

Riksdagens protokoll

2006/07:121

Torsdagen den 7 juni

Kl. 12.00 – 18.05

Protokoll
2006/07:121

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 31 maj.

2 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Ibrahim Baylan* (s) ansökt om ledighet under tiden den 1 september–31 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Katarina Köhler* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för Ibrahim Baylan.

3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att interpellationssvar *tisdagen den 12 juni* skulle tidigareläggas till kl. 11.00.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:569

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:569 Resurser till forskningsprogrammet Forska och växa av Karin Åström (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 juni 2007.

Prot. 2006/07:121
7 juni

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang som inte går att ändra.

Stockholm den 29 maj 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Maragareta Gårdmark Nylén

Tf. expeditionschef

Interpellation 2006/07:619

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:619 Allvarliga konsekvenser av förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

av Ann-Christin Ahlberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 30 maj 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:620

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:620 Den kaotiska situationen vid Prideparaden i Moskva

av Börje Vestlund (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 1 juni 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Jörgen Halldin

Tf. expeditionschef

Interpellation 2006/07:621

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:621 Satsning på arbeten för ungdomar

av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 30 maj 2007
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Prot. 2006/07:121
7 juni

Interpellation 2006/07:622

Till riksdagen
Interpellation 2006/07:622 Kirunasvenskarnas öden
av Gunnar Andrén (fp)
Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 juni 2007.
Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 1 juni 2007
Utrikesdepartementet
Carl Bildt (m)
Enligt uppdrag
Jörgen Halldin
Tf. expeditiöschef

Interpellation 2006/07:626

Till riksdagen
Interpellation nr 2006/07:626 Långa väntetider på myndighetsbeslut
av Gunnar Andrén (fp)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 juni 2007.
Skälet till dröjsmålet är resa till Ryssland i statschefens ställe.

Stockholm den 31 maj 2007
Finansdepartementet
Mats Odell

5 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

- 2006/07:FPM83 Halvtidsöversyn av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram KOM(2007)225 till miljö- och jordbruksutskottet
- 2006/07:FPM84 Rapport om tillämpningen av systemet med tvärvillkor inom gårdstödet, till miljö- och jordbruksutskottet
- 2006/07:FPM85 Ny förordning om gränsvärden för läkemedelsrester i livsmedel KOM(2007)194 till miljö- och jordbruksutskottet
- 2006/07:FPM86 Meddelande om fiskefångst som kastas överbord KOM(2007)136 till miljö- och jordbruksutskottet

6 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:123 till skatteutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU16
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2006/07:MJU16 och MJU17

*Skatt på trafikförsäkringspremier m.m.
(förnyad behandling)*

8 § Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU22
Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling) (prop. 2006/07:96).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! För åhörarnas skull kanske vi ska berätta att detta ärende är uppe i kammaren för andra gången. Vi hade en sakdebatt den 30 maj, och då bestämde sig kammaren för att vi skulle återförvisa detta ärende för ytterligare en behandling i utskottet.

Dessvärre har ingenting nytt hänt sedan dess. Skatteutskottets majoritet håller fast vid att införa denna orättfärdiga, orättvisa och omoderna skatt på trafikförsäkringspremien.

Socialdemokraternas argument för att avslå förslaget är precis det samma som i debatten den 30 maj. Därför tar jag inte om det en gång till utan hänvisar till protokollet från den 30 maj.

Kort och koncist vill jag i dag bara yrka bifall till vår nya reservation nr 1.

Anf. 2 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Inte heller jag eller Miljöpartiet har ändrat uppfattning i denna fråga. Vi tycker fortfarande att det krävs vissa kompletteringar för att detta förslag ska bli det verktyg i trafiksäkerhetsarbetet som det skulle kunna bli. Därför vill jag återigen yrka bifall till Miljöpartiets reservation nr 2.

Jag kan dock inte låta bli att reflektera över att det skapas en väldigt tråkig kultur här i riksdagen om majoriteten inte vill låta minoriteten yttra sig och minoriteten som straff återförvisar saker och fördröjer ärenden som är angelägna att få avgjorda så fort som möjligt.

Därför hoppas jag att vi kan försöka ha ett lite mer lyhört diskussionsklimat här i riksdagen framöver så att vi slipper sitta och tjuvhålla på vår makt och fördröja ärenden i onödan.

Anf. 3 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! Till lyssnarna vill jag säga att vi givetvis har olika uppfattningar vad gäller bakgrunden till detta skatteförslag. Det finns två anledningar till att man lägger fram det. Den första är att det är en finansiering av de skattereduktioner och skattesänkningar som alliansen utlovade i valet vad gäller riktade skattesänkningar till framför allt låg- och medelinkomsttagare.

Den andra anledningen är att detta är ett första steg vad gäller en ökad trafiksäkerhet. Vi måste hitta nya vägar för att reducera antalet trafikolyckor. Detta är ett första steg.

Herr talman! Med hänvisning till den debatt vi hade i förra veckan vidhåller jag mitt bifallsyrkande till skatteutskottets betänkande angående skatten på trafikförsäkringspremien och vill fortsatt yrka avslag på samtliga motioner.

Anf. 4 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Jag hade gärna avstått från att delta i denna debatt, men omständigheterna gör att det inte känns som ett alternativ. Jag har inget annat yrkande än Laila Bjurling när vi nu än en gång framför våra invändningar mot hur frågan om skatt på trafikförsäkringspremien hantearats av den borgerliga majoriteten i riksdagen.

Den 1 juni återförvisade riksdagen – som tidigare har sagts här – detta ärende till skatteutskottet för ytterligare beredning. Civilutskottet bereddes för andra gången möjlighet att yttra sig. Vid det sammanträde som jag då kallade till fick vi i minoriteten ännu en gång se oss nedröstade av den knappa borgerliga majoriteten. Vi fick inte lämna något yttrande. Man ansåg att detta inte har med vårt beredningsområde att göra över huvud taget. Vi yrkade på bordläggning, vilket röstades ned. Vi reserverade oss mot beslutet att inte avge yttrande ännu en gång.

Jag vill citera några stycken ur Annicka Engbloms anförande från debatten den 30 maj. Annicka Engblom från Moderaterna sade i sitt anförande: ”Främsta syftet med den reform som vi nu debatterar är att påverka beteendet så att regelverket om hastigheter och nykterhet efterlevs.” Lite senare i sitt anförande sade hon: ”Vi i alliansen står för det vi har lovat. Reformeringen av trafikförsäkringen var en del av ett helhetspaket. Alliansen fick stöd för denna åtgärd, och nu genomförs den.”

Lägg märke till orden ”reform”, ”reformerings” och ”nu genomförs”. Kan det bli mycket tydligare än så? Hur slätt står sig inte yrkandet från den borgerliga majoriteten i civilutskottet om att avvisa att vi skulle få yttra oss i denna fråga när detta har sagts i riksdagens talarstol?

Den 15 maj skrev vi socialdemokrater ett brev till talmannen med utgångspunkt i det sammanträde som är ursprunget till att vi reagerar så starkt på hanteringen av detta ärende. Jag beklagar verkligen att jag här i

*Skatt på trafikförsäkringspremier m.m.
(förnyad behandling)*

talarstolen måste konstatera att jag fortfarande varken muntligen eller skriftligen har fått något svar på mitt brev.

Håller praxis i denna typ av frågor successivt på att förändras i Sveriges riksdag med talmannens goda minne? Det är en fråga som måste få ett svar!

Vi socialdemokrater har i många frågor helt andra uppfattningar än den borgerliga majoriteten. Vi förlorade valet, och med sju rösters övervikt kommer den borgerligt förda politiken att röstas igenom på punkt efter punkt. Vi kommer inte att gilla det, men vi får acceptera det. Den sittande majoriteten måste dock kunna skilja mellan politisk argumentation och minoritetens möjlighet att få framföra just sina argument i alla sammanhang där detta är önskvärt och möjligt. Det är demokrati.

Våra opinionssiffror är bra just nu, och man undrar: Har det något samband med att majoriteten behandlar oss på det sätt som vi behandlas på?

Herr talman! Jag är både förvånad och kritisk till att vi inte har fått något svar på vårt brev till talmannen, och jag hade in i det längsta hoppats att Inger René, som är moderat och vice ordförande i civilutskottet, skulle ha kommit till kammaren för att också här förklara varför detta ärende har försenats och behandlats på det här sättet.

Vi socialdemokrater tycker inte om den nya färdriktning som riksdagens arbete verkar ha slagit in på, och vi accepterar inte att minoriteten behandlas på det sätt som har varit fallet i denna fråga. Vi har gjort vad vi har kunnat den här gången, och herr talman, vi ber att få återkomma.

Anf. 5 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 i betänkandet. Vänsterpartiet vidhåller sitt avslagsyrkande på propositionen utifrån synpunkter vi har framfört i en motion som behandlas i det här betänkandet. Den bygger på att vi anser att regeringens förslag inte är rätt väg att gå, vare sig för att minska antalet trafikolyckor eller samhällets kostnader för trafikskador. En ökad privatisering urholkar också jämlikheten i socialförsäkringssystemet och bidrar till kraftigt ökade klyftor, alltså det orättfärdiga i förslaget i sig.

Detta säger jag också för att visa på att detta är en fråga som är betydligt mer än en skattefråga, vilket jag också hävdade i debatten här i förra veckan. Det motiverar också åsikten att civilutskottets majoritet behandlar minoriteten på ett oacceptabelt sätt när man för andra gången inte låter minoriteten i civilutskottet yttra sig i ett betänkande som uppenbarligen både skatteutskottet, socialförsäkringsutskottet och trafikutskottet anser är mer än en skattefråga.

Jag vill ansluta mig till den kritik som Carina Moberg här riktar mot den borgerliga majoriteten i civilutskottet och åsikten att all kritik i det här fallet ska falla tillbaka på den borgerliga majoriteten i civilutskottet. Det här illustreras tydligt genom att man inte ens vill ta en diskussion i frågan här.

Jag vill bara framföra den här kritiken, för vi måste slå vakt om ett minoritetsskydd i riksdagens arbete. Jag vill framföra det på så sätt att jag aldrig, som representant för Vänsterpartiet, skulle förvägra någon från minoriteten att yttra sig om jag hade deltagit i en majoritet i ett utskott här i riksdagen.

Anf. 6 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Förslaget om en skatt på trafikförsäkringspremien tycker vi i Miljöpartiet är ett mycket intressant förslag. Vi har från vårt partis sida under många år arbetat för att utveckla ekonomiska styrmedel för att på olika sätt minska samhällets kostnader, till exempel för vård. Det här förslaget tycker vi i stor utsträckning ligger i linje med våra idéer.

Det kan emellertid kännas lite märkligt, när dessa partier har klagat så mycket på ett väldigt genomarbetat och genomtänkt grönt skatteväxlingssystem, där man har blandat både sänkningar och höjningar av skatter för att stimulera till långsiktigt hållbara investeringar och synliggöra, precis på samma sätt som det här skatteförslaget, en del av de dolda kostnader som är knutna till utsläpp och föroreningar. Det kan synas lite märkligt att sådana partier då lägger fram ett så ofullständigt förslag som det här. Om man vill nå de effekter som ju är själva motiveringen till förslaget så menar jag att det krävs betydligt mer än det här.

Men i det här ärendet är jag här utifrån civilutskottets perspektiv och ansvar, och liksom mina tidigare två kolleger från minoriteten i utskottet vill jag säga att det är just att vi har förvägrats att hantera det här förslaget som jag vill diskutera.

Skatteutskottets minoritet valde alltså att höra tre andra utskott när det gällde det här förslaget – socialförsäkringsutskottet, trafikutskottet och civilutskottet – och efterfråga våra synpunkter. Om majoriteten i civilutskottet hade visat respekt för den här förfrågan från minoriteten i skatteutskottet så hade inte den försening som nu tyvärr har uppstått behövt uppstå. I de två andra utskotten visade man respekt för minoriteten i skatteutskottet, vilket enligt min uppfattning är det rätta sättet att agera.

Jag menar nämligen att det inte är det svarande utskottets sak att ifrågasätta det frågande utskottets bedömning om den fråga som är ställd är relevant eller inte utifrån det tillfrågade utskottets beredningsansvar. Jag menar att det är just det som är själva kärnan i våra demokratiska arbetsformer på det här området, nämligen att respektera minoriteternas möjlighet att, när de så finner nödvändigt, utvidga underlaget för sitt beslut.

I det här fallet menar jag att det hade varit lämpligt att majoriteten i civilutskottet, som svar på frågan, hade utvecklat sin inställning, den att civilutskottet inte ska ha någon åsikt i det här ärendet just vid den här tidpunkten. Det var ju det man tyckte, och det hade man kunnat lämna som svar. Då hade det blivit möjligt för minoriteten att redovisa sin uppfattning om varför man ser tydliga kopplingar mellan vårt beredningsansvar och det förslag som vi nu har på bordet. Då hade det också varit möjligt och alldeles lämpligt att till det koppla de synpunkter som vi har på förslaget från minoriteten i vårt utskott.

Det här hade naturligtvis inte på något sätt förändrat skatteutskottets betänkande eller riksdagens beslut, men det hade varit ett hedervärt sätt att respektera en fråga från en minoritet i det frågande utskottet och att respektera transparenta och demokratiska arbetsformer.

Med det som bakgrund vill jag bara säga att jag stöder reservation 2 i betänkandet, men jag instämmer också i det särskilda yttrande som har lämnats från Miljöpartiet i trafikutskottet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 16 §.)

9 § Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m.

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU13
Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m. (prop. 2006/07:45 och
prop. 2006/07:110).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

10 § Lag om strukturfondspartnerskap

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2006/07:NU15
Lag om strukturfondspartnerskap (prop. 2006/07:92).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

11 § Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU17
Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen
(skr. 2006/07:75).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

*Vägar till högskolan
för kunskap och
kvalitet*

12 § Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2006/07:UbU17
Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet (prop. 2006/07:107).

Anf. 7 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! I dag debatterar vi utbildningsutskottets betänkande 2006/07:UbU17 om propositionen *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet*.

Jag vill inleda denna debatt med att påminna om det regeringsbeslut som den tidigare socialdemokratiska regeringen fattade den 21 juni 2006, för ganska precis ett år sedan. Rubriken på det pressmeddelandet, som sammanfattade beslutet, var ”Antagning i högskolan för ökat kunskapsfokus”. Så här skrev regeringen då: ”Regeringen har idag fattat beslut om förändringar i antagningsreglerna till högskolan. De viktigaste nyheterna är att meritämnen införs och att incitamenten för så kallad konkurrens-

komplettering minskas. Målet är rättvisare, tydligare och förenklade regler som signalerar att goda kunskaper från gymnasieskolan lönar sig. Taktikval motverkas. Nu premieras fördjupning och studier i språk och matematik. Direktövergången från gymnasieskolan till högskolan stimuleras.”

Vi ställer oss i grunden positiva till förändringarna av antagningsreglerna till högskolan. De behöver bli mer rättvisa, tydliga och förenklade samt signalera att goda kunskaper från gymnasieskolan lönar sig. När jag lyssnar till motiven bakom Lars Leijonborgs proposition som vi i dag debatterar borde det därför ha funnits goda utsikter och möjligheter att finna breda och långsiktiga överenskommelser om framtidens antagningssystem.

Herr talman! Tyvärr väljer regeringen att återigen köra sitt eget race utan att samtala med oppositionen och, vilket kanske är ännu viktigare, utan att lyssna till de många kritiska synpunkter som kommit in under remissomgången vad gäller deras förslag. På avgörande punkter är denna proposition mer lik den motion som skrevs av dåvarande borgerliga oppositionspartier. Förslagen är nämligen inte genomarbetade, utan präglas fortfarande mer av symbolpolitik än av faktiskt genomförbara förslag. Kritiken mot delar av propositionen är därför stark. Jag återkommer till det lite senare.

Först vill jag ta upp några för oss socialdemokrater principiella utgångspunkter. Vi socialdemokrater strävar efter att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation där utbildningssystemet håller hög kvalitet och uppmuntrar till livslångt lärande. För mig som socialdemokrat är det också viktigt att kunskapssamhället står öppet för alla, oavsett kön, etnicitet och social tillhörighet. Reglerna för antagning till högskolan ska därför anpassas efter detta. Vi socialdemokrater tycker att det borde vara självklart att förändringar av reglerna för antagning till högskolan ska ske i samklang med förändringar i gymnasieskolan och dessutom fortsatt uppmuntra till lärande också i vuxen ålder.

Regeringen har nyligen tillsatt två utredningar som kommer att ändra förutsättningarna för antagningen till högskolan. En ny gymnasieskola ska träda i kraft 2010 – den ska först utredas – och ett nytt betygssystem ska införas under perioden 2010–2013. Regeringen borde naturligtvis avvakta med att ändra tillträdesregler till dess att utredningen presenterats, eftersom de i stor utsträckning påverkar varandra. Annars är risken stor att reglerna för tillträde till högskolan kommer att ändras gång på gång de närmaste åren. Det är inte bra. Det blir studenterna som drabbas av detta.

Låt mig ge tre ganska konkreta exempel.

För det första: Resultatet av de borgerliga partiernas beslut här och nu kommer att skapa orättvisor och krångligheter där olika regler gäller beroende på när den sökande gått ut gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning.

För det andra: Med tanke på att de nya tillträdesreglerna börjar gälla för intagning 2010 måste gymnasieelever redan till höstterminen i år välja rätt kurser för att kunna få maximal meritpoäng. Det blir inte helt lätt. Skolverket gör bedömningen att ungefär en tredjedel av gymnasieskolorna i Sverige i dag inte erbjuder ett tillräckligt utbud av dessa meritkurser. Alla elever borde få samma möjligheter.

För det tredje: De språkval som enligt regeringens förslag har betydelse för framtidens meritpoäng görs redan i årskurs 6 när barnen är 12–13 år gamla. Jag tror att detta i grunden är politiskt lite feltänkt. Man kan inte redan i sexan avgöra vilka elever som är bäst lämpade att bli doktorer eller veterinärer. Ännu mer märkligt med det förslag som ligger på riksdagens bord är att merparten av de elever som berörs av de förändrade reglerna redan gjort sina språkval.

Resultatet av dessa otydliga spelregler är lätt att räkna ut. Ungdomars utbildningschanser kommer att bero på vilken gymnasieskola de går i, elever kommer inte att kunna konkurrera på lika villkor, och försprånget för ungdomar från studievana miljöer kommer att öka ännu mer nu när en långsiktig och taktisk planering av studierna krävs för att kunna få de bästa meritvärdena. Risken är stor att propositionen kommer att innebära att social tillhörighet, bostadsort och val av skola blir än mer avgörande för vilka som i framtiden kommer att studera vid universitet och högskolor.

Vi socialdemokrater tycker att det är oansvarigt av den borgerliga regeringen att skapa en sådan osäkerhet och otydlighet i så viktiga frågor som reglerna för antagning till högskolan. Därför yrkar vi avslag på hela propositionen. Förslagen borde rimligtvis återkomma till riksdagen i en mer genomarbetad form i samband med beslutet om framtidens gymnasieskola.

Herr talman! Den andra principiellt viktiga invändningen från oss socialdemokrater mot denna proposition är att den försvårar, inte underlättar, livslångt lärande. Ett modernt och demokratiskt samhälle måste uppmuntra till livslångt lärande. Vi socialdemokrater ser universitet och högskolor som en viktig del i att göra det möjligt att uppdatera sin utbildning eller göra helt nya livsval senare i livet. För oss är det också viktigt att den sociala snedrekryteringen till högskolor och universitet fortsätter att minska. Målet måste vara att skapa likvärdiga utbildningschanser för alla människor oavsett bakgrund.

Men utbildningsministern tar uppenbarligen inte dessa frågor på allvar. Inte ett enda nytt förslag finns om att minska snedrekryteringen till högre utbildning. Tvärtom vill regeringen nu även avskaffa 25:4-regeln som innebär att den person som är 25 år, varit ute i arbetslivet i minst fyra år och har dokumenterade kunskaper i svenska och matematik också får grundläggande högskolebehörighet. Varför, herr talman, är det så viktigt för regeringen att försvåra för vuxna att studera vidare?

En majoritet av remissinstanserna avstyrker regeringens förslag i denna del och konstaterar att regeln är administrativt lätthanterlig, kostnadseffektiv, rättssäker och allmänt accepterad. Skolverket konstaterar att det inte finns något underlag som visar att studenter antagna enligt 25:4-regeln presterar sämre än andra studenter. Har Skolverket fel, utbildningsministern? Vilka studier har regeringen i denna del som Skolverket inte känner till?

Regeringen föreslår, vilket de också skriver, att man i stället för 25:4-regeln borde pröva de sökandes reella kompetens genom att utveckla olika metoder för validering. Vi socialdemokrater har ingenting emot validering. Vi utvecklar gärna metoder för validering. Det tillskjuts emellertid inga som helst nya resurser för detta merarbete för högskolorna. Högskolorna jublar därför knappast över förslaget.

När vuxna förvärvsarbetsares möjligheter att studera vid högskolan nu begränsas, samtidigt som rekryteringsbidraget tas bort och regeringen skär ned kraftigt i den kommunala vuxenutbildningen, försämras förutsättningarna för livslångt lärande. Jag tycker mig kunna se ett mönster, herr talman, i regeringens politik. Det handlar om att skapa återvändsgränder, att inte ge människor möjlighet att komma igen.

Låt mig kort sammanfatta det som regeringen hittills gjort på detta område. Förutom att avskaffa 25:4-regeln har regeringen kraftigt skurit ned antalet platser på komvux. Vi kan se vilka effekter det får i landets huvudstad där miljonbesparingarna på komvux innebär att de studenter som har godkända betyg inte kommer att kunna läsa på nytt. Om inget nytt händer betyder det att de inte kommer att kunna läsa ett nytt ämne, läsa om ett ämne, göra ett nytt val vid komvux i Stockholm. Vi ser också att regeringen avvecklat rekryteringsbidraget för arbetslösa och funktionshindrade samt avskaffat bidraget till korttidsstudier.

På område efter område byggs dessutom återvändsgränder in i utbildningssystemet. Barn och ungdomar som gör fel val i unga år får svårare att ta igen det senare. Ett exempel på det är den nya gymnasieskolan liksom det som jag tog upp tidigare, nämligen att språkvalen i årskurs 6, när barnen är 12–13 år gamla, kommer att påverka möjligheten att få maxpoäng för att söka in på högskolan. Allt detta sammantaget visar att regeringen inte har en politik för vuxnas lärande. Den är orättvis, och de förändringar i tillträdesreglerna som föreslås sänder allvarliga signaler om att arbetslivserfarenhet inte är relevant för högskolestudier. Det ser vi socialdemokrater som ett hot mot det livslånga lärandet. Därför yrkar vi avslag på propositionen och bifall till reservation 1.

Anf. 8 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Sedan de blivande studenterna åkt runt i sina vagnar och sjungit ut sin glädje över att äntligen få lämna många och långa skolår bakom sig har jag inte kunnat låta bli att känna mig lite bekymrad. Jag är inte bekymrad för att de bränner sönder sig i solen eller för att volymen på musiken som ljuder ur högtalarna kan lämna ett permanent tjutande i deras öron utan snarare för om de valt rätt. Om man inte gör rätt val är man inte berättigad valfrihet i det borgerliga Sverige, vilket jag tycker att de förslag vi har att ta ställning till i dag förstärker ytterligare.

Lika tillgång till utbildning är en fråga om rättvisa och jämlikhet. För oss i Vänsterpartiet är därför breddad rekrytering och ökad mångfald viktiga mål för högskolan. För att minska den sociala, etniska och köns-mässiga snedrekryteringen inom den högre utbildningen krävs förändringar inom en rad områden. En nödvändig förutsättning är att det finns ett tillräckligt antal studieplatser. Det krävs ökade satsningar på kvaliteten för att bland annat möta de behov som nya grupper studenter kan tänkas ha. Det behövs ett studiemedelssystem som ger ekonomisk och social trygghet. Dessutom krävs ett öppet, flexibelt och samtidigt tydligt antagningssystem som inte sorterar bort sökande till högskolan utifrån deras bakgrund.

Regeringen föreslår här att man skärper kraven för att komma in på högskolan och portar dem som har studerat inom vuxenutbildningen eller som skulle ha sin möjlighet att komma in genom 25:4-regeln. Man föreslår meritpoäng som ytterligare förstärker de försprång som barn till

välutbildade redan har och som kan kullkasta möjligheterna i framtiden om man väljer fel när man är tolv år gammal. Det är inte rimligt någonstans att graden av taktik ska avgöra ens möjligheter att studera vidare på en högre utbildning.

Jag yrkar därför bifall till reservationerna 2, 5, 9 och 12.

Herr talman! Regeringen menar att kraven för grundläggande behörighet måste höjas. Annars riskerar kvaliteten inom den högre utbildningen att försämrans. Därför föreslår man att betyget Godkänd ska krävas i samtliga kärnämneskurser.

Till stöd för förslaget hänvisar regeringen till Högskoleverkets rapport *Icke godkänd i gymnasieskolan – godkänd i högskolan?*, som sägs visa att de studenter som inte har blivit godkända i kärnämnen tar färre högskolepoäng under det första läsåret i högskolan. Jag tycker nog att man kan diskutera vilket förklaringsvärde rapporten har och vilken vikt som ska läggas vid resultaten när ett så principiellt viktigt beslut ska fattas.

Ett viktigt resultat i rapporten är att det endast är ½ procent av studenterna som saknar godkänt betyg i de nämnda ämnena och att andelen är sjunkande. Ett så litet antal studerande har knappast någon avgörande inverkan på den generella kvaliteten inom högskolan.

Rapporten lider av svagheten att det bara är statistiska samband som redovisas. Den besvarar inte grundläggande frågor som huruvida det är studenternas gymnasiebetyg eller deras bakgrund som bestämmer antalet poäng de tar. Det finns gedigna och omfattande kunskaper om att klass, kön och etnicitet påverkar elevers betyg i grund- och gymnasieskolan. Det är därför inte särskilt långsökt att anta att samma förhållande råder inom högskolan. Bland dem som inte har godkänt i svenska B, engelska A eller matematik A och har påbörjat högskolestudier finns en överrepresentation av män, arbetarklass och personer med utländsk bakgrund som inte har gått naturvetenskaps- eller samhällsvetenskapsprogrammet på gymnasiet. Rapportförfattarna drar själva inga slutsatser av det här förhållandet, men en tolkning är att sambanden i rapporten orsakas av att högskolan bland annat missgynnar studenter ur arbetarklassen.

Om det nu är studenternas bakgrund som faller avgörandet är det givetvis inte rimligt att straffa dem, utan det blir mer angeläget att ställa högre krav på högskolorna att anpassa undervisningen efter studenternas behov. Varför är det så tabubelagt att tala om att högskolestuderande kan behöva stöd i sitt lärande? Det saknas dock nödvändig kunskap om hur högskolan kan och ska möta studenter med olika bakgrund för att ge alla chansen att nå framgång i sina studier. Därför har vi lyft fram frågan om att utreda detta.

Herr talman! En majoritet av remissinstanserna avstyrker av olika skäl förslaget att ta bort 25:4-regeln. Det handlar om att regeln är administrativt lätthanterlig och lättbegriplig. Det betonas att ett slopande av regeln skulle innebära merarbete och ökade kostnader. Men en av de kanske viktigaste synpunkterna och farhågorna som lyfts fram är rättssäkerheten.

Bedömningar av reell kompetens sker redan i dag på flera lärosäten, men inte utan problem. Dels är metoderna för sådana bedömningar väldigt olika på olika lärosäten, dels är de svåra att förstå för dem som söker. Eftersom bedömningarna riskerar att bli subjektiva är det svårt att

uppnå rättssäkerhet, och eftersom procedurerna är resurskrävande och det inte tillskjuts någonting finns det risk för att vissa lärosäten kommer att prioritera bort det här i urvalet.

25:4-regeln är viktig för att öka mångfalden på högskolorna och universiteten. Genom att ta bort den bygger regeringen fler hinder som förstärker den sociala och etniska snedrekryteringen. 25:4-regeln har dessutom ett stort signalvärde eftersom den visar att även annan kunskap än den som man förskaffar sig genom skolbetyg är värdefull.

Det kanske mest ogenomtänkta förslaget i den här propositionen är att sökande med betyget Godkänd från vissa kurser i ämnena moderna språk, engelska och matematik samt områdeskurser ska kunna få upp till två och en halv extra meritpoäng. Förutom att förslaget är oklart, krångligt och svåröverskådligt – inte minst för dem som ska söka till gymnasiet i årskurs 9 – är det djupt orättvist och kommer att bidra till en ökad social och etnisk snedrekrytering.

Det kommer också att missgynna elever som inte tidigt bestämmer sig för att studera på högskolan och som därför inte satsar på att skaffa meritpoäng. Även de som inte bestämt sig för vad de ska studera på högskolan kommer att drabbas, eftersom de riskerar att satsa fel. De som i dagarna tar studenten och alla de som har gått ut gymnasieskolan tidigare kommer givetvis också att missgynnas av förslaget.

Lars Leijonborg vill med sitt förslag sända ut signalen att det måste löna sig att plugga, men effekten blir den totalt motsatta. Man kan till exempel få en halv poäng för en godkänd hundrapoängskurs i engelska. För att få motsvarande meritvärde måste man höja från Godkänd till Väl godkänd i 400 poäng inom andra ämnen.

Och vad är det som säger att just kunskap om avancerad matematik och språk skapar de bästa läkarna eller de bästa juristerna? Regeringen presenterar inget underlag som visar på vilket sätt studier i språk är relevant för högskoleutbildning. Finns det till exempel belegg för att tidigare språkstudier generellt gör att studenter tillgodogör sig högskoleutbildningen på ett bättre sätt?

Den allvarligaste invändningen mot förslaget handlar dock om att alla elever inte får samma möjligheter att konkurrera om platserna på vissa utbildningar i högskolan. Som har nämnts här har inte alla gymnasieskolor förutsättningar att anordna samtliga kurser i ämnen som kan ge extra meritpoäng. Det kan bero på att det saknas lärare eller att för få elever har valt att läsa ett visst språk. Inom många yrkesförberedande program finns inte ens utrymme att läsa alla meritkurser.

Givetvis slår förslaget också mot elever från hem utan studietraditioner. Moderna språk är ofta ett läxintensivt ämne, och de elever som har välutbildade föräldrar som kan ge stöd och hjälp får ett stort försprång framför de elever som saknar möjligheter att få hjälp i hemmet. Det kommer att leda till en ökad social snedrekrytering på högskoleutbildningar med högt söktryck och höga antagningspoäng, till exempel läkarlinjen, där snedrekryteringen redan är väldigt, väldigt stor.

Om det är nödvändigt att fler människor är språkkunniga i det svenska samhället bör det åstadkommas genom andra åtgärder, utan att man bestraffar dem som inte har dessa kunskaper. Det krävs andra styrmedel än de som regeringen föreslår. Ett sätt kan vara att avskaffa betygen eller åtminstone införa ämnesbetyg i gymnasieskolan.

Anf. 9 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Det är spännande att även denna vecka debattera skolan. Nu gäller det riktlinjerna för högskoleintagningen.

Till att börja med vill jag säga att det är en intressant skrift som vi ska debattera. Jag kan påpeka att det finns vissa saker som vi i Miljöpartiet tycker är riktigt bra. Vi tycker att det är bra att man ser över det här med ökade möjligheter till lokala kvoter. Vi tycker också att det är bra att man låter Högskolverket titta på mer kvalitetssäkra metoder för bedömning av kompetens och så vidare. Men vi förstår samtidigt inte alls varför man redan nu avskaffar 25:4-regeln om man ger detta sistnämnda uppdrag.

Den här regeringen verkar ha en fallenhet för oplanerade aktioner och att först avskaffa och sedan återställa. Förra veckan debatterade vi bland annat frisöket. Där var det likadant. Först avskaffade man det, och sedan inför man det återigen. Det är samma sak som nu. Denna gång ska man först avskaffa möjligheten med intag till högskolan på andra meriter. Sedan ska man börja utreda hur människor ska komma in i högskolan på andra meriter. Det är lite bakvänt.

Jag vet inte om man är piskad att så snabbt som möjligt uppfylla sina vallöften. För oss förtroendevalda borde det vara en hederssak även om man känner ett tryck att uppfylla vallöften att det ska ske på välplanerade grunder. Även vallöften bör för den delen vara välplanerade.

Samma sak är det med HA-kvoten. Det måste finnas klara underlag när man avskaffar den. Om man inte från alliansens sida menar att vi nu i princip ska ha samma regler för alla oavsett bakgrund måste man titta på det. Hur kan vi även i framtiden se till att ett verkligt livslångt lärande kan vara en realitet i Sverige? Eller är det så i alliansens Sverige att det ska vara exakt likadant för alla?

Det innebär att de som har en bättre bakgrund och är bättre bemedlade alltid har en förtur. Även om jag inte är vänsterpartist har jag lärt mig av erfarenhet att om man kommer från en studievana bakgrund och har den traditionen i familjen har man naturligtvis en fördel i vårt studie-sociala system med vår utbildning.

I Sverige har vi ansträngt oss rent generellt att ta till vara den kompetens som finns. Jag trodde att alla partier tyckte att det var viktigt. Det gäller även den kompetens som finns hos de mindre bemedlade och de från familjer utan studievana. Det verkar vara en principiell idé hos alliansregeringen att det inte ska gälla längre. Det ska vara samma sak för alla.

Det är därför följdriktigt att ni avskaffar 25:4-regeln. Sedan kan man undra varför ni ska utreda att införa något liknande en gång till. Det verkar ändå finnas en vilja. Kanske det är kompromissvilja, jag vet inte. I varje fall säger vi i Miljöpartiet nej till detta. Vi vill ha alternativen klara innan man avskaffar regeln så att man kan ta ställning till vad som är bättre och sämre. Den viljan verkar inte finnas hos regeringen.

På samma sätt är det med valfriheten. Det gäller möjligheten för eleverna i dag i skolan att planera sina studier och tidigt kunna ta ställning. Det handlar om hur man vill lägga upp dem, vad man kanske vill nå för framtida yrke och så vidare. Mikael Damberg redogjorde för problemen med detta.

Egentligen ska eleverna redan i höst göra de val som ger resultatet att de ska lyckas år 2010. Det är helt omöjligt med er planering. Ni kullkastar återigen elevernas planering av sitt liv. Ni gör det omöjligt att göra medvetna val. Det är just denna politik som leder till en viss irritation hos oss i Miljöpartiet, att inte de medvetna valen får ge effekt.

Vad vi behöver är klara och tydliga regler. Det brukar vara skolministern som annars talar om klara och tydliga regler. Jag tycker att det är väldigt bra med klara och tydliga regler som har långsiktighet. Elever och föräldrar vet vad som gäller. Det är så vi kan bygga framtiden. Tyvärr verkar det inte vara regeringens linje, om man utgår från propositionen.

Alliansen brukar säga att man ska gynna yrkesutbildningar. Samtidigt är det just dessa grupper som får det svårt. Det gäller inte minst behörighetskraven. En anledning till att vi i Miljöpartiet under den förra mandatperioden hade svårt att förlika oss med en skärpning av behörighetskraven var just att dessa gällde även för de kvalificerade yrkesutbildningarna.

Man måste reda ut detta så att det inte blir samma problem denna gång. Här verkar det som att man agerar först och tänker sedan. Även KY kommer att ha samma krav på sig. Det kommer att drabba de elever som i första hand söker yrkesutbildningar och som i dag drar fördelen av att komma in på andra sätt.

Jag vill också påpeka att det verkar finnas en annan tendens i denna proposition och i politiken som jag är lite orolig för. Det handlar också om det livslånga lärandet. Vi går mot ett samhälle där man ska göra allting på vissa platser. Man ska gå från gymnasiet direkt till högskolan och så vidare. Det ska inte vara några kvalitetshöjningar emellan och inte några erfarenheter från yrkeslivet eller så. Nu gäller lite grann löpbandprincipen.

Det jag alltid har uppskattat med tanken på det livslånga lärandet är just möjligheten att gå in och ut i olika utbildningar. Jag brukar i den här kammaren ofta referera mina erfarenheter från Tyskland. Jag kan väl göra det här också.

När jag tittar på hur man i Tyskland handskas med folkhögskolor och liknande saker vet jag varför jag flyttade tillbaka till Sverige. Jag vet också det när jag lyssnar på mina syskon och hör om deras problem med sina barn i dag i Tyskland.

Vi måste värna om denna möjlighet i Sverige att kunna gå ut och in i olika utbildningar under hela livet. Den tendens jag ser i denna proposition är att det inte stämmer i allianspolitiken. Det fungerar inte där.

Detta är något som oroar mig. Jag vore tacksam om jag kunde få övertygande svar som visar att jag har fel. Hittills har jag inte sett något sådant.

Avslutningsvis vill jag påpeka vad som står i sista biten av propositionen om Bolognaprocessen och lärarutbildningen. Är det inte pinsamt? Här finns ett riksdagsuppdrag. Den här kammaren har fattat ett beslut att regeringen skulle återkomma till riksdagen i fråga om lärarutbildningen och Bolognaprocessen. Regeringen gömmer sig bakom en juridisk spetsfundighet och fattar ett beslut på ett torsdagsmöte om lärarutbildningen.

Det var ett riksdagsbeslut som alla allianspartier såvitt jag vet stod bakom. Jag tycker att den avslutande paragrafen i propositionen är en pinsamhet. Jag tycker att regeringen skulle ha råg i ryggen och be om ursäkt för detta i stället för att lägga fram ett sådant förslag.

Riksdagsuppdraget om riksdagsbehandling av lärarutbildning och Bolognaprocessen som alla allianspartier stod bakom under den förra mandatperioden har man helt enkelt sumpat.

Herr talman! För tids vinnande och för att vi inte ska behöva votera alltför mycket yrkar jag bifall endast till reservation 9. Vi står naturligtvis från Miljöpartiets sida bakom alla våra reservationer.

Anf. 10 GUSTAV BLIX (m):

Herr talman! ”Gymnasiutbildade är inte tillräckligt förberedda för högre studier.” Det var den oroväckande rubriken i ett pressmeddelande från Skolverket den 30 november 2005. Förklaringen var ganska enkel. Under en ganska lång tid hade vi åsidosatt det svenska utbildningssystemet och inte gjort de insatser som krävs för att våra studenter ska komma väl förberedda till de högre studierna.

Det viktigaste vi gör nu i den nya alliansregeringen är att vi genomför reformer för mer pedagogik i förskolan, tidigare och tydligare utvärdering och särskilda insatser i grundskolan och i den gymnasiereform som också kommer att bana väg för bättre studenter till våra högre utbildningar.

Än mer allvarligt är den slutsats som Skolverket drog i ett annat sammanhang, nämligen att det svenska skolsystemet inte längre förmår att kompensera för social bakgrund.

Det är utifrån den viktiga slutsatsen som vi nu gör stora insatser för att reformera det svenska skolsystemet.

Kanske är också citatet av det som Skolverket sagt en förklaring till att den förra regeringen ganska hastigt fattade beslut om att ändra på tillträdesreglerna för den högre utbildningen. Man tog då några bra steg. Jag tycker att vi ändå ska erkänna att den nya regeringen nu tar ytterligare några bra steg.

Det handlar framför allt om att få ett enklare system där vi avbryter tidigare riksdagsbindningar och konstaterar att vi i det här landet nu för första gången på 25 år har en majoritetsregering som också har riksdagens förtroende att fatta beslut i de här frågorna. Det tycker jag är bra. Det är också bra att reglerna för grundläggande behörighet blir likvärdiga för alla sökande oavsett skolform.

Den självklara slutsatsen dras också att man för att läsa på högre utbildning ska ha klarat kärnämneskurserna i tidigare avslutad utbildning, nämligen gymnasieskolan. Att svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik ska ingå som en del i den grundläggande behörigheten är, tycker jag, oerhört välkommet.

Vi har nu en regering som har ett större förtroende för våra universitet och högskolor och som ger dem större frihet. Vi ger dem förtroendet att bedöma reell kompetens, och vi ger dem större frihet att själva bestämma vilka urvalsgrunder som ska tillämpas vid antagningen till nybörjarutbildningarna. Det är då angeläget att Högskole-Sverige möter det förtroendet med ett stort engagemang när det gäller att arbeta vidare med breddad rekrytering.

I och med den här propositionen försvinner också urvalsgruppen sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, den så kallade HA-gruppen. Det tycker jag och Moderaterna är ett naturligt steg eftersom arbetslivserfarenhet också visar sig ge resultat i högskoleprovet.

Att man därutöver skulle få ytterligare en effekt – en effekt utöver den man får av arbetslivserfarenhet när man skriver provet bara därför att man räknar så att säga två gånger – tycker inte vi är rimligt. Däremot tycker vi att det är rimligt att ansträngning ska löna sig.

Därför är det välkommet att vi nu gör så att särskilda förkunskaper också belönas. Det är bra att vi förtydligar och ändrar i de meritpoängssystem som den förra regeringen införde och att vi därmed gör så att kunskaper i engelska men också i italienska, ryska och till exempel kinesiska meriterar för högre utbildning. Högskoleverket får därmed ett stort och viktigt ansvar när det gäller att fortlöpande göra bedömningar av områdesbehörigheterna och att utveckla det här systemet.

I den här propositionen redovisar regeringen också det som Miljöpartiet tog upp här på slutet, nämligen ställningstagandet till beslut om inplacering av lärarexamen i den nya utbildnings- och examensstrukturen. Det är bra att vi nu klargör detta och att man därmed möter riksdagens efterfrågan.

Samtidigt har regeringen aviserat en kommande utredning om lärarutbildningen. Där finns det anledning att titta vidare på mer omfattande förändringar.

Sett till detta tycker jag att det är märkligt att Vänsterpartiet redan nu kan säga att de har allt de behöver för att föreslå att lärarutbildningen för förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskolans tidigare år förlängs. Det tycker vi, som sagt, är märkligt. Men samtidigt är det bra att Vänsterpartiet är tydligt om detta.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet däremot skriver bara att lärarstudenterna på alla inriktningar ska ges möjlighet att välja studier på avancerad nivå. Vad innebär det? Innebär det att man ska förlänga, eller har man någon annan lösning? Innebär det att man redan nu lämnar det nya examenssystemet bakom sig som man själv var med om att införa?

Ett klagande från Socialdemokraterna och Miljöpartiet om detta vore välkommet. Hur ser man alltså att det här ska gå till?

Herr talman! Med denna proposition tar den nya alliansregeringen några viktiga steg för att skapa rättvisa och vettiga villkor för behörighet och urval till universitet och högskolor.

Förkunskaper är viktiga, inte bara för att det ska vara rättvist utan också för att förbättra studenternas möjligheter att tillgodogöra sig studierna. Vi hoppas att detta på sikt kan vara viktiga åtgärder för att Skolverket och andra inte ska vara oroade över att gymnasieutbildade även framöver ska anses sakna nödvändiga förkunskaper.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utbildningsutskottets förslag i betänkandet.

Anf. 11 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Herr talman! Två saker skulle jag vilja ta upp med Gustav Blix. Den ena är följande. Jag sade i mitt anförande här att det är bara ½ procent av

studenterna som saknar godkänt betyg i något av kärnämnen, och den andelen minskar.

Tror du på allvar att en så liten grupp har så stor inverkan på kvaliteten? Borde i så fall lösningen inte vara att man faktiskt ser till att de här studenterna får stöd på högskolan under sin utbildning?

Den andra saken som jag vill fråga Gustav Blix om handlar om social och etnisk snedrekrytering till högskolan. Ni presenterar inga andra förslag om på vilket sätt man skulle kunna bredda rekryteringen, utan det vi ser är snarare förslag i helt motsatt riktning. Det gäller 25:4:an, och det handlar också om att göra det svårare att komma in på högskolan där man underlättar för dem med välutbildade föräldrar.

På vilket sätt – det har vi ju inte hört här – kommer man alltså, Gustav Blix, att bredda när det gäller den sociala, etniska och könsmissiga snedrekrytering som vi ser?

Anf. 12 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! Vad gäller den halva procenten blir mitt svar helt enkelt att jag tycker att det är viktigt att vi skickar signalen att gymnasieskolan och gjorda kärnämnesval där är viktiga och relevanta och att vi ställer krav på godkänt. Det kravet ingick också i den gymnasieexamen som redan den förra regeringen tog fram.

Vi har tillsatt en ny utredning, och vi ska se över hur gymnasieexamen kommer att se ut i ett nytt system. Vi delade den bedömning som den förra regeringen gjorde, nämligen att svenska, engelska och matte är naturliga ämnen att klara för den som ska klara gymnasieexamen. Därför tycker jag att det är naturligt att ställa det här kravet på grundläggande behörighet.

Jag vill också lägga till det oerhört viktiga i att vi nu ökar möjligheterna men därmed också skyldigheterna för Högskole-Sverige att arbeta vidare med den reella kompetensen. Det tycker jag är *väldigt* viktigt, liksom att vi där ser till att klara av att tillgodose de behov som finns av att gå vidare när det gäller dem som kanske inte har just de här gymnasiebetygen med sig.

Vad gäller det andra, det om den sociala snedrekryteringen, vill jag gå tillbaka till det jag i början sade: Den sociala snedrekryteringen bryts bäst genom att vi satsar på mer pedagogik i förskolan och genom att vi gör tidiga utvärderingar i skolan och ser till att vi klarar av att förse eleverna med goda kunskaper genom hela skolsystemet.

Därutöver finns det nu utökade möjligheter för högskolan att arbeta med den reella kompetensen. Med detta kan jag vara väldigt nöjd med att vi kommer att fortsätta att arbeta för att bredda rekryteringen till den högre utbildningen i Sverige.

Anf. 13 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt om jag uppfattade Gustavs svar på frågan om hur man tänker bredda rekryteringen. Var svaret det här med reell kompetens, något som är väldigt svårbegripligt för den som ska söka till studier? Vad är det som kommer att gälla? Räcker det som jag har med mig?

25:4-regeln var väldigt enkel att förstå. Är jag minst 25 år och har arbetat i såg fem år kan jag tillgodoräkna mig en halv poäng för att söka till högskolan.

När det gäller den reella kompetensen pekar även remissinstanserna på att risken för rättsosäkerhet finns. Regeringen kan inte svara och inte heller utskottets majoritet när det gäller den problematiken.

I fråga om meritpoängen, som naturligtvis också handlar om hur man begränsar möjligheterna till en breddad rekrytering, undrar jag hur man kommer att svara upp mot de studenter som ska kunna skaffa sig meritpoäng till hösten. Det finns väl skolor som inte har den möjligheten. Kanske lyckas man inte skaffa de grupper som behövs för att kunna ha språk eller avancerad matematik. Vad gör man för de eleverna?

*Vägar till högskolan
för kunskap och
kvalitet*

Anf. 14 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! För att återgå till frågan om den reella kompetensen kan jag säga att vi nu öppnar upp för möjligheter när det gäller urvalsgrupperna för högskolan. Man får en tredjedel att själv avgöra för. Det är där som arbetet måste ske. Det vi kommer att se är en läroprocess ute i Högskole-Sverige där man konsekvent och strategiskt jobbar för att få en bättre användning av begreppet ”reell kompetens”. Att visa vad det innebär kommer, tror jag, på lång sikt att ha otroligt stor betydelse för den breddade rekryteringen.

Vad gäller meritpoängen tycker jag – det tycker jag gäller generellt för oppositionen – att man stirrar sig blind på den del som handlar om de två och en halv poängen.

Vad vi nu pratar om är ett system innebärande att vi egentligen haft tre vägar in i högskolan. Vi har ju en betygsväg, en högskoleprovsväg och en väg för reell kompetens. Att vi stänger dörren genom att vi betygsvägen inför en viss typ av regler innebär att också de andra kanske blir viktiga att använda. Jag ser inte alls något problem i detta.

Anf. 15 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att svara på den fråga jag fick angående lärarutbildningen. För oss socialdemokrater är det väldigt viktigt att vi håller ihop lärarutbildningen och att även de lärare som finns i förskolan har möjlighet att välja kurser på avancerad nivå för att se till att det finns forskningsanknytning hela vägen. Vi talar här i kammaren ganska ofta om att satsa på barnen i de tidiga åren och göra stödinsatser där. Därför är det anmärkningsvärt att regeringen stoppar lärarna redan i förskolan från att välja avancerade kurser. Det vill vi ändra redan nu.

Jag tycker att man måste titta över lärarutbildningen och se om den ska förlängas generellt. Det finns både fördelar och nackdelar med det som vi tittar på och som vi är intresserade av. Vi måste utvärdera och förstärka lärarutbildningen ytterligare. Men regeringen delar upp lärarutbildningen nu och väljer bort förskollärarna, och det tycker vi är fel.

Kan Gustav Blix förklara varför ni avskaffar 25:4:an innan ni har det andra systemet på plats? Du erkänner ju det rakt uppochned i talarstolen. Nu hoppas ni att högskolorna tar det här på allvar och tittar på system. Och ni ska följa detta och se. Är inte systemet bra i dag när det gäller reell kompetens? Om man bara räknar statistiskt är det ungefär 1 000 personer som får sin reella kompetens värderad ett vanligt läsår, medan

det är ungefär 6 000 personer som har sin behörighet via 25:4:an. Här kan vi räkna med en kraftig nedgång i antalet vuxenstuderande som faktiskt har kunskaper.

Hade man litat och lyssnat på universiteten och högskolorna skulle man också ha hört att många tycker att det här systemet är bra. Vill man förändra detta kunde man ha presenterat det nya systemet innan. Dessutom kunde man ha skickat med pengar till högskolorna så att de kunde kvalitetssäkra det här systemet på ett bra sätt. Nu tar man bort ett bra system innan man har ett bra system i stället. Då hänger det bara ihop med den allmänna bilden att ni faktiskt inte tycker att det är så viktigt att de här grupperna studerar på universitet och högskolor, och det tycker jag är allvarligt.

Anf. 16 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! Jag håller inte med Mikael Damberg om beskrivningen vad gäller den reella kompetensen – tvärtom. 25:4:an är inte en bedömning av reell kompetens. Det är en bedömning av vilken ålder man har och hur länge man har arbetat. Därför tycker vi att den inte ska finnas kvar. Vi tycker att det är bättre att man i fall efter fall måste dokumentera att den reella kompetensen finns. Det är också därför den försvinner, och det är därför vi också utökar möjligheten att använda den reella kompetensen.

Socialdemokraterna pratar vidare om vikten av att hålla ihop lärarutbildningen. Det tycker jag att vi gör. Vad Socialdemokraterna inte kommenterar, och det gör de inte nu heller, är att de vill både äta kakan och ha den kvar. Vill ni förlänga, vill ni inte förlänga eller vill ni vänta på en utvärdering? Ni säger att ni vill vänta på en utvärdering, men ni tror ändå att ni kan klara av att ge en examen på avancerad nivå. 180 poäng för en förskolläraryt utbildning är inte avancerad nivå, utan då måste man förlänga utbildningen för förskollärare och höja antalet poäng till 240. Det har Socialdemokraterna inte lagt fram något förslag om. Vad jag vet har de inte heller någon finansiering av detta.

Anf. 17 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Nej, det står att det ska finnas möjlighet att välja kurser på avancerad nivå för att kunna ha en forskningsanknytning också i förskolan. Det väljer ni bort. Det stoppar ni och säger nej till. Det tycker vi är fel. Det klyver lärarutbildningen i dag. Det är ett dumt steg. Sedan måste vi titta seriöst på lärarutbildningen även framgent och se om en förlängning är det bästa verktyget.

Vad är det som säger att de som kommer in på 25:4:an i dag presterar så mycket sämre på högskolorna? Det måste vara det som ligger bakom att man tar bort den regel som finns i dag. Har Blix någon siffra på det? Hur många av dem som i dag tas in med 25:4:an borde inte befinna sig på högskolor och universitet eftersom de inte klarar av det? Skolverket säger att det inte finns något sådant underlag. Har Blix någon annan uppfattning i den här frågan?

Anf. 18 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! Vi har gjort en bedömning, och vi tycker att man ska kunna styrka en reell kompetens för att läsa på högre utbildning i Sve-

rige. 25 år gammal och 4 års arbetslivserfarenhet är inte reell kompetens. Därför tar vi nu bort 25:4:an och ställer i stället krav på att man ska kunna visa den reella kompetensen och därmed kunna styrka att man är behörig och kan bedriva universitets- och högskolestudier på ett bra sätt. Det får högskolorna nu ett uppdrag att göra, och jag övertygad om att de kommer att lösa det på ett bra sätt.

Anf. 19 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att svara på Gustav Blix fråga när det gäller lärarutbildningen och Bolognaprocessen. Ja, i princip tycker vi i Miljöpartiet att även forskollärare ska ha möjlighet att delta i den forskarutbildning som innefattas av Bolognaprocessen, inte minst med tanke på den debatt som förs om hur viktigt det är att till exempel den sociala snedrekryteringen bryts. Jag hörde Gustav Blix själv säga att den bäst bryts genom satsningar i förskolan och skolan. Jag konstaterar att denna debatt pågår. Men alliansen har vägrat att föra denna debatt. I stället för att fatta beslut i kammaren med en demokratisk debatt, som riksdagsbeslutet var från början, har beslutet fattas av regeringen. Vi i Miljöpartiet har inte definitivt tagit ställning i denna fråga. Vi har principiellt tagit ställning för att debatten ska föras här i kammaren, att man ska följa riksdagsbeslutet och att man måste se på helheten, vilket alliansen inte verkar vara intresserad av.

Man kan inte blanda ihop frågan om 25:4:an och snedrekryteringen med lokala kvoter och säga att den sociala snedrekryteringen bryts bäst genom satsningar på skola och förskola. Javisst bryts den bra genom det. Jag har inte sett de här satsningarna i skolan och förskolan än. Lärarna ute i landet efterlyser ökade resurser till dessa områden. Dem har vi inte sett. Vi har sett en bra satsning på fortbildning. Det är inte antingen–eller som gäller här. Det är både–och om man vill tillvarata Sveriges resurser ordentligt på det här området. Det handlar om att Sverige missar olika talanger genom att människor inte får tillträde till högre utbildning. Det verkar vara er politik i frågan.

Anf. 20 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! Då är det märkligt att Miljöpartiet pratar om att man ska ha rätt till forskarutbildning men inte kan ge något besked om huruvida man ska förlänga utbildningen eller inte. Jag tycker att det vore välkommet med ett besked från Miljöpartiet i den här frågan. Det går inte att båda äta kakan och ha den kvar. Det går inte att å ena sidan tycka att man borde göra en sak men å andra sidan inte vara beredd att göra det som krävs för att det ska bli så.

Jag kan hålla med om behovet av att se till helheten i lärarutbildningen. Det är också därför som det står i betänkandet – och regeringen har tydligt aviserat det – att det är lärarutredning på gång. Den handlar om hur lärarutbildningen ska se ut. I den får man titta på hur långa utbildningarna ska vara och annat.

Vad gäller den reella kompetensen och den sociala snedrekryteringen vill jag säga att vi gör en enorm satsning i det här landet på lärarnas fortbildning. Det kommer förhoppningsvis att ge möjligheter för många barn att framöver ta sig vidare på ett bättre sätt genom utbildningssystemet och gå stärkta genom grundskola, gymnasieskola och hela vägen genom

universitet och högskola. Det är den viktigaste åtgärden som sker i det här landet just nu för att bredda rekryteringen.

Men vi behöver göra mer. Vi har sagt att vi ska återkomma med förslag på ökade satsningar på en pedagogisk förskola. Vi måste också se till att högskolorna nu får ett tydligt ansvar att jobba med reell kompetens för att på så sätt göra vad de kan för att bidra till att minska den sociala snedrekryteringen till den högre utbildningen.

Anf. 21 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Det är bra att en utredning om lärarutbildningen är på gång. Men det verkar också vara helt okej och acceptabelt för alliansregeringen att utestänga debatten om detta så att den inte förs här i kammaren. Det är ju det ni har gjort. Jag sade nyss att vi i Miljöpartiet i princip menar att alla bör ha möjlighet att ingå i Bolognaprocessen, även förskollärare, och vi vill ha den debatten. Den finns inte nu.

Jag tycker att den sociala snedrekryteringen är allvarlig. Ni väljer väg. Ni väljer inte att på olika sätt öppna högskolorna för yrkesverksamma som kan tillgodoräkna sig sin erfarenhet. Ni väljer i stället att säga att skolan och förskolan ska fixa det – punkt slut. Det är en väldigt stor förändring i svensk skolpolitik. Vi i Miljöpartiet är intresserade av att hitta nya saker. Det betonade jag också i mitt inledningsanförande. Men ni fattar ogenomtänkta och icke välgrundade beslut. Ni tillsätter utredningar om hur man ska hitta ersättningar efter det att ni har tagit bort 25:4:an. Det är det som är problemet. Det är det som ni får kritik för, inte i första hand för själva beslutet. Ni får kritik för att ni fattar beslut utan att ha tänkt efter före, utan att ha utrett vad det hela egentligen handlar om. Vi behöver förstärkta satsningar på skola och förskola, och yrkeserfarenhet måste ge möjlighet att komma in på högskolan. Det handlar ju ändå om erfarenheter, även om de inte står nedpunktade på papper.

Anf. 22 GUSTAV BLIX (m) replik:

Herr talman! Jag tycker kanske, till skillnad från Miljöpartiet, att vi just nu debatterar frågan om lärarutbildningen. Det är väl det vi gör nu. Vi diskuterar den. Det var till och med så att jag bjöd in till detta genom att fråga om ett klagörande från Miljöpartiet och Socialdemokraterna om hur de ser på lärarutbildningen framöver.

Det enda besked vi fick var att de både vill ha kakan och äta upp den. Jag undrar hur det ska gå till.

Jag vill återigen säga att den viktigaste insats som vi gör i Sverige just nu vad gäller att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning är vår satsning på mer pedagogik i förskolan, bättre resultat i grundskolan, tidigare utvärdering av stödinsatser och en reformerad gymnasieskola. Det var i Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets Sverige som Skolverket konstaterade att skolan inte längre förmår att kompensera för social bakgrund. Det försöker vi nu att göra något åt, och det tycker jag är väldigt välkommet och väldigt bra.

Vi ökar möjligheterna för högskolorna att ta in fler studenter som har en reell kompetens med en annan bakgrund. Nu går den stafettpippen till högskolorna, och jag är övertygad om att de kommer att ta den och göra något väldigt bra med det.

Anf. 23 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c):

Herr talman! "Sjungom studentens lyckliga dag" – och så avslutar man med att den ljusnande framtid är vår. De här försommarveckorna riktigt sprudlar av framtidsoptimism och drömmar, men det kanske också finns känslor att man inte har nått sina mål eller av grusade framtidsdrömmar.

Vi debatterar nu utbildningsutskottets betänkande UbU17 som heter *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet*. Som centerpartist och del av Allians för Sverige vet jag att Sverige är beroende av en högklassig utbildning. Våra mål för den högre utbildningen är bland annat att garantera förutsättningarna för en utbildning i världsklass, att fokusera på kvaliteten i den högre utbildningen och att skapa förutsättningar för utveckling och bibehållande av starka och självständiga lärosäten, med mera.

Målet att fokusera på kvalitet i den högre utbildningen har regeringen visat genom ett antal förslag sedan den tillträdde i höstas. Nämnas bör satsningen på kvalitet på samhällsvetenskapliga och humanistiska utbildningar. Med dagens betänkande visar vi återigen att vi är oändligt mycket tydligare än den förra regeringen när det gäller satsning på kvalitet.

Herr talman! Låt mig ta det exempel som nu har diskuterats ett antal gånger fram och tillbaka, den så omdiskuterade 25:4-regeln. Regeringen anser att regeln är orättvis, eftersom den innebär att det ställs olika krav på förkunskaper för olika grupper av studenter. Det är en så kallad administrativt lätthanterlig regel, enligt Socialdemokraternas reservation. Att en regel är lätt att administrera ska alltså ställas mot att metoder utvecklas för att validera individers kunskap och kompetens på riktigt.

Regeln sägs vara allmänt accepterad, rättssäker och kostnadseffektiv. Det stämmer inte om man som den nya regeringen vill satsa på kvalitet. Kvalitet är att validera individers kompetens och inte att gå efter ålder.

Regeln är inte allmänt accepterad för att den har funnits länge. Kritiken har varit hård från framför allt yngre studenter som ser sig åldersdiskriminerade. Och det kan inte i längden vara kostnadseffektivt med ett system som inte tar hänsyn till goda förkunskaper. I ett modernt kunskapsamhälle måste systemen för att validera människors faktiska kunskaper och kompetenser utvecklas ytterligare.

På en del högskolor och universitet har man redan nu utvecklat mycket väl fungerande system för detta. Nu krävs det att alla gör det så att det inte bara fungerar på vissa ställen. Uppdraget till Högskoleverket gällande reell kompetens är betydelsefullt i sammanhanget.

Genom att validera varje individs kunskaper ger vi en viktig signal till dagens unga. Vi ger också signalen att studier och fördjupning i till exempel språk och matematik värderas och premieras. I övergången från grundskola till gymnasium krävs lägst betyget Godkänd i svenska, engelska och matematik, och det är rimligt att samma princip tillämpas för grundläggande behörighet vid högskolestudier. Goda förkunskaper är viktiga såväl för den enskilda studentens studieframgång som för den högre utbildningens kvalitet.

Herr talman! Centerpartiet och Allians för Sverige vill se en högre utbildning där individen och individens kunskaper sätts i centrum. Likheter inför lagen är den väg till verklig jämlikhet och jämställdhet som vi för-

ordar. Vi vill avlägsna strukturer som förhindrar den utvecklingen och främja jämlikhet och jämställdhet.

Sverige ska vara ett modernt kunskapssamhälle där varje individs kunskap och kompetens tas till vara. Vi vill också betona vikten av det livslånga lärandet. Då klarar vi oss inte utan goda metoder för validering.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande UbU17.

Anf. 24 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Ulrika Carlsson vilka utökade resurser man har tänkt ge och när de kommer att ges till högskolan för att den ska kunna hantera det merarbete som det kommer att innebära när det gäller bedömning av varje enskild students reella kompetens. Och hur kommer man att garantera för dem som söker att de vet vad det är som gäller, så det finns någon slags transparens i systemen så att det också finns en rättssäkerhet för den sökandes del?

Anf. 25 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! Vid ett antal högskolor och universitet fungerar redan i dag valideringen på ett tillfredsställande och bra sätt. Det har man klarat utan utökade resurser. Så jag kan inte svara dig när det skulle komma en utdelning till alla generellt för att göra detta arbete. Det har som sagts redan genomförts.

När det gäller transparensen och rättssäkerheten handlar det om att sprida de välfungerande system som finns i dag till fler högskolor och universitet, kanske också att göra dem mer kända i det sammanhanget.

Anf. 26 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Herr talman! Ulrika Carlsson nämner att det redan finns på ett antal lärosäten, att det fungerar och att det inte behövs något mer. Vi vet att det finns bedömning av reell kompetens. Därmed vet vi också vilka problem som finns med bedömning av reell kompetens.

Vi välkomnar naturligtvis att man utökar delen för alternativt urval. Men jag hoppas att den delen inte bara ska innebära reell kompetens utan även det som man utarbetar från Högskoleverkets sida nu, nämligen domänprov inom vårddyrken och tekniken, och att man då också har med sig att kunna göra alternativt urval som faktiskt gynnar den breddade rekryteringen. Vi kan inte hitta på ytterligare en väg in i högskolan som bara gynnar dem som i dag redan har det lätt att kunna komma in på högskolan, nämligen de som har finansieringen för sina studier och som har hjälp hemifrån tack vare att de har välutbildade föräldrar och vet vilka val de ska göra tidigt i livet.

Jag tycker att det är ett problem när man helt blint inte ser att det finns problem med bedömningen av reell kompetens. De olika remissinstanserna säger att det här kommer att innebära merarbete. Det kräver naturligtvis att vi ska kunna ha mer resurser. Så står Ulrika Carlsson och säger att det här ändå ska införas om ett par år. Vad har ni för svar till dem?

Anf. 27 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! För att det finns problem när man utvecklar nya metoder är det inte ett sätt att bara skrika att vi ska ha det som det har varit förut för att det blir så lätt. Vi har då ett system som inte mäter reell kompetens. Att det finns möjligheter att utveckla systemet har ett antal högskolor och universitet visat. Det är klart att det har funnits problem med dem på olika sätt. Men det handlar om att man löser dem i den processen.

När det gäller social snedrekrytering har det också diskuterats här och nu hur man kan motverka det på olika sätt. Inget enskilt parti har någon slags patentrösning när det gäller om det är ett problem eller inte. Det ser vi ju alla. Därför vill vi motverka den sociala snedrekryteringen på olika sätt. Att också mäta den reella kompetensen är faktiskt ett sätt att se till den kunskap och kompetens som finns hos varje enskild individ. Då handlar det om ett sätt att lyfta upp varje individ i stället för att hänvisa till en enkel administrativ och lätthanterlig regel.

Jag gjorde inte fler anteckningar på dina frågor, så jag ber om ursäkt, Rossana, om du inte får svar på resten av dem.

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag är lite förvånad över att Centern har svängt så snabbt i frågan om vuxnas lärande och lägger sig så platt i den borgerliga regeringen. Det handlar både om neddragningar på komvux och om detta som ett ytterligare steg. Hur ska man behandla människor med arbetslivserfarenhet som har kommit igen senare i livet?

Jag läser i remissammanställningen: Uppsala universitet avstyrker att 25:4-regeln avskaffas. Införandet av nya möjligheter att bli behörig via reell kompetens utgör inte ett tillräckligt starkt skäl för att avskaffa en behörighetsgrund som funnits mer än 25 år, som är praktisk att tillämpa och som också är tydlig för de sökande. Lunds universitet är tveksamma och anser att skälen för bedömning av reell kompetens är så pass viktiga att borttagandet av 25:4-regeln inte kan motiveras sett i ljuset av detta scenario. Göteborgs universitet delar inte regeringens förslag om att den så kallade 25:4-regeln ska tas bort. Det finns en rad skäl som talar emot det. Stockholms universitet bla bla bla ...

Det är inte universiteten som reser kravet att göra det på det här sättet. Det är de som i dag gör denna bedömning. De är rädda för att det i stället ska bli schablonmässiga bedömningar av reell kompetens och att man ska förstöra den reella kompetensbedömning som görs i dag. De skriver att det är ett resurskrävande arbete.

I dag får ungefär 1 000 personer per termin sin reella kompetens bedömd. Men det är 6 000 personer som får sin reella kompetens bedömd via 25:4-regeln. Det handlar om avsevärda arbetsinsatser för universiteten. Tala om kvalitetssänkning när man faktiskt tar resurser från det kvalitetsarbete som måste göras på högskolorna för att i stället jobba med något som universiteten tycker är onödigt och som de inte tycker att de behöver.

25:4-regeln är viktig. Jag har fortfarande inte hört vilka studenter som har kommit in på universitet och högskola med 25:4-regeln som inte borde ha varit där. Är detta ett gigantiskt problem för alliansen vill jag gärna se någon beräkning eller grund för ett sådant påstående.

Anf. 29 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! Det går att göra utfall och säga att Centerpartiet har ändrat sig och lagt sig platt på olika sätt. Komvux har vi redan tidigare debatterat. Det handlar om en konjunkturförändring, eller är en del däri, men vi har samtidigt aviserat satsningar på yrkeshögskolor och så vidare.

Jag får tacka för högläsningen av de olika remissvaren. Men bara för att någon tycker att något skulle bli jobbigt eller svårt behöver ju inte vi politiker huka oss och säga: Nej, men då ska vi inte göra det. Det handlar faktiskt om hur vi kan skapa större möjligheter för varje individ att få sin kunskap och sin kompetens validerad på ett bra och rättssäkert sätt. Vi har inte någonstans sagt att det inte skulle ske på ett bra sätt.

Det är alldeles utmärkt att de olika remissinstanserna framför de problemställningar man ser. Det är ju det vi har att arbeta vidare med när det gäller att ta fram detta, och det ska börja gälla från och med nästa år.

Jag tycker inte man kan säga att vi inte ser problemen. Vi ser dem och lyfter därför in den erfarenhet som finns för att lösa dem.

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag kan ge Ulrika rätt i att jag absolut inte tycker att politiker ska huka och säga att de inte har någon uppfattning. Däremot tycker jag att vi ska lyssna på dem som gör saker i dag och som har erfarenheter lokalt av att jobba med dessa frågor. När de stora universiteten och en majoritet av remissinstanserna säger att detta inte är ett bra förslag utan att det bara skapar merarbete och ökade kostnader tycker jag att det är en onödig satsning som riskerar att begränsa människors möjlighet att komma in på högskolan i stället för att underlätta. De pengarna kunde i stället ha använts för kvalitetssatsningar eller för att utöka valideringen för grupper som i dag inte blir validerade på ett riktigt bra sätt.

Jag har hittills talat mycket om statistik. Jag vet inte om alliansens företrädare har träffat personer som har kommit in med hjälp av 25:4-regeln. Jag har träffat ganska många som inte var helt studiemotiverade i början och som inte visste vad de skulle göra i livet. Fråga dem som är 26–27 år om de har kunskaper efter fem år i yrkeslivet! Ställ frågan: Har ni kunskaper nog att valideras för att komma in på Stockholms universitet eller Lunds universitet? De tror inte att de har det. De tror inte att de har lärt sig någonting ute i yrkeslivet. De har jättedåligt självförtroende. De får en klump i magen av att behöva ta sig med tunnelbanan till universitet och gå över gräsmattan i Frescati bort till husen. De tror att de inte kan någonting.

25:4-regeln har gjort det möjligt att från politiskt håll säga: Du har kunskap! Du vet saker och ting, för du har varit ute i arbetslivet. Du har en livserfarenhet som den 19-åring som har gått direkt från gymnasiet saknar. Det vill vi värdera. Universiteten tycker att detta har varit ett bra sätt att värdera. Klumpen i magen och stoppet för möjligheten att gå till vidare studier handlar inte om statistik och siffror, utan det handlar just om en känsla i magen. Jag hoppas verkligen att de människor som nu ska bli reellt validerade verkligen tar steget och blir det. Jag tror nämligen att de har kunskaper nog att reellt valideras.

Problemet är, som jag ser det, att många av dem kommer att välja att inte göra det eftersom de inte tror att de duger. Den här regeringen skickar alldeles för många signaler om att den kunskap som finns i arbetslivet

och i livet inte är någonting att räkna med. Det tycker jag är oerhört tråkigt.

Anf. 31 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! Det handlar över huvud taget inte om att tala om att de erfarenheter och kunskaper man har inte räknas. Det handlar snarare om att validera de kunskaper och de erfarenheter man har på ett sätt som stärker självförtroendet så att klumpen i magen minskar.

Det är klart att jag har träffat många som har kommit in på universiteten med 25:4-regeln. Vi säger inte alls att det är människor utan kompetens som har kommit in, men i stället för att bara säga okej, du har fyllt 25 år och har så här många års erfarenhet, så bemöter vi erfarenheten med respekt och en möjlighet att validera den. Det är det som är viktigt.

Visst har man påtalat ett antal problem, men dessa problem är till för att lösas. Vi arbetar vidare med dem på olika sätt. Jag kan förstå att man tycker att ett enkelt system är bra, men det säkrar ju inte kvaliteten på det sätt som det skulle kunna göra.

Vi vill främja ett livslångt lärande och möjlighet att studera vidare när man slutar gymnasiet, men även när man är 25, 30 eller 35 år. Det handlar inte om att begära stopp eller återvändsgränder som sades tidigare, utan det handlar om att skapa förutsättningar för att stärka självförtroendet redan från början genom att få sin kunskap validerad.

Anf. 32 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Jag vill gärna fortsätta på samma tema och ställa en fråga till Ulrika Carlsson.

Jag har lyssnat på diskussionen om 25:4-regeln. Miljöpartiet menar utan vidare att man på sikt säkert skulle kunna hitta ett bättre system än denna regel. Problemet är bara att vad regeringen nu föreslår är att man först ska avskaffa regeln och samtidigt utreda vad man kan göra i framtiden.

Jag förstår inte hur man kan få detta att gå ihop. Varför är det så bråttom att avskaffa 25:4-regeln innan de framtida möjligheterna finns på plats? Ulrika Carlsson säger ju att det behövs något annat, men varför är det då så bråttom? Varför går ni med på att avskaffa regeln redan nu när ni inte vet hur den ska ersättas?

Anf. 33 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! Uppdraget att validera finns redan, så det handlar inte om att vi inte vet hur det ska ersättas. Däremot har det inte utarbetats på ett tillfredsställande sätt på så många ställen som man hade önskat. Men på ett antal ställen fungerar det väldigt bra. Det handlar alltså om att sprida den kunskapen och den erfarenheten till alla.

Jag beklagar om det har varit svårt att förstå, men det handlar om att ge tydliga signaler för att validera individers kunskap.

Anf. 34 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Jag skulle gärna vilja att Ulrika Carlsson utvecklade detta lite noggrannare. Det finns, som jag förstår det, förslag om att hög-

Prot. 2006/07:121
7 juni

*Vägar till högskolan
för kunskap och
kvalitet*

skolan ska ha en möjlighet till ökad lokal antagning. Det tycker vi i Miljöpartiet är bra.

Man ska också ge Högskoleverket ett uppdrag att utvärdera eller komma med förslag när det gäller reell kompetens. Det är vad jag kan läsa mig till. Men hur ska man se till att den sociala snedrekryteringen som säkert alla partier ser svårigheter med bryts?

Hur bryter vi detta uppdrag att låta alla, även de som inte har en studietradition i familjen, att få tillgång till högskolorna? Jag kan fortfarande inte förstå vad det är konkret som Centern och alliansen föreslår.

Anf. 35 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Herr talman! Om du, Mats Pertoft, vill att jag ska utveckla noggrannare hur vi ska motverka den sociala snedrekryteringen har jag tyvärr bara två minuter på mig. Som redan har påpekats tidigare från alliansföreträdare handlar det inte om brytningen mellan gymnasium och högskola utan det här är något som man bör jobba med hela tiden från förskolan till högskolan.

En viktig del, som vi inte har lyft upp så mycket nu, handlar om studie- och yrkesvägledning. Det är en viktig funktion. Det finns andra delar som är viktiga. Studenten som beroende på sin bakgrund inte har möjlighet att se hela spektrumet kan genom skolans värld se bredden, möjligheterna och stärka det egna självförtroendet, tron på sig själv, att man kan om man vill, och ges redskap för att ta sig fram på ett bra sätt.

Du vill att jag ska utveckla noggrannare hur man ska gå till väga med de olika delar som ska ersätta 25:4-regeln. Det handlar om att lyfta upp det uppdrag som har funnits tidigare, som ett antal har jobbat och lyckats väl med och hittat goda metoder för. Det bör ifrågasättas om det är något system som kan gälla för alla olika delar. Det blir ett utvecklingsarbete som Högskoleverket har att arbeta med tillsammans med universitet och högskolor. Jag ser, precis som du, fram emot med spänning på det resultatet. Men vi måste också våga vara modiga och säga att vi vill gå i den här riktningen. Då får vi fatta besluten och sedan ge ett uppdrag att ta fram modellen för detta.

Anf. 36 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! När jag pratar med studenter – vilket jag gör ganska ofta – kan jag få olika bilder av hur det är att studera vid högskolan. Jag träffar många som tycker att utbildningarna håller hög klass och att högskolemiljön är stimulerande. Men jag har också träffat en hel del som tycker att det är alldeles för låg nivå på vissa kurser och att det är alldeles för lätt att ta sig igenom dem. Jag har också träffat en hel del som har erkänt att de har känt sig dåligt förberedda. De tycker att det har varit för svårt och att de har varit för dåligt förberedda från gymnasieskolan.

När jag häromveckan läste Studentspegeln, en enkät som Högskoleverket har genomfört bland många svenska studenter, fick jag denna blandade bild. 18 procent av studenterna säger att studierna ställer för låga krav på dem. 40 procent menar att studierna är så pass lätta att de inte motsvarar heltidssysselsättning. 8 procent – på vissa kurser upp till 10 procent – säger att deras förkunskaper inte har varit tillräckligt bra, och därför har studierna varit för svåra. Jag tror att dessa siffror speglar mycket i historien om svensk högskolepolitik. Bland annat ser vi följer

av den underfinansierade utbyggnaden med färre lärartimmar och fler storföreläsningar. Men det visar också att högskolan på många sätt har tvingats anpassa sig till att det kommer många studenter från gymnasiet som inte har de kunskaper som kan förväntas för högre studier.

Även Skolverket publicerade 2005 en studie om hur förberedda studenterna är för studierna. Högskolelärarna själva menade att studenterna hade sämre förmåga jämfört med sju åtta år tidigare när det gällde att analysera och problematisera. Som en kuriositet kan jag nämna att Historiska institutionen i Lund brukar göra förkunskapstester på folk som kommer direkt från gymnasiet till universitetet – och alltså är godkända och behöriga. Man frågar dessa nybakade studenter om enkla saker i historisk allmänbildning. I den sista undersökningen jag såg förra året visade det sig att 30 procent av de tillfrågade studenterna inte visste vem Lenin var. 20 procent kunde inte placera Martin Luther King. Så många som 60 procent hade aldrig hört talas om den gamle gangstern Hermann Göring från Tyskland.

Det här är slående. Sådana svar i en sådan enkät hade man inte fått för 10–15 år sedan. Nu handlar inte det här om att jag ska stå och gnälla på den nya generationen gymnasieungdomar, som äldre generationer i alla tider har gjort. Felet är ett utbildningssystem som inte har satt ribban tillräckligt högt.

Därför är det bra, herr talman, att regeringen nu gör en uppvärdering av förkunskaper i viktiga ämnen. Det är ett dubbelt budskap. Det är ett budskap till eleverna och till gymnasieskolan, och det är ett budskap till högskolan. Huvudspåren i det här betänkandet är att vi äntligen får en grundläggande bestämmelse om att man faktiskt måste vara godkänd i svenska, engelska och matematik för att läsa vid högskolan. Man får extra meriter när det är ont om platser och konkurrens om kvalificerade kurser i språk, moderna språk och matematik. Samma regler när det gäller slutbetyg kommer att gälla för dem som får slutbetyg från komvux eller från övriga gymnasieskolan. Slutligen tas gratisextrameriten bort som hittills har givits för att man har jobbat i fyra år och fyllt 25 år.

Jag är övertygad om att det här är ett första steg till att undvika den onda cirkeln, där högskolorna får antingen sänka kraven eller ordna repetitionskurser i gymnasieämnen – eller både-och – så att studenterna ska klara sig.

När det gäller att få betyget Godkänd i svenska, engelska eller matematik har Högskoleverkets rapport, 2007:1 R, visat att få av dem som inte har Godkänd i till exempel svenska klarar lika många poäng som studenter som har Godkänd i svenska, engelska och matte.

När det gäller meritsatsningen på språk är det naturligtvis en allmän kompetenshöjning att studenter kan fler språk, men det finns också ett allmänt samhällsintresse att det i ett litet land som Sverige faktiskt finns fler människor med språkkunskaper. Det finns många som hävdar att den generation som nu går i gymnasiet är den första generationen som har mindre språkkunskaper än sina föräldrar. Därför är det bra att nya långa språkutbildningar i gymnasiet lönar sig. De som anstränger sig och satsar i gymnasiet ska helt enkelt få igen något av det när det gäller att komma in på högskolan.

Här har Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i sina anföranden felaktigt sagt att valet måste göras redan i tolvårsåldern, i årskurs 6. Höstens

gymnasister vet om att de kan få extra meritpoäng för en lång kvalificerad kurs i ett andra språk förutom engelska. De kan välja det på gymnasiet. De kan välja det genom att välja bort andra kurser och satsa på språk. Det är naturligtvis lite lättare om de har läst i grundskolan, men det är inte omöjligt.

För många gymnasieutbildningar gäller att det man väljer där innebär att man samtidigt väljer bort något annat. Så är det redan i dag. Det är ett tydligt budskap till de gymnasieelever som börjar i höst, nämligen att när de går ut om tre år har det lönat sig för dem att satsa på svåra och långa kurser.

I Socialdemokraternas reservation yrkar man avslag på hela propositionen, och man mörkar vad man egentligen tycker. Man talar allmänt om att vänta i flera år – trots att alla förslagen innehåller mycket om övergångsbestämmelser. Inga människor som är färdiga med en utbildning eller som i dag vill använda sig av 25:4-regeln hamnar plötsligt i svårigheter.

Någon gång, herr talman, måste vi bestämma oss. Om vi vill att språk ska ha större betydelse måste det också löna sig för elever att satsa på språk. Om vi vill att elever ska vara bättre förberedda för yrkeslivet måste de få möjlighet att välja mer praktiska ämnen. Det är det som är tanken med den gymnasiereform som nu utreds.

Jag kan inte heller se några riktigt starka argument för att behålla regeln som gör att man automatiskt får lättare att komma in om man har fyllt 25 år och har jobbat i fyra år. Det är en regel – detta förbises ofta – som faktiskt missgynnar ungdomar som går ut direkt från gymnasieskolan. På många utbildningar är det svårt att gå direkt från gymnasieskolan till högskolan. Därför har vi fått cirkelgången med komvux. Komvux, och vuxenutbildning över huvud taget, är viktig och kommer att ha stor betydelse i framtiden. Den är tänkt som en andra chans. Den har aldrig varit tänkt att vara som i dag, det vill säga att nästan lika många går till komvux efter gymnasieskolan som till högskolan. Det var inte tanken med vuxenutbildningen. Det beror på att det är så svårt för många att gå direkt från gymnasiet till högskolan.

Det genomgående i den här debatten och i reservationen är att både Socialdemokraterna och oppositionen vill bevara allt som det har varit. Ni är tydligen nöjda med det gamla Utbildnings-Sverige. Det finns egentligen inga förslag till förändringar som man ofta brukar se från oppositionen när det kommer propositioner. Det är bara nej, nej. Ni är tydligen så nöjda med den gamla utbildningspolitiken att ni bara vill fortsätta i samma spår.

Samtidigt har vi hört ledande socialdemokratiska politiker tala om att partiet behöver en ny utbildningspolitik så vi väntar med spänning på att få se tecken på denna nya och mer kunskapsinriktade utbildningspolitik.

Herr talman! Vi måste på något sätt ställa oss frågan och våga besvara den: Ska gymnasieskolan verkligen ge tillräcklig förberedelse för högskolan, och ska högskolan få upprätthålla förkunskapskrav som garanterar en akademisk nivå även i nybörjarkurser?

Från oppositionen – inte minst från Vänsterpartiet – talar man mycket om att målet breddad rekrytering är viktigt. Det är det verkligen. Det är ett mycket viktigt mål att barn till nya svenskar och studenter från icke akademisk miljö studerar vid högskolan i större utsträckning.

Jag har en optimistisk utbildningssyn. Jag accepterar inte att det enda sättet att bryta den sociala snedrekryteringen är att sänka kraven och att sänka nivån på kurserna på högskolan. Jag tror att det är möjligt att minska snedrekryteringen utan att ha lägre förkunskapskrav och utan priset av sänkt kvalitet.

I det här förslaget ser vi, tycker jag, att alliansregeringen satsar på olika åtgärder som öppnar universiteten och högskolorna för alla som har intresse och fallenhet för studier och garanterar samtidigt en hög kvalitet i utbildningen.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och propositionen och avslag på motionerna.

Anf. 37 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag begärde ordet när Ulf Nilsson talade om 25:4-regeln och direkt kopplade över till de onda cirklar som nu fanns i universitetsvärlden. Det handlade om sänkta kunskapskrav och repetitionskurser.

Det är märkligt att jag aldrig har fått signalen från de universitet och högskolor som jag har talat med att 25:4-regeln bidrar till spiralen av sänkta kunskapskrav. Man undrar om regeringen och alliansen har någon egen utvärdering av 25:4-regeln som visar att de studenter som kommer in via 25:4-regeln bidrar till de onda cirkelarna med sänkta kunskapskrav och repetitionskurser.

Den bild jag får när jag är ute på högskolor och universitet och när jag läser remissammanställningen är att högskolorna tycker att de här studenterna är väldigt motiverade och klarar studierna väldigt bra. Det är möjligt att jag har läst deras remissyttranden för noga och inte har förstått vad regeringen ser i de onda cirkelarna.

Det har nästan blivit obligatoriskt för Folkpartiet att i varje anförande säga att komvux är viktigt. Jag förstår att Folkpartiet behöver säga att komvux är viktigt eftersom ni inte utvecklar det i politiken.

En tredjedel av platserna försvinner nationellt. I Stockholm ser man hur man inte kommer att kunna läsa in på komvux om man har en godkänd kurs. Det gör att de omval och tillval som man kan behöva göra för att komma in på universitetet stoppas effektivt.

Ulf Nilsson talar om att vi vill bevara allt som det har varit. Vi säger lite försiktigt att det system som man nu vill lansera kanske man skulle behöva vänta lite med och se hur det blir med den nya gymnasieskolan som ni utreder så att systemen passar ihop. De meritämnen som vi införde har inte börjat gälla ännu. Ni ersätter alltså ett system som inte har börjat gälla ännu med ett nytt system som får väldigt mycket kritik och som skapar väldigt mycket rättsosäkerhet.

Ser inte Ulf Nilsson några problem med det system som ni har riggat när det gäller meritämnena?

Jag hade en diskussion med veterinärprogrammet. Det är lite intressant.

Anf. 38 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! När det gäller 25:4-regeln och onda cirklar är det uppenbart att det är ganska svårt för ungdomar att gå direkt från gymnasiet till högskolan. Det är något vi får tänka på. Om man försöker gynna en grupp är det alltid en annan som blir missgynnad. Därför tvingas många

ungdomar att försöka höja sina betyg och komplettera på komvux. Det var inte tanken med komvux. Huvudtanken med komvux är att man kan komplettera med sådant som man har valt att inte läsa, om man till exempel väljer en yrkesutbildning och sedan vill komplettera för att vara bättre förberedd för högskolan.

Det är inte alls så att platserna på komvux har minskat med en tredjedel. Av drygt 90 000 helårsplatser finns det i år, när sökandetrycket har minskat, ungefär 80 000 helårsplatser. Eftersom inte alla läser på heltid innebär det att ungefär 100 000 människor läser på komvux.

När det gäller 25:4-regeln hänvisar Mikael Damberg till att det finns remissinstanser som är negativa.

När det gäller vårt förslag att införa godkäntrkrav i svenska, engelska och matte för grundläggande behörighet tar inte Mikael Damberg upp statistiken från remissinstanser. Där är remissinstanserna övervägande positiva.

Vi är tvungna att göra en värdering. Från alliansens sida har vi gjort värderingen att 25:4-regeln ger fel budskap till de elever som går i gymnasieskolan, nämligen att det blir lättare att komma in om man väntar några år.

Dessutom är det väldigt generösa övergångsregler. De som i dag, och det närmaste året, är behöriga enligt 25:4-regeln kommer att kunna utnyttja den möjligheten ända till 2011. Det är verkligen inte någon hastig och drastisk förändring.

Anf. 39 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Herr talman! Regeringsbeslutet, för ett år sedan, som jag hänvisade till innebar helt nya regler för konkurrens och komplettering. Det innebar att många av de vägar som du talade om där man ställer grupper mot varandra förändrades så att fler studenter kan gå från gymnasiet till högskolan. Om det är som Ulf Nilsson nu menar och att det här är ett motiv till att ta bort 25:4-regeln, förstår jag det. Om färre ska valideras för att släppa in andra grupper så säg det: Vi tar bort 25:4-regeln därför att vi tycker att det är för många med arbetslivserfarenhet som studerar på högskolor och universitet och att det bidrar till negativa cirklar med lägre krav. Om man ser det på det sättet förstår jag argumentationen. Det är lite fejt att inte prata om det.

Om man däremot vill ha validering som ett ytterligare instrument som är bättre, vilket har framförts här, tycker jag att man ska utveckla det instrumentet innan man avskaffar 25:4-regeln, annars blir det bakvänt.

Min andra fråga handlar om meritpoängen. Ser man inga problem med det system som man nu är på väg att sätta? Kritiken kommer ju från olika håll även här.

Jag träffade några på Sveriges lantbruksuniversitet. Det är ju både en yrkesutbildning och möjlighet till vidare studier, som veterinärprogrammet till exempel. För att de ska få högsta meritpoäng för att vara säkra på att komma in på veterinärprogrammet kommer de att tvingas att välja bort karaktärsämnen och läsa språk i stället.

Någon sade skämtsamt: Det blir viktigare att kunna tala franska med kon än att förstå vad kon äter och hur matsmältningen fungerar. Det kan väl inte vara poängen med det här systemet?

Anf. 40 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Som bland andra Gustav Blix sade tidigare handlar förslaget som gäller meritämnen om de platser som det är konkurrens om. Man blandar gärna ihop dessa begrepp. Där får högskolorna en möjlighet att för en tredjedel av platserna själva bestämma meriterna. Det är väl alldeles utmärkt och naturligt att tänka sig att till exempel Veterinärhögskolan väljer att väga in andra meriter när man gör sitt val om det är ont om platser. Jag har därför väldigt svårt att se detta som ett problem med tanke på att vi utökar högskolornas självständighet och möjlighet att själva bestämma urvalsgrunder. Detta är de generella urvalsgrunderna som gäller den andra gruppen som söker till högskolan.

Såvitt jag har sett finns det ingen särskild statistik som visar om det går bra eller dåligt för dem som omfattas av 25:4-regeln. Men att man tas in bara för att man har jobbat under fyra år har ingenting med reell kompetens att göra. Det kan vara så att dessa personer har skaffat sig kunskaperna, men det kan också vara så att de inte har skaffat sig kunskaperna. Men det är inget kvitto på att man har lärt sig något bara därför att man råkar ha fyllt 25 år och att man råkar ha jobbat med någonting som kanske inte alls har någonting med utbildningen att göra. Därför känns det för mig som en väldigt märklig regel.

Däremot har regeringen gett Högskoleverket ett uppdrag att utforma principer för hur man värderar reell kompetens. Sedan har vi dessutom den här tredjedelen som högskolorna får bestämma själva om. Och slutligen finns det övergångsregler som gör att man får utnyttja den här 25:4-regeln ända fram till 2011.

(forts. 14 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

13 § Frågestund

Frågestund

Anf. 41 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det är dags för dagens frågestund, och jag hälsar statsråden varmt välkomna. De är i dag finansminister Anders Borg, statsrådet Mats Odell, miljöminister Andreas Carlgren, integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni och kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth.

Anf. 42 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Min fråga går till jämställdhetsminister Nyamko Sabuni.

När man gjorde om organisationen på Regeringskansliet tog man bort ”mainstreamingen” och satte fokus på jämställdhet, vilket jag i princip tycker är bra. Men resultatet har visat att det som är viktigt när det gäller ”mainstreamingen” har blivit sämre. Man ser detta när kvinnor blir underordnade och man ser hur de resultat som man når upp till och de förslag som man lägger fram drabbar just kvinnor. När det gäller skatter har det blivit så till mycket större del. Skattesänkningar tillfaller och gynnar män. Minskning av utgifter gynnar män. Nystartsjobben har kommit män till godo till mycket större del.

Min fråga är: Hur tolkar statsrådet att ”mainstreamingpolitiken” har minskat och att det uppenbarligen har resulterat i en kvinnofientlig politik?

Anf. 43 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Jag kan hålla med Veronica Palm om att olika politiska åtgärder tyvärr slår olika. Det beror framför allt på förhållandena när man tar bort fastighetsskatten, som är en nödvändig skatt att ta bort. Män äger mer än kvinnor i dag i vårt samhälle, vilket gör att detta kan slå snett. Det gäller också löneavdraget, eftersom det är fler män än kvinnor som har hög lön. Därför kommer det också att slå snett, kan man säga.

Men för mig är det viktigt att ha en sak i fokus. När det gäller arbetsmarknaden och skatter till exempel handlar det om det faktum att vi gör om hela skattepolitiken så att vi underlättar för företagande och tar bort eller sänker trösklarna för människor att komma ut till arbetsplatser. Det är det centrala i jämställdhetspolitiken.

Kvinnor ska in på arbetsmarknaden. Egen inkomst och egen försörjning är centralt i jämställdhetsarbetet. Att ge kvinnor möjligheter till heltid och att ge fler möjlighet att jobba – för i dag är det i större utsträckning kvinnor än män som är arbetslösa – menar jag borde vara det centrala i det vi diskuterar i dag.

Anf. 44 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Det svaret var sämre än det jag hade hoppats på. Det är uppenbart att Nyamko Sabuni inte heller har några feministiska glasögon på sig. Hon har inga jämställdhetsglasögon och ingenting som gör att man ser de strukturer i samhället som gör att män gynnas mer än kvinnor. Då krävs det en integrering av jämställdhetspolitiken.

Nyamko Sabuni gör precis som andra statsråd har gjort tidigare, nämligen individualiserar ett kollektivt problem. Vi har sett tidigare statsråd som har sagt att skälen till att kvinnor missgynnas av regeringens politik inte är att de är kvinnor utan att de arbetar mindre, äger mindre och tjänar mindre. Möjligen skulle det kunna bero på att de är kvinnor. Möjligen skulle det kunna bero på att vi lever i ett samhälle där kvinnor som kollektiv underordnas män som kollektiv.

Givet det läge som finns med regeringens organisation – hur avser statsrådet att arbeta för att regeringen ska få på sig de där feministiska

Anf. 45 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Frågestund

Fru talman! Den här regeringen gör precis som din regering – den förra, socialdemokratiska, regeringen gjorde, Veronica Palm. Vi jämställdhetsintegrerar nämligen vår politik. När vi gör det har det i detta fall visat sig att det vi ska göra på arbetsmarknaden är att se till att ta bort skadliga skatter så att människor kan komma ut i arbete. I det här fallet är det detta som är centralt återigen. Kvinnor ska komma ut i arbete och ha egen försörjning och egen inkomst. Vi ska även underlätta för kvinnor att bli företagare för att på det sättet fördela ägandet. Det är också en del av detta.

Du kanske kallar detta för ett kollektivt problem eller en kollektiv underordning, Veronica Palm. Men vi kan se inom skolans värld att kvinnor på universiteten nu har högre utbildning än män. Inom den offentliga sektorn ser vi fler kvinnliga chefer än manliga. Snart kommer prästycket att vara ett kvinnodominerat yrke.

Det sker framgångar i samhället och på marknaden. Det finns kvinnor som inte alls känner igen sig i den bild som du beskriver. Därför är det viktigt att utgå från individperspektivet. Män och kvinnor ska ha lika makt och lika ansvar. Det är det som det handlar om. Annars kommer vi att hamna snett i denna debatt.

EG-domen om privatimporterad alkohol

Anf. 46 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Min fråga gäller EG-domstolens beslut gällande privatimport av alkohol. Den bör väl besvaras av Anders Borg i det här sällskapet.

Trots allt tal om att EU inte skulle hota det svenska alkoholmonopolet och att det skulle vara fritt fram för den svenska synen när det gäller det här visar nu domstolens beslut att det är fritt fram att importera via nätet.

Då ställer man sig frågan: Vad tänker finansministern göra för att verkligen se till att få in skatterna på alkohol? Är det transportören som ska betala? Är det den enskilde? Hur ska man kontrollera åldern på dem som köper? Vilka andra kreativa lösningar ser finansministern att Sverige nu måste komma med för att kunna behålla en restriktiv alkoholpolitik?

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Ulf Holm tar upp en central frågeställning för Sverige. Vi har en alkoholpolitik som traditionellt har varit restriktiv och som även framgent kommer att vara restriktiv. Det sammanhänger naturligtvis med att alkohol har många former av negativa effekter på samhället och samhällsekonomin.

För mig som finansminister är det uppenbart att till exempel se sambandet mellan en överdriven sjukfrånvaro och alkoholproblem. Men det finns andra problem som kanske är av mycket större moralisk betydelse, nämligen att det finns en koppling mellan alkoholmissbruk och barn- och

kvinnomisshandel och en lång rad sociala problem. Det är alltså uppenbart att vi ska hålla fast vid en restriktiv alkoholpolitik även under de kommande åren.

Vi har nu fått en EG-dom. Vi ska naturligtvis värdera den noggrant och se vilka effekter den har på hur vi ska utforma politiken för att kunna upprätthålla en restriktiv alkoholpolitik.

Låt mig påpeka att vi nu efter tolv års medlemskap faktiskt har bevarat grunderna i den restriktiva svenska alkoholpolitiken. Det var många som sade att det inte skulle vara möjligt, men nu består ändå grunderna så här tolv år senare. Vi kommer att återkomma med ytterligare förslag.

Anf. 48 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Det tycks som att regeringen är tagen på sängen av det här beslutet. Hade ni inte alls räknat med att det skulle kunna bli så att EG-domstolen beslutade så här? Finns det verkligen inga förslag som ni har i rockärmen redan nu för att kunna införa?

Nu är ju detta tillåtet, och nu kommer det i en strid ström. Vi vet inte hur mycket folk importerar, och framför allt lär de inte heller betala skatt för det. Finns det inga förslag som ni kan besluta om nu för att vi ska kunna behålla den restriktiva alkoholpolitik som vi har?

Bland de förslag som man måste titta på finns även andra som rör alkoholområdet. Det gäller till exempel införselkvoterna, där regeringen verkar handfallen. Man verkar inte ens vilja ta upp frågan med andra EU-stater.

Själva kärnan i EG-domstolens beslut är trots allt att man ser alkohol som vilken vara som helst trots att vi vet hur mycket skador den kan åstadkomma. Det är det som är det mest beklagansvärda i det här.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Ulf Holm har helt rätt när han säger att alkohol inte är vilken vara som helst. Det är det inte. Det är en vara med stora sociala och ekonomiska kostnader. Det är därför vi hanterar den på ett mycket restriktivt sätt.

Ingen regering kommer någonsin att vid den här typen av dom ge ett snabbt svar. Vi måste värdera domen, för vi måste agera på legala grunder.

När vi har värderat domen måste vi se vad vi själva ska göra. Vi har naturligtvis bett de myndigheter som är ansvariga att gå igenom ärendet. Det gäller såväl Skatteverket som Tullverket, men det kan gälla även andra berörda myndigheter. Jag har förstått att min statsrådskollega Maria Larsson – även om de här myndigheterna ligger hos mig – också kommer att ha samråd i en vidare krets av myndigheter, eftersom bland annat Folkhälsoinstitutet och andra är berörda.

Jag är övertygad om att vi kommer att kunna försvara våra skattebaser och vår alkoholpolitik. Det kommer att betyda att vi kommer att få göra en del omprövningar, men jag är inte orolig för att vi ska behöva ändra formerna för den svenska alkoholpolitiken.

Anf. 50 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till miljöminister Andreas Carlgren med anledning av det pågående G 8-toppmötet utanför Rostock i Tyskland. Det har återigen framkommit att president Bush inte ställer sig bakom målet om att begränsa den globala temperaturökningen till maximalt 2 grader eller att anta ett procentmål för minskning av utsläppen av växthusgaser. Den svenska borgerliga alliansregeringen strävar efter att få tillhöra EU:s kärna och vill utveckla de transatlantiska förbindelserna, ett kodord för relationerna mellan USA och Europa, även om det ligger två kontinenter och ett stort antal övriga länder på andra sidan Atlanten.

President Bushs inställning borde vara bekymmersam även för den svenska regeringen. För mig är bekymmer ett svagt ord. Jag är irriterad, frustrerad för att inte använda ännu kraftigare ord som inte passar sig i denna sal.

Med tanke på USA:s nonchalanta inställning och ovilja att delta i det internationella arbetet för att begränsa klimatpåverkan vill jag fråga miljöministern om han är beredd att i regeringen och i EU verka för att tydliga åtgärder vidtas i USA för att förmå världens mäktigaste makt att ta sitt ansvar i denna ödesfråga?

Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det är en mycket viktig fråga som Jacob Johnson tar upp. Det är verkligen sant att det kommer att spela en avgörande roll att de stora utsläppsländerna i världen samlar sig kring tillräckligt långtgående utsläppsminskningar. Det är alldeles uppenbart att EU i det här arbetet har tagit ledningen i och med att vi har fastställt långtgående mål för EU:s räkning.

Läser man George Bushs tal mycket noga ser man, tvärt emot vad jag uppfattade att Jacob Johnson beskrev det, att han har ställt sig bakom att man ska fastställa globala mål. Han är också beredd att sätta upp mål för hur det globala målet ska nås.

Det återstår att vi också gemensamt i det arbetet klargör att vi syftar till långsiktigt ambitiösa och bindande åtaganden som fastställs inom FN:s ram. Men jag bedömer att det är en av de saker som kommer att kunna utvecklas i den fortsatta dialogen också med USA.

Anf. 52 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för det, men jag anser att vi kanske också måste ta fram ytterligare instrument i diskussioner med USA. Till exempel har Frankrike lyft fram förslaget att införa klimattullar mot de industriländer som inte har ratificerat Kyotoprotokollet och som har stora utsläpp av växthusgaser. Tullar skulle innebära att de produkter som dessa länder säljer måste bära sin fulla växthuspåverkan vid import till exempel till Sverige och andra länder i EU.

Anf. 53 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Jag tror att en väg som har en mycket större chans att ge framgång när det gäller att minska utsläppen tillräckligt mycket är att eftersträva samarbete och se till att vi kommer fram till gemensamma åtaganden och gör det inom FN:s ram. Skulle det ena eller det andra blocket börja med att försöka straffa ut en eller annan av de olika aktörerna tror jag att det tvärtom skulle riskera att bli en väg som trasar sönder det globala klimatarbetet än mer.

I första hand är jag inriktad på att inom FN:s ram eftersträva en global process under klimatkonventionen, och den menar jag bör gälla alla världens länder. Det berör alla världens människor, och jag tror fortfarande att George Bushs utspel i den här diskussionen tvärtom kan vara en möjlighet att USA faktiskt börjar röra sig framåt i frågorna. Det gäller att testa det noga, och det är vad den svenska regeringen avser att göra.

Könsfördelningen i kommunala nämnder och styrelser

Anf. 54 EVA FLYBORG (fp):

Fru talman! En väldigt stor och mycket viktig fråga i samhället är att arbeta för jämställdhet både i privat och i offentlig sektor. Under senare tid har vi kritiserat näringslivet ganska häftigt för just den bristande jämställdheten i styrelser och så vidare.

Jag såg i början av veckan ett Rapportinslag där man visade en sammanställning över hur dåligt det är med jämställdheten även inom de kommunala förtröendeuppdragen. Svaret i intervjun från Nyamko Sabuni som är ansvarig minister för dessa frågor kunde tolkas som att hon tyckte att en 25-procentig representation av kvinnor kunde vara okej i nämnderna och styrelserna. Då blir man rejält orolig.

Därför vill jag ställa en fråga till statsrådet Sabuni, som är ansvarig för jämställdhetsfrågorna, om hon verkligen tycker att 25-procentig nivå är bra och räcker för kvinnors representation i nämnder och styrelser.

Anf. 55 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Tack, Eva Flyborg, för frågan och möjligheten att klargöra min ståndpunkt. För mig, som för regeringen och samtliga allianspartier, finns ett mål, och det är en jämn könsfördelning i de olika beslutsfattande församlingarna. Nu gjorde jag misstaget i samtalet att försöka problematisera kring frågan och sade: Nej, det är inte så att det måste vara jämn könsfördelning för att båda könen ska kunna påverka politiken och politikens innehåll, men det är nödvändigt med en kritisk massa för detta. Så gjorde jag också misstaget att lägga fram ett antal siffror gällande var denna kritiska massa kunde finnas.

Vi påverkar redan i dag, men vi är underrepresenterade i olika församlingar. Men målet kvarstår: Vi ska ha en jämn könsfördelning i de olika beslutsfattande församlingarna, precis som vi vill ha en jämn fördelning också i styrelser och gärna en bättre jämställdhet i ledningsfunktionerna i företagen.

Anf. 56 EVA FLYBORG (fp):

Fru talman! Då blir jag genast mycket mindre orolig, men jag skulle vilja ställa en fråga, för faktum kvarstår att det är en ganska låg representation av kvinnor inom offentlig sektor, styrelser och nämnduppdrag. Vad kan man göra för att påverka det politiskt? Vad kan statsrådet göra för att hjälpa till för att få en bättre och mer positiv utveckling?

Anf. 57 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Som statsråd tror jag att jag har en viktig uppgift att fylla när det gäller opinionsbildning, och jag kan uppmana partierna att sköta sin uppgift. Det är partierna som utnämner till nämnder och styrelser på de lokala nivåer som vi talar om. Jag kan tycka att vi har kommit längre på riksnivå, men handlingskraften saknas fortfarande på lokal nivå.

Jag tror att det är viktigt med det som alla partier är överens om, varannan damernas, och som alla partier jobbar utifrån. Men det är också viktigt att vända på det och säga varannan herrarnas. Jag kan se att i partier som backar i ett val är det kanske bara första namnet som kommer in i kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige, och därmed begränsas kvinnors möjligheter att inta platser i de högre positionerna på kommunal nivå.

Varannan herrarnas och medvetenhet på lokal nivå tror jag är viktigt i detta arbete.

Säkerheten vid större idrottsevenemang

Anf. 58 KJELL ELDENJÖ (kd):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till kultur- och idrottsministern.

Det är inte mer än några dagar sedan vi fick uppleva EM-kvalmatchen i Danmark som slutade så illa. Det var väldigt dramatiskt, och matchen fick en tråkig utveckling. En åskådare lyckades komma in på planen och slå ned domaren. Det här är allvarligt även om det skulle gälla andra spelare, åskådare, arrangörer och vaktmanskap.

Min fråga till idrottsministern blir om ministern har vidtagit någonting med anledning av detta – diskussioner med arrangörer och idrottsförbund – eller om idrottsministern tänker vidta några åtgärder.

Anf. 59 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag var på den här matchen i Köpenhamn tillsammans med min kollega, den danske idrotts- och kulturministern. Vi var alla i någon mening chockade och även förvånade. Vad vi kunde konstatera var att vakterna var väldigt passiva, och det kunde alla som följde matchen också se. Jag var också på matchen i går på Råsunda när Sverige mötte Island. Det hände ingenting liknande. Vad som möjligen hade skett om någon från supporterskaran hade gett sig in vet vi inte.

Redan i december tog jag kontakt med Svenska Fotbollförbundet, Riksidrottsförbundet och flera andra. Vi har haft en hearing, och det pågår ett samarbete mellan Justitiedepartementet och Kulturdepartementet i frågan. Vi ser över lagstiftningen och kommer förmodligen också att

lägga fram en nationell handlingsplan. Troligen kommer det också att behövas förändringar i lagstiftningen.

Anf. 60 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Fru talman! Tack så mycket för svaret, kulturministern. Jag tycker att det låter bra att det finns åtgärder och att man håller på med detta. Händelsen i Köpenhamn är så allvarlig att det naturligtvis är viktigt att fortsätta med en diskussion och verkligen se till att alla skyddsåtgärder vidtas som är möjliga.

Anf. 61 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag kan bara instämma. Frågan ska nu avgöras på högsta nivå. Vi får se var det så småningom landar, om det möjligen blir något straff för Danmark.

Det finns också skäl att ta med de diskussioner som förs på den ideella sidan. Både inom klubbarna och inom Fryshuset, där jag själv är verksam, för man diskussioner och arbetar aktivt för att fånga upp de så kallade huliganerna, som ju också har intresse av att rekrytera nya in i det här. Där förekommer inte bara våld utan också droger, och det är en inkörsport till annan kriminalitet.

Det är en väldigt allvarlig fråga och vi har den absolut på agendan, så jag återkommer.

Mäns våld mot kvinnor

Anf. 62 KRISTIN ORETORP (c):

Fru talman! Det var skönt att höra att jämställdhetsministern kunde klargöra sin ståndpunkt när det gäller kvinnors representation i politiken, för vi var nog ganska många som satte kvällsmackan i halsen häromkvällen när vi såg inslaget.

Jag har en fråga till jämställdhetsministern om regeringens arbete när det gäller mäns våld mot kvinnor. Jag vet att det just nu arbetas med handlingsplaner för att ta krafttag i frågan. Det är naturligtvis många av oss som länge har efterfrågat det. Den förra regeringens retorik ledde till förvånansvärt få konkreta satsningar, så det känns skönt att veta att verkliga satsningar nu kommer till stånd. Kvinnors utsatthet när det gäller till exempel trafficking, prostitution, hedersrelaterat våld och våld i hemmet har inte minskat, och det är ett akut behov av åtgärder.

Jag undrar om jämställdhetsministern i dag kan ge några besked om vilka åtgärder som kommer att prioriteras i handlingsplanerna.

Anf. 63 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Först vill jag säga att vi håller på att jobba med en handlingsplan mot trafficking och prostitution, och vi har en handlingsplan när det gäller mäns våld mot kvinnor. Det som jag tycker är viktigt med handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor är att det inte ska vara slut vid mäns våld mot kvinnor, utan att den ska också omfatta våldet i relationer. Jag inkluderar också våld i homosexuella relationer. Framför allt fokuserar jag också på grupper som kvinnor med funktionshinder och

kvinnor med missbruksproblem, som är de som verkligen utsätts för de största riskerna. Det har tidigare inte funnits tillräckliga åtgärder för att hantera deras situation.

Det vi kommer att fokusera på är självklart kunskapshöjande aktiviteter inom rättsväsende, skola, polis, socialtjänst och så vidare. Bemötandet av dessa kvinnor måste bli bättre. Vi kommer att utveckla kvinnojours-verksamheter.

Anf. 64 KRISTIN ORETORP (c):

Fru talman! Många av de frågor som du nämner är väldigt viktiga. Ökade kunskaper och ökad samverkan hos myndigheter är helt klart avgörande för att man ska kunna nå framgång i de här frågorna, precis som satsningar på förebyggande arbete inom skolan. Ska man komma till rätta med detta måste man börja bryta de mönster som grundläggs redan hos barn.

Skulle ministern också kunna redogöra för vilka resurser som kommer att följa med dessa satsningar i form av pengar rent konkret?

Anf. 65 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Jag är nöjd med och stolt över att vi har lyckats ändra i socialtjänstlagen, där vi genom att vi ändrat ”bör” till ”skall” ålägger kommunerna att ta hand om de kvinnor som råkar ut för de här våldsamheterna. Vi har också skickat nya pengar, 100 nya miljoner per år i två års tid, för att kommunerna ska kunna se till att de här kvinnorna får skyddade boenden.

När det gäller pengar har jämställdhetsåtgärder fått 400 miljoner i anslag. Det är tio gånger så mycket som dessa åtgärder vanligtvis fått, åtminstone av den förra regeringen.

Jag har sagt att mäns våld mot kvinnor är den akuta jämställdhetsfrågan. Min avsikt är att en stor del av dessa pengar ska gå till att bekosta preventiva och kunskapshöjande aktiviteter kring mäns våld mot kvinnor.

Amnesti i samband med avskaffandet av förmögenhetsskatten

Anf. 66 FREDRIK OLOVSSON (s):

Fru talman! Regeringen tänker ju avskaffa förmögenhetsskatten. De rikaste svenskarna får därmed många miljoner i sänkt skatt.

Både statsministern och finansministern har här i riksdagen sagt att man inte tänker införa någon amnesti för dem som tidigare har smitit undan skatten. Det skulle alltså inte vara okej för den som har undandragit förmögenhetsskatt att ta fram de pengarna från skatteparadisen utan att göra rätt för sig i efterhand.

Skatteverkets generaldirektör Mats Sjöstrand verkar ha en annan uppfattning. Han har sagt till Ekot och skrivit till Dagens Industri att Skatteverket inte tänker jobba med att ta in skatt från dem som fuskat med förmögenhetsskatten. Om regeringen inte ger Skatteverket ett sådant uppdrag blir det i praktiken en amnesti för de allra rikaste skattefuskarna.

Min fråga till finansministern är om regeringen tänker ge Skatteverket ett sådant uppdrag.

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Fredrik Olovsson tar upp frågan om förmögenhetsskatten. När jag träffar mina kolleger i andra länder och internationellt verkssamma ekonomer, till exempel från OECD, är en av de första saker de understryker att det om man vill skapa förutsättningar för fler jobb i ett land är väldigt bra att ta bort förmögenhetsskatten. Det är en integrerad del av regeringens politik för att öka sysselsättningen, och det är viktigt. Det är det huvudsakliga skälet till att vi gör det, och det är den viktigaste effekten av att göra det.

Fredrik Olovsson reser frågan om amnesti. Det finns ett par överväganden som har legat bakom att både jag och statsministern har avfört ett sådant alternativ. Det viktigaste är att de internationella erfarenheterna är väldigt blandade. Det är en åtgärd som framför allt har fungerat i länder där man haft en låg legitimitet för skattesystemet. I andra länder har effekterna varit väsentligt mer blandade.

Vi har helt enkelt valt att inte lägga fram något förslag till riksdagen om amnesti i samband med att vi avskaffar förmögenhetsskatten.

Anf. 68 FREDRIK OLOVSSON (s):

Fru talman! Problemet är att om ni inte föreslår någon amnesti gör Skatteverket det i stället. Jag utgår från att det inte är finansministern personligen som kommer att granska de här människornas pengar som kommer tillbaka, utan att det är beroende av Skatteverket om det inte ska bli någon amnesti.

Man kan göra en jämförelse med andra myndigheter, till exempel Försäkringskassan, som med stor nit ser till att gamla och sjuka som har fått några kronor för mycket i stöd för sitt boende ska betala tillbaka, även om de fått för mycket flera år tillbaka i tiden. Men när det gäller de som har fuskat med förmögenhetsskatten, de som rimligen är ganska rika, är det uppenbarligen så att regeringen inte tänker ge något uppdrag till Skatteverket att verkligen se till att också de gör rätt för sig i efterhand. Om det är så tycker jag att det är märkligt att finansministern inte ger uppdraget till Skatteverket, med tanke på att både han och statsministern har sagt att det inte ska vara någon skatteamnesti.

Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att tacka Fredrik Olovsson för att han valde att göra en så klar avgränsning för mitt ansvar. Det känns skönt att åtminstone inte hållas ansvarig för att personligen driva in skatteintäkterna. Det skulle kunna skapa en del problem i grannskapet hemmavid.

Att klara av ett avskaffande av förmögenhetsskatten är viktigt. Det är också viktigt att slå fast att ett viktigt skäl till att vi har valt att avstå från skatteamnestin är att vi har en god skattemoral i Sverige. Människor gör bedömningen att det är värt att betala skatt, och vi har en skatteadministration som hanteras på ett sådant sätt att det är möjligt att göra det utan alltför mycket krångel. Det är av central betydelse. Det ska vara enkelt att göra rätt, och det ska vara svårt att göra fel. Det måste vara den grundläggande devisen.

Vad Fredrik Olovsson vill att jag ska göra är att gå in och detaljstyra Skatteverkets uppdrag. Låt mig konstatera att vi har ett mycket väl fungerande skatteverk i dag som driver sin verksamhet utifrån en skattelagstiftning som är mycket hård när det gäller skattefusk. Det är på få andra områden som vi har en så pass tydlig lagreglering. Jag avser inte att detaljstyra Skatteverket i deras verksamhet.

Bolagsskatter

Anf. 70 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Även jag har en fråga till finansministern.

Under våren har det kommit rapporter om att EU-kommissionen har utfärdat varningar mot Schweiz. Anledningen är de låga bolagsskatterna i delar av Schweiz som drar till sig allt fler europeiska företag.

Enligt EU-kommissionen är låga bolagsskatter att betrakta som en orättvis subvention som skulle stå i strid med Eftas frihandelsavtal som Schweiz omfattas av.

Att generellt låga bolagsskatter skulle vara en subvention låter underligt med tanke på att direkta skatter ligger helt utanför EU:s verksamhets- och kompetensområde.

Delar finansministern EU-kommissionens linje i denna fråga?

Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Karl Sigfrid tar upp frågan om låga bolagsskatter. Låt mig börja med att vara tydlig med att vi har låga bolagsskatter i Sverige och i relativt många andra länder i dag, och det är mycket bra. Bolagsskatten är marginalskatten på att producera i Sverige. Det är en mycket viktig faktor när det gäller att bestämma vår kapitalstock och därmed vår tillväxt och våra reallönemöjligheter. Sverige måste därför se till att vi också i framtiden har låga bolagsskatter. Det sker nu mycket snabba förändringar av bolagsskatterna, och det är en utveckling som vi noga måste följa.

När det sedan gäller Schweiz är det naturligtvis inte illojal skattekonkurrens om man drar till sig bolag som producerar varor och tjänster i Schweiz och gör vinst på det. Väljer man däremot att utforma skatteregler på ett sådant sätt att man drar till sig vinster från andra länder där produktionen sker eller tjänsterna säljs finns det anledning för EU-kommissionen att fundera på om detta är ett sätt att bedriva illojal skattekonkurrens.

Anf. 72 KARL SIGFRID (m):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret. Jag uppfattar det som att vi i grund och botten är överens om att EU ska vara ett verktyg för att förbättra konkurrensen, och då inte bara konkurrensen mellan företag utan också konkurrensen om företag i form av skattekonkurrens.

Det vore värdefullt om finansministern vid tillfälle kunde framföra detta perspektiv till EU-kommissionen.

Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vi brukar ofta framföra den svenska synen på bolagsskatter eftersom bolagsskatter är ett ämne som vi diskuterar nästan lika ofta som miljöfrågor i Ekofinrådet.

Just när det gäller konkurrensen om företag är det viktigt att man skiljer på bra och dålig konkurrens. Konkurrens som bygger på att man har specialregler eller skatter som gör att företagen manipulerar var de tar ut sina vinster och på vilket sätt de hanterar sina finansiella dispositioner har ett begränsat samhällsvärde. Handlar det däremot om att vi får en låg skatt på produktion i Europa som gör att fler företag investerar och att det blir fler jobb, ökade möjligheter till reallöneökningar och en god välfärdsutveckling har det en positiv effekt på ekonomin.

Jag är naturligtvis för en konkurrens som handlar om att förbättra välfärden, tillväxten och förutsättningen för goda reallöner. Om detta förefaller Karl Sigfrid och jag vara helt överens.

Säkerheten vid Sellafield

Anf. 74 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till miljöminister Andreas Carlgren med anledning av att Svafo har lämnat in en ansökan till Statens strålskyddsinstitut om att få skicka 4,8 ton kärnbränsle till Thorp för upparbetning.

Sellafieldanläggningen har en historia med många tillbud och olyckor och har varit stängd ett par år efter att 83 kubikmeter högaktivt avfall läckte ut. Dessutom deklarerade den tidigare miljöministern Kjell Larsson tydligt år 2000 att anläggningen hade sådana brister att det inte var aktuellt för Sverige att skicka bränsle dit.

Tänker miljöministern agera i denna fråga? Har Sverige ändrat ståndpunkt när det gäller anläggningens säkerhet?

Anf. 75 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det stämmer att en process har börjat när det gäller möjligheten att lämna kärnbränsleavfall vidare.

Det är dessutom så att den anläggning i Sellafield som Jan Lindholm nämner definitivt har haft allvarliga miljöproblem. Svenska miljöministrar av olika partifärg har genom åren påpekat det.

Samtidigt är det helt uppenbart att man redan när kärnkraftsprogrammet inleddes visste att när det gäller den typ av avfall som behöver upparbetas är det Sellafieldanläggningen som har möjlighet att göra det. Man har genomfört ett antal insatser där för att förbättra läget.

Än så länge har vi inte fått någon ansökan om att få föra ut denna transport. Den dagen en ansökan kommer ska vi pröva den. Men ännu har det inte kommit någon ansökan.

Anf. 76 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Det var intressant. Jag har en uppgift om att en ansökan har inkommit till Statens strålskyddsinstitut.

Jag besökte anläggningen ganska nyligen, och den har genomgått en hel del förändringar under de år som den har stått stilla. Man kan dock fortfarande konstatera att det upparbetade bränslet i form av plutonium

och uran transporteras i mycket bräckliga konstruktioner ungefär tio meter ovanför marken. Det är en teknik som åtminstone för en amatör i dagens verklighet – när vi vet vad som har hänt med attacker av olika slag på många ställen runt om i världen – förefaller vara en oerhört riskabel hantering.

Våra grannländer Danmark och Norge, och även Irland, arbetar mycket med denna fråga. Ett svenskt godkännande, som kanske är förestående, är då en sorts politisk signal. Beaktar ministern våra nordiska grannländers synpunkt i denna fråga?

Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Först ska man göra klart att det är R1-bränsle som det handlar om. Det kommer alltså från Kungl. Tekniska högskolan, och det är rester från verksamheten på 50- och 60-talen. Det är inte precis avfall som vi har stått och stampat fram på senare tid. Det har länge varit förutsett att det behöver tas om hand. Möjligheterna att göra det i Sverige är inte tillräckligt goda.

Jag som har en rätt kritisk syn hade tyckt att det hade varit klokt att de ansvariga hade ställt sig frågorna i tid. Nu är mitt ansvar att se till att man gör detta på ett säkert sätt. Den dagen som ansökan kommer ska vi också se till att detta sker.

Sverige har principiellt inte en annan inställning till Sellafieldanläggningen nu jämfört med tidigare. Men det har också inneburit att vi har höga miljökrav förenat med insikten om att det är den anläggningen som kan ta hand om det avfall som producerades på 50- och 60-talen.

Andelen kvinnor i bolagsstyrelser

Anf. 78 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Jämställdhetsfrågorna har redan varit på tapeten. Jag vill rikta min fråga till Nyamko Sabuni.

I dag kan vi i medierna läsa att Norges stränga lagstiftning avseende kvinnorepresentation i bolagsstyrelser har varit mycket framgångsrik. Man kan konstatera att majoriteten av bolagen kommer att ha andelen 40 procent kvinnor i sina styrelser.

Betydligt sämre går det i vårt eget land. Generellt kan vi se att andelen kvinnor i bolagsstyrelser minskar. Dessutom minskar andelen kvinnor i ledningen för de stora företagen. Det kanske inte är så konstigt eftersom regeringens signalsystem är obefintligt. Man har tagit avstånd från att fastställa en viss andel kvinnor i styrelser.

När nu ministern har klargjort att ambitionen är hög när det gäller kvinnor i politiken, varför är inte ambitionen lika hög när det gäller kvinnor i näringslivet?

Anf. 79 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Det är lätt att tolka artiklar som man vill. Vad jag läste i både DN:s och Svenska Dagbladets artiklar som redovisade det norska exemplet var att för att företagen ska klara detta har en del sett till att minska antalet ledamöter – ju färre ledamöter, desto färre kvinnor. För att

hitta kvinnor att fylla styrelserna med har man också rekryterat kvinnor från de övriga nordiska länderna. Jag har inget emot det, men det visar att man måste söka utomlands. För att klara detta är det samma kvinnor som får sitta i flera olika styrelser. Det är också problematiskt. Fler ska kunna dela på dessa uppgifter.

Det är inte så enkelt som du framställde det, Berit Högman. Det kommer att ta längre tid för oss att nå jämn könsfördelning, men det är bättre att processen får ta sin tid och att det sker på rätt sätt än att vi går in och rör om i äganderätten. Det är en mycket viktig princip i lagen och i vårt samhälle. Äganderätten är viktig. Går man in och tvingar på företagen vilka som ska representera dem i ledningsfunktion eller styrelse är vi på farlig väg.

Anf. 80 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Jag har aldrig påstått att det är enkelt. Dock är vi väldigt illa ute när demokratiministern underkänner välutbildade kvinnor i detta land och direkt konstaterar att de inte räcker till.

Demokratiministern skulle kunna gå i spetsen för att staten återigen bestämmer sig för att statliga styrelser ska ha en viss andel kvinnor. Att det ska vara en viss andel folkpartister i högskolestyrelser har jag förstått, men i övrigt saknas det en målsättning på detta område.

Frågan måste besvaras: Vilka konkreta förslag tänker demokratiministern komma med, och vilka mått och steg kommer ministern att ta för att det ska bli fler kvinnor i bolagsstyrelser?

Anf. 81 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag tror inte att jag har undervärderat svenska kvinnors kompetens. Tvärtom, för den är väldigt hög. Vi kan se, som jag sade i det tidigare svaret, att vissa utbildningar på högskolorna domineras av kvinnor. Vi kan se det inom prästyret som snart är ett kvinnodominerat yrke. Vem trodde det? Vi kan se det inom offentlig sektor där det finns fler kvinnliga chefer än manliga.

Jag måste korrigera dig. Representationen av kvinnor i styrelserummen har inte minskat. Den har bara ökat marginellt, och jag önskar att den ökade mer och snabbare. Vi har åtta kvinnliga ordförande jämfört med en eller noll för två år sedan, och det ser bättre ut när det gäller ledningsfunktioner. Processen går alltså framåt, och ambitionen är att vi ska göra allt vi kan med framför allt familjepolitiken för att män och kvinnor ska ha lika förutsättningar att kunna ha dessa funktioner. Det är i dag svårt för kvinnor att kombinera yrkesliv med familjeliv, och många väljer familjen framför yrket.

När vi i Regeringskansliet till ett antal kvinnor och män har ställt frågan om att ta högre positioner har det visat sig att 70 procent av dem som tackat nej till högre positioner varit kvinnor. Tid är det man uppger vara den största bristvaran. Alltså finns det anledning att fördjupa oss mer i familjepolitiken och vad vi kan åstadkomma på det området.

Anf. 82 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Jag vänder mig till finansminister Anders Borg. Så kom då till slut det glada beskedet att Citybanan äntligen kommer att färdigställas! En sex kilometer lång tunnel ska byggas med två helt nya spår, vilket kommer att fördubbla tågkapaciteten genom Stockholm. Investeringen kommer att kosta ca 16 miljarder och kan vara klar år 2016 i bästa fall.

Redan i maj förra året tecknades ett genomförandeavtal som innebär att Stockholms stad och Stockholms läns landsting ska finansiera de två nya stationerna City och Odenplan med sammanlagt 4 miljarder kronor och att staten ska stå för övriga kostnader.

Nu tycks det inte bli så. Regeringen har i stället utövat påtryckningar mot övriga kommuner och landsting runt Mälardalen om en medfinansiering på 2 miljarder kronor – annars blir det ingenting av Citybanan. Därför vill jag veta vilken finansieringsprincip finansminister Anders Borg anser ska gälla vid järnvägsinvesteringar.

Är det principiellt rätt att hävda att kommuner och landsting ska medfinansiera riksangelägna järnvägsobjekt? Och till sist undrar jag om det genomförandeavtal som tecknades förra året gäller.

Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Pia Nilsson ställer ett antal viktiga frågor om Citybanan. Låt oss börja med att konstatera att detta är ett projekt som har blivit väsentligt mycket dyrare än vad vi någonsin föreställde oss när det inleddes. Det väcker naturligtvis en del tankar som vi har anledning att ta med oss när vi fortsätter att diskutera infrastruktur framöver. Det är viktigt att vi får en överensstämmelse mellan investeringsbudgetar och de faktiska kostnaderna när man väl får projekten på plats.

Samtidigt är det naturligtvis viktigt att vi nu kan lägga fast en trafikpolitik som gör att delar av de trafikproblem som Stockholmsregionen har haft – vi vet att en mycket stor del av den samlade trafiken går över Citybanan – nu kan lösas.

All offentlig ekonomi – även när det gäller infrastruktur – präglas av att vi måste göra svåra överväganden. Det har skett ett viktigt förhandlingsarbete med regioner och kommuner i närheten av Stockholm som också har nytta av Citybanan. Hur det ska slutföras så småningom kommer vi säkert att få anledning att återkomma till.

Anf. 84 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Tack för svaret, Anders Borg! Jag tycker att ministern var väldigt duktig på att undvika att svara på mina frågor. Jag funderade just på vilken finansieringsprincip som ska gälla, och finansministern svarade att det är svåra överväganden som måste göras.

Jag undrar då vad det är för överväganden som Anders Borg avser. Tillåter svensk ekonomi inte en investering på de här 17 miljarderna, eller vad är det som gäller?

Jag undrar också: Kommer det även i framtiden, Anders Borg, att ställas krav på kommuner och landsting att vara med och betala när nya infrastrukturobjekt ska anläggas? Kan det i sådana fall strida mot kommunallagen?

Till sist vill jag fråga om finansministern anser att det är rimligt att till exempel ett landstingsfullmäktige ska behöva välja mellan bättre sjukvård och nya järnvägsspår, för det är faktiskt vad konsekvensen kan bli.

Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig börja med att konstatera att det inte är någon nyhet att vi har en regional medfinansiering i infrastrukturinvesteringar i Sverige. Det är den ordning vi har haft, inte minst i Stockholmsregionen, sedan Bengt Dennis ledde ett antal förhandlingar. Det är även normalt i andra sammanhang att man gör så.

Vad som kan vara en nyhet i detta sammanhang är att kommuner och regioner som inte ligger i direkt anslutning till projektet är med i en delfinansiering. Vi ska dock komma ihåg att detta är en tågförbindelse som, om jag minns rätt, 80 procent av Sveriges tågtrafik passerar. Den är alltså av nationell betydelse, och den är central för stora delar av Mälardalen. Då kan jag förstå att man för en diskussion om hur man ska klara av att få i gång ett sådant projekt trots att det blivit väsentligt mycket dyrare än beräknat.

Vi ska samtidigt komma ihåg att Sverige är ett land som investerar enorma belopp i infrastruktur, inte minst i järnvägen. 17 procent av trafiken går på järnväg, och uppemot hälften av de totala infrastrukturinvesteringarna på strax under 400 miljarder går till järnvägen över den totala planeringsramen. Väldigt stora investeringar ryms naturligtvis inom dessa ramar.

Lastbilstrafiken och utsläppen

Anf. 86 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Vad gäller konkreta åtgärder såväl inom EU som inom Sverige för att avvärja klimathotet saknas många förslag om att minska utsläppen i den sektor som ökar mest, nämligen trafiksektorn. Vissa förslag som regeringen driver har motsatt effekt.

På frågestunden den 12 april frågade jag miljöministern varför regeringen verkar för att lastbilarnas maxkapacitet ska få öka på järnvägs-godssets bekostnad i EU. Tyskland har ställt sig helt avvisande till detta med hänvisning till en rapport från miljöministeriet. Man säger blankt nej till 21,25 meter.

Jag undrar om regeringen har för avsikt att tänka om och harmonisera de svenska särreglerna till den EU-norm som gäller i övriga EU.

Anf. 87 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Karin Svensson Smith och jag är helt överens om hur viktigt det är att öka förutsättningarna för miljövänliga godstransporter. En rad olika åtgärder kommer att spela roll i det sammanhanget. Det handlar om att öka kraven på lägre utsläpp från fordonen, att föra över

mer godstrafik till järnväg och att dessutom se till att de godstransporter som ändå måste göras med tunga fordon görs på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

Sveriges regering har fortfarande kvar uppfattningen att det ur miljösynpunkt är bättre att köra genom vårt avlånga land med längre fordon som därför kan ta mer last än att åka fler turer med mindre möjlighet att ta med godset på fordonen. Det skulle nämligen i praktiken leda till fler resor och större miljöutsläpp. Alltså har vi på den punkten en annan uppfattning än Tyskland.

Anf. 88 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Tack för svaret, miljöministern! Regeringen har alldeles nyligen gett Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, i uppdrag att analysera effekterna om Sveriges undantag inte skulle gälla längre utan vi i stället skulle ha EU-normer. Man vill att VTI ser på effekterna när det gäller konkurrensen med andra transportslag. Om bara ett transportslag får större kapacitet minskar ju de andras konkurrenskraft.

Man vill också ta reda på vad VTI anser om effekterna på olyckstalen och förslitning av vägarna. Enligt Vägverket leder 60 tons lastbilar – som vi har i Sverige i stället för EU-normen på 44 ton – till en förslitning som motsvarar 75 000 personbilar per lastbil. Det kostar skattebetalarna 8,6 miljarder om året.

Transportministern i Tyskland räknar med att omställningen skulle kosta 72 miljarder svenska kronor för Tysklands räkning, och därför säger de nej. Varför ger ni VTI detta uppdrag om ministern redan vet svaret på frågan?

Anf. 89 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Först och främst är vi helt överens om att det är viktigt vilka villkor som gäller för olika transportslag. Därför kommer det att vara viktigt att öka möjligheterna för andra godstransporter än bara tunga fordon. Det är en av grunderna för att det ska bli en bättre miljösituation när det gäller klimatet.

Det är helt klart att vi utan att för den skull ändra position i detta läge ska undersöka om det också finns andra lösningar och om det kan finnas andra framkomstvägar.

Sedan lägger vi olika uppdrag på myndigheter. Uppdraget till VTI är ett sådant exempel. Det är självklart att om vi också skulle hitta andra möjligheter att komma fram här så kommer det att vara möjligt att pröva dem. Men i det här läget gäller det att Sverige inte har ändrat sin position och att vi än så länge tycker oss ha goda skäl för den ståndpunkt som regeringen har intagit.

Den ekonomiska situationen för studenter med barn

Anf. 90 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till finansminister Anders Borg.

I dag har unga högskolestuderande av ekonomiska skäl väldigt små, eller egentligen inga möjligheter alls, att skaffa barn. Även om till exempel pappan tar sin examen och börjar arbeta det år barnet föds så har han

inte fått ihop en SGI som gör det möjligt att ta ut pappaledighet under barnets första år.

Därför blir min fråga: Är det samhällets ersättningssystem som ska avgöra när jag kan bli förälder och ta ansvar för mitt barn?

Anf. 91 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Maria Kornevik Jakobsson tar upp den viktiga frågan om vad vi ska göra med samhällets olika regelverk för föräldraförsäkringen, bland annat för att underlätta för studenter.

Ja, låt mig börja med att konstatera att jag inte tror att föräldrar skaffar barn av ekonomiska skäl, utan de skaffar barn därför att de vill bli föräldrar och därför att det finns en önskan att få barn.

Det är också på ett sätt rätt viktigt att vi klargör att det finns en del begränsningar i det offentliga åtagandet. Vi har inkomstförsäkringar för till exempel sjukdom, barnledighet och arbetslöshet, och de sammanhänger med att man har en inkomst som är försäkrad och att den bortfaller. Har man inte en inkomst så blir naturligtvis försäkringen väsentligt mer generös, och det gäller i alla våra socialförsäkringar.

Det finns många skäl till att det är på det sättet. I föräldraförsäkringen är det uppenbart att om föräldraförsäkringen ska ha en funktion för jämställdheten och bidra till att kvinnor – det är ju oftast kvinnor som får ta ett större ansvar för barnen – ska vilja vara på arbetsmarknaden så finns det naturligtvis svåra överväganden här. Men det är också rätt uppenbart att om vi tog bort kopplingen till förvärvsinkomst och inkomstförsäkringen så skulle föräldraförsäkringen inte uppfylla det ena av de två viktiga målen som försäkringen har.

Anf. 92 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Fru talman! Tack för svaret, finansministern! Jag tror inte att finansministern hörde att jag sade att man av ekonomiska skäl inte skaffar barn. Men blir man gravid när båda studerar så har man ingen möjlighet, och det är flera som av ekonomiska skäl 2007 får lov att ta bort barnet. Det kan inte tillhöra dagens samhälle, tycker jag.

Jag skulle vilja höra om finansministern tror att det finns någon möjlighet att finna något sätt som gör att jag inte behöver välja mellan att studera och att skaffa barn. Det var inte så länge sedan vi i dagspressen kunde läsa att 17 procent av framtida kvinnor inte kommer att kunna bli gravida, just av den anledningen att de har väntat till dess att de är klara, har fått jobb och har kaklat sitt badrum, eller vad de nu ska göra.

Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det är naturligtvis av stor betydelse att människor, familjer, ska kunna skaffa barn. Jag tror att vi alla inser att det är ett av de centrala värdena för människor när de vill forma sitt liv att ha en sådan möjlighet.

Men det är också så att vi måste ha försäkringsskydd för det som är försäkringsbara inkomster. Att ändra föräldraförsäkringen så att man upphäver kopplingen mellan att man arbetar och att man har en inkomst som är försäkrad har jag väldigt svårt att se skulle vara möjligt.

Man ska också komma ihåg att den som studerar har möjligheter att så småningom kompensera sig för den perioden med hjälp av en väsentligt bättre inkomst, som de flesta studenter senare får.

Jag är inte beredd att i dag säga att det finns några enkla eller omfattande åtgärder som man kan överväga för att underlätta studenters situation när det gäller barn. Man kan naturligtvis titta över studiemedlen, och det är en diskussion som vi ska ta i samband med att vi tittar på studiemedlen generellt. Men jag är inte i dag beredd att säga att det finns anledning att till exempel göra om föräldraförsäkringen för studenter.

Sms-lånen

Anf. 94 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag har också en fråga till finansminister Anders Borg. Man kan säga att den lite grann hör ihop med ungdomars ekonomiska situation och situation i stort.

Jag tänker på sms-lånen som nu har seglat upp och blivit ett mycket stort problem. Det finns skrupelfria kreditinstitut som lurar människor att enkelt och snabbt låna pengar som man sedan blir skyldig under en väldigt lång tid. Man har svårt att betala tillbaka, och det är dessutom ockerrenta som gäller. Kreditinstituten lånar ut pengar utan att ta kreditupplysning, och man följer inte de regler som man borde följa.

Det här har blivit ett mycket stort problem. Det finns till och med studenter som mitt i natten på studentfester plötsligt kan ta ett lån på 3 000 kronor. Det kan ju inte vara meningen att man ska vakna upp nästa dag och inse att man är skyldig en massa pengar. Det borde vara så att vi andra tar ansvar för våra ungdomar på ett mycket bättre sätt. Jag undrar vad finansministern tänker göra åt de här sms-lånen.

Anf. 95 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig till att börja med säga att Monica Green reser en viktig fråga. Här har vi ett genuint avvägningsproblem.

Å ena sidan är det viktigt att flertalet människor har möjlighet att ta de lån de har råd att bära och har en möjlighet att få. Det är viktigt för att man ska kunna jämna ut sina inkomster, för att man ska kunna göra investeringar och för att man ska kunna hantera sitt liv på ett bra sätt. Det är alltså väldigt bra när den finansiella marknaden hittar nya sätt för människor att få krediter.

Å andra sidan är det också uppenbart att en överdriven belåning har väldigt stora kostnader med sig, dels för samhället, dels för den enskilde individen.

Jag tycker naturligtvis att det är av oerhört stort värde att vi predikar konservatism i alla avseenden när det gäller hantering av den egna ekonomin och när det gäller hantering av lån. Unga människor ska naturligtvis vara utomordentligt försiktiga med att ta på sig krediter, och det gäller väl särskilt krediter som man tar på sig under den här typen av former.

Anf. 96 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Ja, men det är väl klart att alla människor har ett eget ansvar, och det ska vi verkligen plädera för. Men de här kreditinstituten tar

ju inte ens kreditupplysning på ett korrekt sätt, vilket vi tidigare har ställt krav på. Det är till och med så att det finns människor som kan låna i en annan människas namn utan att kreditinstitutet kontrollerar det. Man har på det sättet kunnat lura till sig pengar. Det kan inte vara rätt att kreditinstitutet får hantera människors utsatthet på det sättet.

Jag vill att Anders Borg gör någonting åt det här.

Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låg mig återigen understryka att det finns både bra och dåliga saker med att man underlättar finansmarknadens funktionssätt. En bra sak är att fler människor får tillgång till krediter och kreditmarknaden. En dålig sak är om människor inte tar det ansvar som de själva ska ta.

Sedan är det naturligtvis självklart att alla företag som är verksamma i denna bransch har ett mycket tungt ansvar för att bedriva utlåning under konservativa och ordnade former. Vi har tillsynsmyndigheter, både Finansinspektionen och andra, som övervakar att så sker. Jag förutsätter att även de här lånen sker under den typen av tillsyn.

Förhandlingarna om de globala klimatmålen

Anf. 98 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Min fråga går till Andreas Carlgren, och den gäller Sveriges position vid det pågående G 8-mötet beträffande motsättningen mellan Europa och Förenta staterna och de två huvudfrågor som har diskuterats. Den ena rör en begränsning av de totala utsläppen vid en framtida tidpunkt, och den andra rör själva processen, det vill säga hur förhandlingarna ska ske.

Det här med processen kan möjligen låta något formalistiskt, men det har ju en väldigt stor betydelse hur man driver en framtida internationell förhandling eftersom man med rätt utformning kan undvika att en del länder blir fripassagerare och främja att många länder sluter upp. I själva verket är frågan om processens utformning helt avgörande för effektiviteten i en framtida klimatpolitik.

Jag skulle vilja att Andreas Carlgren klargör följande: Backar den svenska regeringen upp Angela Merkel till hundra procent, eller har vi någon annan hållning i dessa två frågor?

Anf. 99 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det är en mycket viktig fråga som Carl B Hamilton tar upp, och jag delar synen på dels själva utgångspunkten att det kommer att vara mycket viktigt att EU håller ihop i det här arbetet, dels att processen sker på ett sådant sätt att en global överenskommelse verkligen kommer att omfatta världens alla länder eftersom den berör världens alla invånare och människor.

Däremot menar jag att om vi siktar på just en sådan överenskommelse inom FN:s ram, med, som jag också sade, långsiktigt ambitiösa och bindande åtaganden så är det mycket möjligt att vägen dit kan gå genom diskussioner i olika sammanhang och till och med en del förhandlingar i olika sammanhang.

Det viktiga är att alla aktörer i processen klargör att de syftar till en gemensam FN-lösning. Det är den ståndpunkt jag hoppas att EU nu ska lyckas övertyga USA om.

Prot. 2006/07:121
7 juni

Frågestund

Anf. 100 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag lyssnade noga, men jag är lite osäker på vad Andreas Carlgren egentligen sade, vad som var innebörden i det han sade.

Det är klart att man kan ha diskussioner om hur man inom FN:s ram ska arbeta med dessa förhandlingar, men det är viktigt att från början till slut vara mycket klar över att diskussionerna ska föras inom en sådan fastare ram.

Låt mig formulera om frågan. Hur kritisk är Andreas Carlgren till det amerikanska förslaget om ett helt annat spår?

Anf. 101 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Jag tror att det ligger en fara i om EU redan i utgångsläget är mycket kritiskt och till och med avvisande till de nya positioner som nu prövas från amerikansk sida. Jag menar att det tvärtom gäller att ta vara på alla de möjligheter som utspelet ger. Det viktiga är att diskussioner, arbete och till och med förhandlingar kan ske i olika sammanhang – så länge de syftar till gemensamma bindande åtaganden som etableras och fastställs inom FN:s ram.

Problemet är att USA inte ställt upp på Kyotoprotokollet. De är emellertid folkrättsligt bundna av FN:s klimatkonvention. Jag och regeringen vill medverka till att det blir möjligt för dem att komma in i ett arbete som sker under FN:s klimatkonvention och där vi inte splittrar EU utan söker möjligheter att även få med USA, liksom andra nyckelstater, i det arbetet.

Vi behöver en global överenskommelse som gäller alla världens länder.

Anf. 102 ANDRE VICE TALMANNEN:

Härmed är dagens frågestund avslutad och vi tackar statsråden och frågeställarna för en intressant frågetimme.

14 § (forts. från 12 §) Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet
(forts. UbU17)

*Vägar till högskolan
för kunskap och
kvalitet*

Anf. 103 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Det är härligt att få debattera utbildningspolitik både före och efter statsrådets frågestund. Det är roligt och trevligt. Det man tycker om ska man i det längsta dra ut på.

Den högre utbildningens viktigaste uppgift är att förmedla och skapa kunskap. Det kräver kompetenta lärare och forskare, en stimulerande arbetsmiljö och studiesocial trygghet. Kristdemokratisk högskolepolitik har därför sin grund i just kunskap, kvalitet, valfrihet och trygghet. Studenten ska stå i centrum för utbildningen och bildningen. Vår vision är ett kunskapsamhälle där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter.

Goda förkunskaper från gymnasieskola eller gymnasial vuxenutbildning är en förutsättning för framgångsrika högskolestudier.

Den proposition som behandlas i dagens betänkande innehåller förslag om tillträdesregler till högskolan och syftar till att få studenter med bättre förkunskaper. Samtidigt görs förändringar som bidrar till ett mer likvärdigt och rättvist regelsystem. Före valet tog partierna i Allians för Sverige fram en rapport, *Mer kunskap – en modern utbildningspolitik*. Där beskriver vi vad vi vill göra på utbildningsområdet. För att hänvisa till vår arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin: Vi sade vad vi skulle göra. Nu gör vi vad vi sagt.

De nu gällande reglerna innebär att en elev kan vara underkänd i något eller några av kärnkämnens kurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik men ändå uppfylla kravet på grundläggande behörighet. Samtidigt har det visat sig att studenter som inte har godkända betyg i nämnda ämnen avlägger färre högskolepoäng än andra studenter.

För att förtydliga: Den politik som den förra regeringen bedrev gick ut på att sänka ribban till högskolan. Alla skulle med. Det är inget fel med att ta bort onödiga krav. Men högskolan är organiserad så att studenterna ska ha rejäla kunskaper med sig i bagaget, och gymnasieskolan och grundskolan ska lösa sina uppgifter, fylla sin funktion.

I den rapport från Högskoleverket som nämns i betänkandet har man tittat på det första läsåret och på hur många poäng studenterna då tar. De med godkända betyg i respektive kärnämne har i genomsnitt avlagt närmare 30 poäng medan motsvarande värde för övriga ligger på endast runt 20 poäng. De halkar alltså efter 10 poäng på ett år, poäng som de måste läsa in kommande år, trots sämre förutsättningar. Med de tuffa krav på studieprogression som Centrala studiestödsnämnden ställer är det lätt att inse att de utan godkända betyg i kärnämnen får problem med att klara av sina studier.

Den förra regeringen ägnade sig åt huvudräkning. Då menar jag inte den betydelse som ordet oftast används i utan i den meningen att den socialdemokratiska regeringen inriktade sig på hur många studenthuvuden som fanns i högskolan. Det viktigaste var att kunna säga att man uppfyllde sitt eget kvantitetsmål, att hälften av en årskull studenter skulle ha påbörjat högskolestudier innan de fyllt 25 år.

Fru talman! Oppositionen anser att 25:4-regeln bör finnas kvar som behörighetsgrund för högskolestudier. Det handlar om behörigheten att söka till högskolan om man är över 25 år och har arbetat i fyra år. Vi har förstått, inte minst av den tidigare debatten, att den förändring vi nu föreslår retar en del. Oppositionen bortser i sin retorik från att 25:4-regeln i praktiken kommit att bli en ren åldersbonus eftersom definitionen av arbetslivserfarenhet är bred.

De flesta utbildningar har dessutom särskilda krav på behörighet. En stor del av de sökande inom denna grupp har nödvändiga gymnasiebetyg och kan därför även söka in via betyggruppen. Det är inte rättvist att äldre studenter kan söka i flera grupper. Om man är 24 år kan man söka i en grupp, men om man är 25 år och en månad kan man söka i två grupper. Det är socialdemokratisk högskolepolitik när den är som bäst.

När det gäller den grupp som inte har nödvändiga gymnasiebetyg kan man fråga sig om 25:4-regeln på bästa sätt säkerställer att studenterna har de kunskaper som krävs för att inte slås ut från högskolan. Kristdemokraterna anser att livserfarenhet naturligtvis är ett viktigt tillskott i högskolan och att en åldersblandad studentgrupp är bra. Vi anser dock att kunskapsnivån måste säkerställas oavsett om kunskapen uppnåtts genom gymnasieskolan, vuxenutbildning eller validering av reell kompetens. Därför är 25:4-regeln tveksam.

Vi kristdemokrater vill se en politik för högre utbildning som ger Sverige de allra bästa förutsättningarna för framtiden. Det handlar om kunskap, bildning och kvalitet, men också om trygghet och valmöjligheter för studenterna och om arbetsro för lärare och forskare. Det handlar om att Sverige ska ta tåten med ett kunskapssamhälle där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Här tar Allians för Sverige ytterligare ett steg mot detta mål.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utbildningsutskottets betänkande nr 17.

Anf. 104 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Det väcktes en fråga hos mig när jag hörde Eva Johnsson säga att det är orättvist att man ska kunna söka via olika vägar. Vad är det Eva Johnsson menar? Ska vi bara ha en väg in? De flesta här har pratat om att vi måste kunna bredda rekryteringen. Jag förstår på dina polare på den sidan att ni ändå vill att man ska ha lite andra möjligheter att söka in, för att kunna få en breddad rekrytering.

I dag kan man komma in genom högskoleprovet, genom betyg eller genom en kombination av högskoleprov och arbetslivserfarenhet. Man kan komma in om man har behörighet tillsammans med 25:4-regeln. Man kan också komma in genom alternativt urval, som bestäms på lärosätena. Är detta någonting som Eva Johnsson vill ta bort i rättsvisans namn?

Det som vi är bekymrade över – och där kan jag nog tala för Socialdemokraterna och Miljöpartiet också – är att de förslag som ni lägger fram här i dag motverkar en breddning av rekryteringen. De ökar den sociala snedrekryteringen till högskolan.

Anf. 105 EVA JOHNSON (kd) replik:

Fru talman! Jag ska ge ett kort svar på en lång fråga. Nej, Eva Johnsson vill inte ta bort alla ingångar till högskolan. Eva Johnsson vill ta bort 25:4-regeln därför att den är orättvis. Bara för att den är enkel, som vi tidigare har hört i debatten, behöver den inte vara bra. Inte allt som är enkelt är bra, och den här regeln är inte bra.

Jag tycker naturligtvis, kanske till skillnad från Rossana Dinamarca, att det dessutom är viktigt att de studenter som kommer till högskolan och universiteten har med sig i bagaget den grundläggande kompetens som de har rätt att få. Den vill vi ge dem på vägen dit, inte när de är framme vid målet. Det gör vi genom en rejäl satsning på grundskolan och gymnasieskolan, en tidig satsning i tidiga åldrar för att en så bred rekrytering som möjligt ska kunna ske. Vi vill skapa möjligheter för alla elever från tidiga åldrar, inte någon panikrekrytering där vi plockar in män-

niskor som inte har fått den bas som de har rätt att få. Det är inte bra för självförtroendet.

Anf. 106 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Det finns en sak som jag kan hålla med om, och det är att det inte hjälper med några paniklösningar som kommer först i högskolan. Därför har vi bland annat sagt att man ska ha 30 000 fler lärare i grundskolan, förskolan och gymnasiet för att kunna möta de behov som finns, så att eleverna får det stöd som de behöver.

Men nu ska vi prata om högskolan. Det är ändå vägarna in till högskolan som vi pratar om här i dag. Jag kan fortfarande inte bli riktigt klok på det som man föreslår från regeringens sida – om man nu ärligt vill bredda rekryteringen till högskolan. Det här är någonting som motverkar det.

Vi har hört flera tidigare anföranden där det pekats på att remissinstanser har haft ganska starka skäl att hävda att 25:4-regeln borde vara kvar. Det handlar inte bara om att det är ett lätthanterligt system och om att det finns en transparens i det. Det handlar också om att kunna få andra grupper att studera än barn till välutbildade föräldrar. Att man krånglar till systemet innebär också att den som inte hajar systemet kommer att få det mycket svårare att komma in på högskolan. Vi vet att det här med bedömningen av reell kompetens kanske till och med kommer att innebära att högskolor tycker att det är för krångligt och tar för mycket resurser och därför prioriterar bort det helt och hållet.

Det är av ytterst stor vikt att till exempel lärare har arbetslivserfarenhet, att de inte bara har gått hela vägen genom gymnasieskolan och högskolan och sedan tillbaka till skolan. Det spelar inte så stor roll om det är erfarenhet av att vara vikarie på skolan eller erfarenhet från verkstadsindustrin eller vad det nu kan vara.

Anf. 107 EVA JOHANSSON (kd) replik:

Fru talman! Det är självklart att det är väldigt bra om man har arbetslivserfarenhet – ju bredare, dess bättre. Det kan till och med vara en stor tillgång i många sammanhang. Men jag tycker att vi ändå får lugna oss lite grann och vara så stringenta att vi kan vara överens om att det inte är säkert att kunskap inom till exempel verkstadsindustrin automatiskt genererar en extremt kompetent läkare. Läkarpå programmet är ju det vi alltid tar fram när vi ska prata om den snedrekrytering som sker.

Självklart är det bra att ha social kompetens. Men för den skull kan vi inte tumma på den grundläggande behörigheten och möjligheten att plugga och studera för att vissa kunskaper ska fastna. Jag vet att det är jättetufft för Socialdemokraterna och den nuvarande oppositionen att erkänna att viss boklig kunskap inte går att ersätta med att man är trevlig och social. Det är ofta en tillgång i samband med att man anställs, men jag menar att man behöver både–och. Man kan inte sänka ribban för att en person är social och trevlig och säga att personen inte behöver kunna lika mycket. Vi måste hålla isär de här begreppen.

Dessutom känner jag stor förtröstan till hur högskolorna kommer att ta fasta på det här och hur de kommer att lösa det. Jag är övertygad om att de kommer att göra det på ett korrekt och bra sätt och stödja både kunskap, social kompetens och en bred intagning.

Anf. 108 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag har förstått att utbildningsutskottet planerar en studieresa till Japan. Det tycker jag är mycket bra. Det globala perspektivet är ett av de absolut viktigaste för oss utbildningspolitiker. Jag har själv fått många tankeställare när jag har besökt universitet och högskolor i andra länder och träffat mina kolleger och hört dem berätta om hur ambitiöst man satsar på många håll för att öka sina länders konkurrenskraft. Jag var i Kina och Indien häromåret och besökte universitet i båda länderna. Luften riktigt vibrerade av framgångshunger och kunskapsförst.

Vi måste då och då tänka tanken att det är de ungdomarna som våra ungdomar kommer att möta i olika situationer. Kanske tävlar man som forskare om att komma först till patent.

Kanske tävlar man i olika företag om att få en stor order. Det handlar då väldigt mycket om att ha fått en utbildning av högsta möjliga kvalitet.

När man hör att 40 procent av våra högskolestuderande tycker att det inte är heltidsjobb fast de läser en utbildning som ska vara heltid förstår man att det inte duger. När man läser om de avhopp vi har på våra högskoleutbildningar känner man också att det inte duger. Vi måste göra någonting annorlunda. Vi måste satsa mer på kvalitet än vad som hittills har skett i Sverige.

Det har sagts många vackra ord här från oppositionen. Jag har ingenting emot vackra ord. Det brukar jag också prestera när jag anstränger mig. Men man måste också se verkligheten.

Vi inrättade för några år sedan något som kallas komvux, kommunal vuxenutbildning. I dag används det till mycket stor del av personer som den inte var avsedd för. I många kommuner i Sverige upptas komvux till en tredjedel av personer som kommer direkt från gymnasiet.

Det var väl inte 19-åringar vi hade i tankarna när vi inrättade den kommunala vuxenutbildningen? Problemet med att så stor del går direkt från gymnasiet är att det påverkar hela arbetssituationen och studiesituationen i gymnasiet.

När man vet att man har den nödutgången om man inte anstränger sig och pluggar i gymnasiet att man kan fortsätta direkt på komvux påverkar det ens syn på gymnasietiden på ett olyckligt sätt.

Vi som stiftar lag och fattar utbildningspolitiska beslut har det privilegiet att vi skickar signaler. De signaler som hittills har skickats har gått ut på att gymnasietiden till stor del kan användas till att läsa in lokala kurser.

Vi har nu 9 000 olika lokala kurser i Sverige. Det är allt från manikyr i Norrköping, vinkunskap i Göteborg, skoterkörkort i Jokkmokk, Varför gör det ont i min själ? i Växjö, jägarexamen i Strömstad, till äventyr i Härnösand och så vidare.

Allt det låter jättekul. Vem skulle inte vilja ha skoterkörkort och veta varför det gör ont i själen ibland? Men frågan är: Är det rimligt att de kurserna har samma meritvärde som till exempel en mer krävande kurs i C-tyska?

Signalsystemen fungerar. När vi från den politiska nivån skickar ut signaler agerar våra ungdomar i enlighet med de signalerna. Tyskstudierna i svensk gymnasieskola har fallit som en sten. Över huvud taget är det numera en mycket mindre andel som läser ett ytterligare främmande språk än engelska än det var för bara några år sedan. Att det är verklig-

heten i Sverige när alla talar om globalisering och Europa är väldigt konstigt.

Vi har problem. Därför måste vi på ett antal punkter lägga om kursen. Då är det vår inriktning att vi ska skicka ut en signal. Ju bättre och gedignare förkunskaper man har, desto större möjligheter har man att tillgodogöra sig högskolestudierna, desto bättre kvalitet får vi, och desto färre avhopp får vi. Det är dithän vi strävar.

Det är för oss mycket naturligt att säga: Om man inte har klarat Godkänt i de viktigaste ämnena i gymnasiet, hur ska man då klara sig på högskolan? Det är inte så förfärligt många hundra människor som är i den situationen. Det är riktigt som Rossana Dinamarca säger. Men vi ska väl som politiker ändå vara så ärliga som möjligt mot våra ungdomar. Har man inte klarat svenskan, engelskan och maten i gymnasiet, då har man mycket sämre förutsättningar att klara högskolestudier.

Det är likadant med reell kompetens. När man hör diskussionen om 24:4-regeln är det på något sätt som att oppositionen inte riktigt är medveten. Vi har infört högskoleprovet i Sverige just för att öppna en alternativ väg för dem som har kompetens men inte har möjlighet att redovisa det genom studieresultat.

När man säger att det behövs någonting annat vid sidan av högskoleprovet eller betyg från gymnasiet skickar man signalen att det där med kompetens inte är så viktigt. Poängen med högskoleprovet är att i det bevisar man – alldeles oavsett hur gammal man är, alldeles oavsett vilken hudfärg man har, alldeles oavsett vilka examina ens föräldrar har – att man har tillgodogjort sig vissa förkunskaper.

Det är precis som har sagts här från alliansens sidas tidigare: Vi vågar stå för att ska man framgångsrikt genomföra studier på svensk högskola behöver man vissa förkunskaper.

Rossana Dinamarca hör till ett parti som såvitt jag förstår vill avskaffa betygen helt och hållet. I hennes värld måste det kunna vara så att en person som inte har godkänt från nian i kärnämnen ändå får börja i gymnasiet. Då kan det mycket väl bli så att den personen, om man följer den väg som Dinamarca önskar, inte heller klarar sina gymnasiestudier.

Då är man i en situation att en person börjar på högskolan som inte ens skulle vara godkänd i högstadiet. Vilken högskola får vi då? Vad tar vi på oss för ansvar för kvalitetsutvecklingen i svensk högskola?

Vi måste våga stå för, precis som har sagts här tidigare, att framgångsrika universitets- och högskolestudier kräver vissa förkunskaper. Vi gör våra unga en otjänst om vi inte vågar tala om det.

Vi talar så mycket om hur många som kommer in på högskolan. Det är viktigt. Men det är väl så viktigt hur många som kommer ut ur högskolan. Om de som kommer in också ska komma ut med bra akademisk utbildning krävs det faktiskt att vi vågar stå för att det krävs en del förkunskaper.

Det var en stor nyhet för ett par månader sedan när en socialdemokratisk skolpolitiker skrev en artikel på DN Debatt. Det var före detta skolminister Ylva Johansson som skrev: Nu måste Socialdemokraterna lägga om kursen. Nu måste också vi satsa på kunskap. Den nya partiledaren Mona Sahlin har i ett par allmänna yttranden sagt detsamma.

Det måste inom parentes sagt kännas ganska generande för de socialdemokrater som tidigare har sysslat med skolpolitik. Vad har ni egentlig-

en hållit på med? Har ni drivit en politik som inte har varit kunskapsinriktad? Vad har ni då gjort i utbildningsutskottet?

Nu ska det tydligen bli rättning i leden. Det tycker vi är strålande. Då uppkommer frågan: Vad innebär detta i praktiken? En sak är att ni ändrar er retorik: Nu är vi inte för flum, nu är vi för kunskap. Men för att det ska ha någon reell innebörd och trovärdighet måste ni också på några punkter lägga om er politik.

Jag uppskattar att Mikael Damberg började sitt inlägg i ganska försonlig och ekumenisk ton. Han påpekade att den förra regeringen, den avgående socialdemokratiska regeringen, var i elfte timmen, under galgen, för att använda en annan metafor, inne på vägen att införa meritpoäng. Det var mycket bra.

Nu går vi aningen längre och inför ett, tycker vi, bättre fungerande system. Men vi går vidare på den upptrampade stigen.

Varför vara så cementerade i oppositionsrollen att ni inte utnyttjar detta tillfälle till att skicka en ny signal? Signalen kunde vara: Nu ska vi vara kunskapsinriktade. Nu kommer den nya regeringen med förslag som uppmuntrar till språkstudier och matematikstudier på gymnasiet. Det ställer vi upp på.

I stället ska ni krångla till det och säga att det här ska skjutas på framtiden. Vi har inte riktigt tid att vänta, tycker vi. Det här brådskar. Ungdomar ska ha god tid på sig och ska kunna välja nu. När de nya reglerna träder i kraft ska man verkligen ha känt till dem flera år i förväg. Därför brådskar det, och därför är jag glad över att utbildningsutskottets majoritet har kommit fram till att detta förslag bör bifallas.

Anf. 109 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! På det här inlägget skulle man önska att det gick att begära flera repliker om ett och detsamma.

Det är lätt att förstå lärares och elevers oro för den bild av skolan som ges när Lars Leijonborg står här och raljerar över olika kurser runt om på skolorna. Jag kan nog säga att det inte överallt är så att det bara är den typ av kurser som räknas upp som erbjuds som tillval. Det finns faktiskt väldigt många bra kurser. Förra veckan hade vi en debatt om det. Då var det ingen i utskottsmajoriteten som tyckte att lokala kurser var dåligt. Snarare var det tvärtom, det vill säga att de ansågs vara väldigt berikande.

En situation som har skapats och som hejats på från den borgerliga majoriteten är det här med fristående gymnasieskolor. Det skapar nämnda konkurrens. Något som vi lyft fram som ett problem är att skolorna inte ägnar sig åt det som de bör göra. De lägger kanske hundratusentals kronor på att marknadsföra sig i stället för att satsa pengar på bra lokaler, bra lärare och bra undervisning.

Jag har en fråga om en sak i regeringens proposition som har kritiserats bland annat av professorer vid Göteborgs universitet. Det gäller då de skolor som till hösten inte har lärare och som inte har program eller valmöjligheter att erbjuda eleverna. Vad händer med de eleverna?

Kan Lars Leijonborg ge den niondeklassaren som till hösten börjar gymnasiet ett svar på frågan om hur man får ut maximala meritpoäng? Vilken skola, vilken stad och vilket program ska han eller hon välja?

Anf. 110 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Det allra första som Rossana Dinamarca var inne på när hon talade om lokala kurser nickade jag instämmande till. Det är riktigt att vi från borgerligt håll också har drivit på en utveckling mot en större individuell valfrihet och en större beslutsrätt lokalt. Det här är alltså inte bara ett utslag av socialdemokratisk skolpolitik, utan också vi har varit inne på den här linjen.

Att friskolorna och marknadsföringspengarna skulle vara en särskilt stor del av den här problematiken tror jag däremot inte. I bred enighet har vi infört ett system som möjliggör den här utvecklingen. Men man måste också kunna se när saker och ting går över styr. Den här utvecklingen har gått för långt; den har gått fel. Nu måste vi backa och skicka signalen att vi måste premiera studier i mer krävande ämnen. Det är det som propositionen går ut på.

Det svaret leder mig in på Rossana Dinarcas fråga om det inte blir en del övergångsproblem. Jo, men under många år har ju skolorna uppmuntrats till att inrätta sådana här kurser. De har haft samma meritvärde som mer krävande utbildningar. Därför har det väl blivit så att till exempel kurser i tyska nu inte ges i samma utsträckning. Det är klart att ett antal tysklärare här i landet om det är lika lönande att läsa manikyrsom att läsa C-tyska blivit uppsagda. Det finns ju därmed inte längre något underlag för deras insatser.

När vi nu vänder på kuttingen kommer utvecklingen att vända. Då kommer sådana här kurser att uppstå; det är jag helt övertygad om.

Anf. 111 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! För det första skulle jag vilja fråga Lars Leijonborg vilka belägg han har för att fördjupade kunskaper i något modernt språk eller i matematik gör att man bättre klarar en högre utbildning.

För det andra gäller det övergångsproblemen. Vad jag frågade var: Vilka råd ger Leijonborg den som nu går i nian och som till hösten kommer att börja på gymnasiet? Vilken skola, vilket program och vilken stad ska man välja för att få maximerad meritvärdering?

Om övergångsproblemen spelar roll för eleven borde ni ha löst de problemen innan ni kom med det här förslaget eftersom detta drabbar de elever som till hösten börjar på gymnasiet och även dem som redan gått ut gymnasiet. Men de elever som man skulle kunna göra något för är de som ska börja. Eller kommer det att stå på slutbetygen att det varit övergångsproblem? Kommer det att vara meriterande för att komma in på en högre utbildning?

Anf. 112 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Den situation som Rossana Dinamarca beskriver här är egentligen ganska skandalös. Svenska ungdomar ropar efter gedigna kunskaper i viktiga ämnen. Men den gymnasieskola som vi har byggt upp kan inte ge sådana kunskaper. I stället hänvisas man till exempel till en kurs för skoterkörkort. Så kan vi inte ha det. Vi måste alltså vända utvecklingen.

Jag tror att den lokaltidning som får tips om ett sådant besked kommer att brännmärka de kommunala skolpolitiker – eller i alla fall göra livet ganska surt för dem – som inte lyckas leverera kvalitativa kurser på de här områdena. Jag är rätt övertygad om att det ganska snart kommer.

Vi har fortfarande – tack och lov! – en stock av lärare i de här ämnena som det går att aktivera. Den lokal som används för en manikyrcurs kan kanske också användas för en kurs i matematik. Jag tror att det går att reda ut de här sakerna när det gäller våra kommunala kolleger.

Ofta är det så att de så att säga första kurserna finns. När eleverna väljer dem inser skolledningarna och kommunalpolitiker att man också måste erbjuda fördjupningskurser. Jag tror alltså att det här problemet i de allra flesta fall kommer att lösas.

Anf. 113 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Först vill jag tacka utbildningsministern för att han sade att vi socialdemokrater föreslagit införandet av ett system med meritpoäng. I fråga om den gymnasieskola som den borgerliga regeringen har stoppat och där man "gett halt" fanns det också krav på att godkänna lokala kurser, hobbykurser. Det fanns alltså ett antal initiativ som tagits av den förra regeringen och som det är bra att du lyfter fram.

När det gäller den proposition som vi diskuterar i dag måste du och regeringen ta eget ansvar för de förslag som ni lägger fram. Nu säger du att det nog blir lite övergångsproblem. Jaha, men vad säger man till de elever som drabbas av de här övergångsproblemen? På något sätt säger man: *Sorry!* Det blev lite fel. Vi hann inte med att tänka klart.

I vår reservation skriver vi att det naturligtvis påverkar antagningen och intaget till högskolan om hela gymnasieskolan och betygssystemet ska göras om. Gör det i ett och samma sammanhang så att spelreglerna blir långsiktiga och tydliga och så att eleverna därmed vet vad som gäller!

Att ni bygger vidare på en reform som vi startade köper jag. Men ni vrider systemet. Den vridningen är inte helt perfekt, kan man säga – i alla fall inte utifrån alla remissynpunkter som inkommit.

Skolverket har synpunkter på det här. I princip säger de – fritt tolkat – att det här systemet kommer att ta taktikvalen i gymnasieskolorna till nya höjder.

För det första: Skolverket säger att språkvalen i grundskolan blir avgörande för möjligheterna att få maximala poäng. Det där ska göras i sexan. De valen har en del redan gjort.

För det andra: Det valbara utrymmet behöver ägnas åt moderna språk, engelska och svenska, vilket reducerar utrymmet för fördjupade studier i karaktärsämnena. Elever med studieambitioner styrs bort från omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet. Inte ens för elever som avser att studera vidare till civil- eller högskoleingenjörer är fördjupningen i teknikprogrammets karaktärsämnen det bästa studievalet.

Inte ens på teknikprogrammet är fördjupning i karaktärsämnena det bästa studievalet. Kommer taktikvalen att öka med det här systemet, Lars Leijonborg?

Anf. 114 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Det är bra att åtminstone vi är överens om att meritpoäng behövs i den svenska skolan. Om jag har förstått utskottsbetänkande och debatt här rätt är det någonting som oppositionsalliansen, höll jag på att säga, inte är överens om. Jag tolkar Rossana Dinamarca så att Vänsterpartiet inte är redo att köpa ett system med meritpoäng. Där har ni ingen enighet.

Om man ska ha ett sådant system, är nästa fråga: Hur ska man modellera det? Då är man inne på en hel del tekniska frågor som är jätteviktiga för de individer som berörs men som är väldigt svåra. Efter att ha försökt att tränga in i detta ganska mycket är det vår uppfattning att det system som den socialdemokratiska regeringen sent omsider presenterade före sommaren 2006 skulle ha resulterat i en hel del taktikval. Där kunde man läsa kurser i högstadiet, och därmed hade man redan uppnått maximal poäng. Då kunde man läsa någonting helt annat i gymnasiet. I stället för att fördjupa sig hade man fått så många poäng som man kunde få. Om vi verkligen har ambitionen att uppmuntra något längre studier i tyska i stället för att man bara lär sig lite turisttyska, för att ta det exemplet, är vårt system bättre. Det är vår bedömning att det socialdemokratiska systemet ledde till mer taktikval än vårt system.

Anf. 115 MIKAEL DAMBERG (s) replik:

Fru talman! Vi fick ett brev till utbildningsutskottet häromdagen. Det står: Till ledamöter i riksdagens utbildningsutskott! Det är undertecknat av universitetslektor Hans Thunberg på KTH. Han talar om matematikens ställning. Man kan läsa i brevet: Såväl den förra som den nuvarande regeringen har på ett lovvärt sätt initierat stöd till verksamheter som strävar efter att minska den så kallade övergångsproblematiken i matematik mellan gymnasieskolan och högskolan, men det föreslagna meritpoängssystemet verkar i precis motsatt riktning. Vi anser att det nya förslaget med meritpoäng för matematik, språk och behörighetsrelevanta kurser och så vidare får kontraproduktiva konsekvenser. För sökande till matematikintensiva högskoleutbildningar straffar systemet den som vill läsa mer matematik än det som den särskilda behörigheten kräver.

Det är klart att man måste titta på de här signalerna och ta dem på allvar. Jag tycker att man ska göra det i ett och samma sammanhang när den nya gymnasieutredningen är klar. Det vore väl rimligt, så att eleverna vet vilka spelregler som gäller. Jag vet att det här är tekniskt. Jag vet att det är svårt. Det var också därför den här förändringen från den förra regeringen dröjde. Vi såg att det fick oanade konsekvenser beroende på hur man skruvade systemet.

Jag förstår också att Lars Leijonborg vill tala så lite som möjligt om 25:4:an. Det blir ytterligare en spik i kistan i den borgerliga alliansens politik för att jaga vuxenutbildningen. Den premierar också de kunskaper man får i arbetslivet. Jag tror att detta är helt fel väg att gå. Jag tycker att det är allvarligt att en liberal utbildningsminister inte verkar ha några som helst ambitioner att minska den sociala snedrekryteringen till högre utbildning. Jag tycker att det vore väldigt synd om Lars Leijonborg skulle gå till historien som en sådan utbildningsminister.

Anf. 116 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Låt mig börja med det sista. Det är uppenbarligen en socialdemokratisk taktik att upprepa en sak tillräckligt ofta i förhoppningen om att den så småningom ska få fäste i människors medvetande. Med samma envishet svarar vi att för oss är livslångt lärande någonting oerhört viktigt, inte minst i den tid vi nu lever. Vi gör ett antal saker för att människor ska få tillgång till utbildning av hög kvalitet. Det är orimligt att människor, bara för att de råkar vara födda i en viss social miljö, inte ska ha samma möjligheter som andra. Det ska vi möta genom att höja kvaliteten, som har sagts här tidigare i debatten, i förskola, grundskola och gymnasium. Det är den bästa tjänst vi kan göra människor.

Det är riktigt att kommunerna i Sverige har genomfört en konjunktur-anpassning av volymen på vuxenutbildningen. Men på samma sätt som vi nu har ett något lägre söktryck till högskolan beror det djupast sett på att vi har fått fart på jobben i vårt land. Sanningen är att en del högskoleplatser togs upp av personer som mycket hellre ville ha ett jobb. Nu har de fått det jobbet. Det är ingenting att bekymra sig över.

Men problemet med komvux, som ni nu plötsligt inte längre verkar vara särskilt bekymrade över, är att det har blivit ett förlängt gymnasium. Om vi ser till att våra ungdomar utnyttjar gymnasietiden som det är tänkt kommer komvux att ha all den kapacitet som behövs för att möta det behov som Mikael Damberg nu talar om.

Anf. 117 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Jag noterade med glädje den beskrivning som utbildningsministern gav av den globala utmaningen och behovet för Sverige att ligga i framkant. Samtidigt har jag svårt att få det att gå ihop. Jag vill inte gå in på de lokala kurserna och meritvärderingarna. Jag tycker att det har diskuterats ganska mycket. Jag har svårt att få det att gå ihop när det gäller förändringen av 25:4:an. Där är det speciellt tydligt att man först avskaffar ett system, och sedan ska man utreda hur man ska kompensera avskaffandet. Det är i alla fall det som står i utskottsmajoritetens övervägande. Det står att regeringen avser att ge Högskoleverket i uppdrag att utreda reell kompetens.

Vi i Miljöpartiet är inte totalt emot att ändra de här reglerna. Det betonar vi också i vårt yttrande, men vi är väldigt mycket emot att göra detta innan man vet. Det är samma konstiga signalsystem som när det gäller meritvärderingar där de olika yttrandena från Skolverket etcetera är en utmärkt guidning för framtida elever hur man ska taktikvälja på bästa sätt. Varför gör regeringen på detta sätt? Det är ett väldigt otydligt, snedvridet signalsystem som inte främjar Sveriges konkurrensförmågor internationellt utan snarare motverkar dem.

Anf. 118 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Jag har inte alls bilden av att vi är för snabba. Jag tycker att det finns ett behov av att höja kvaliteten på utbildningen i Sverige. Det är bråttom. Under iakttagande av det beredningsbehov som finns har vi lagt fram de förslag som behövs. Mats Pertoft sade i ett tidigare inlägg: Ni verkar så ivriga att infrå era vallöften.

Svaret är: Ja, så är det är naturligtvis. Vi tror på våra vallöften, och vi tror att Sverige behöver dem så fort som möjligt. Men vi ska självfallet inte göra någonting förhastat.

System med reell kompetens finns ju redan. Alternativa antagningssystem tillämpas i dag. Vi vidgar utrymmet för det. Högskoleverket arbetar redan med att utforma sådana antagningssystem.

Låt mig ta ett exempel som jag tycker är belysande. Jag tycker att de erfarenheter som en undersköterska har bör vara meriterande om han eller hon söker till sjuksköterskeutbildning. Det bör finnas instrument för att belägga den reella kompetens som denna undersköterska har om han eller hon söker till sjuksköterskeutbildning. Där är vi inte riktigt i dag, men Högskoleverket jobbar med den typen av nya antagningssystem. Vi sjsätter alltså inte någonting innan vi vet att det kommer att finnas möjligheter.

Anf. 119 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Det Lars Leijonborg säger är väldigt betryggande. Samtidigt är det inte alls det som händer. De lokala antagningarna och vidgandet av dessa tycker även vi i Miljöpartiet är intressant, och det stöder vi. Men vad vi nu pratar om är att ni tar bort ett system som fungerar i dag och som ger folk med yrkeslivserfarenhet förtur. Det stämmer. De får förtur framför dem som kommer direkt från gymnasiet. Samtidigt har dessa människor också en erfarenhet, inte alltid direkt värderbar på papper, som andra inte har.

Ni skriver att ni avser att ge Högskoleverket ett sådant uppdrag. Ni har alltså inte gjort det ännu. Men när man lägger fram förslag som ska bli till lag ska de vara så väl underbyggda att man inte samtidigt måste ge uppdraget att utvärdera alternativ. Annars drar man direkt undan mattan under sina egna fötter. Det är den politiken vi är skeptiska till. Det är klart att vi hela tiden ska fila på bättre system för att utvidga utbildningen i vårt land, men vi ska göra det i rätt form.

Det är bra att man har bråttom med att infria vallöften, men det får inte gå ut över medborgarna, eleverna och studenterna. Det gör det i det här fallet eftersom vi inte har sett något reellt förslag om hur detta ska genomföras.

Anf. 120 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Fru talman! Inledningen på den här eftermiddagen blev väldigt intressant. Mikael Damberg läste i sitt första inlägg upp det pressmeddelande som den förra regeringen kom med före sommaren 2006. Då påmindes man om de målkonflikter och de gemensamma utgångspunkter som finns på området.

Vi är båda för ett livslångt lärande. Men detta har lett fram till att vi i Sverige har världens äldsta studenter. Det är samma sak fast uttryckt på ett annat sätt. Även den gamla regeringen tyckte att det fanns anledning att stimulera direktövergångar från gymnasiet till högskolan. Det måste finnas fler platser tillgängliga för studenter som kommer direkt från gymnasiet. Även den regeringen såg att det är ett nationalekonomiskt problem för Sverige att vi har byggt upp system som gör att svenska ungdomar, eller vad man nu ska kalla dem, väntar till 30-årsåldern innan de börjar tjäna pengar och hjälpa till i produktionen.

Hur mycket vi än hyllar det livslånga lärandet, folkhögskolor och komvux och allt vad det heter – och jag är helt övertygad om att allt det där behövs – är det också viktigt att vi nu inser att unga människor inte ska spilla bort sina ungdomsår med utbildning av för låg kvalitet.

Vad detta går ut på är att så många som möjligt ska plugga i gymnasiet så att de som vill kommer in på högskolan med gedigna förkunskaper. Jag tycker att det här är ett steg i rätt riktning. Sedan ska vi också satsa på en bra vuxenutbildning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

*Vägar till högskolan
för kunskap och
kvalitet*

15 § Norden

Norden

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2006/07:UU3
Norden (skr. 2006/07:90 och redog. 2006/07:NR1).

Anf. 121 ELINA LINNA (v):

Fru talman! Det betänkande vi nu ska diskutera handlar om nordiskt samarbete. Som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation är jag glad över att få delta och till och med inleda debatten. Jag är också positivt överraskad över att statsrådet Cristina Husmark Pehrsson finns här i kammaren och kommer att delta i debatten. Det känns bra.

Vänsterpartiet värnar det nordiska samarbetet, och vi vet att vi inte är ensamma om detta. Under 2006 genomfördes en opinionsundersökning om nordbornas attityder till samarbete över gränserna. Undersökningen visar att det finns ett fortsatt starkt stöd för det nordiska samarbetet och att en majoritet av medborgarna önskar att samarbetet ska stärkas ytterligare. Undersökningen visar också att kunskapen om det nordiska samarbetet är stor.

Jag har själv förmånen att få bära två nordiska identiteter inom mig. De första 25 åren av mitt liv i Finland och resten här i Sverige har format mig till en riktig nordist. De nordiska länderna är inte lika, kulturerna skiljer sig åt, och länderna har valt olika politiska riktningar. Några tillhör EU – inte alla. Några är med i Nato – inte alla. Finland är med i EU:s valutaunion, medan övriga nordiska länderna har valt att behålla sina egna valutor. Ändå har vi gemensamma värderingar. Samhällsbyggena liknar varandra, och vi känner samhörighet med varandra. Vi känner och gillar varandra.

Vi är många parlamentariker som lägger ned ett stort arbete i Nordiska rådet och dess olika utskott. Vänsterpartiet menar att det saknas tillfällen att diskutera den nordiska politiken i samband med den nationella politiken. Visst redovisas rekommendationer från Nordiska rådets session till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar i delegationens berättelse, men de rekommendationer som rådet efter omsorgsfullt arbete och under många arbetstimmar för såväl handläggare och administration som parlamentariker beslutat om gör inte några märkbara avtryck i ländernas politik.

Därför efterlyser Vänsterpartiet en större medvetenhet i regeringen om betydelsen av det nordiska samarbetet. Vi menar att resultatet av de rekommendationer Nordiska rådet angett löpande borde redovisas till riksdagen. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 1.

Det interparlamentariska samarbetet i riksdagen växer hela tiden, och så ska det vara i en värld där vi samarbetar länder emellan. Men vi kanske borde tänka efter hur vi på bästa sätt kan använda de resurser som finns. Det finns som sagt ett folkligt stöd för det nordiska samarbetet, och därför borde regeringen och riksdagen också lyfta fram det samarbetet.

Tyvärr verkar förutsättningarna i stället ha blivit sämre de senaste åren. Nordiska rådets svenska delegation har en självständig ställning som ett politiskt valt organ med ansvar för verksamhet inom sitt område. Så sägs det i konstitutionsutskottets betänkande som antogs när delegationens kansli sammanfördes med riksdagens internationella kansli.

Om jag jämför de kansliresurser som då – 1994 – fanns här i riksdagen med dagens resurser måste jag konstatera att resurserna har mer än halverats. Nu kanske jag är partisk, men min tolkning är att de nordiska frågorna i verkligheten har fått en underordnad ställning. Det tycker jag är synd.

Fru talman! Det finns ett antal rekommendationer som är intressanta och som redovisas i delegationens berättelse. Jag ska nämna några av dessa.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att aktivt arbeta för att implementera *Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet*. Det kommer att bli intressant att följa den rekommendationen. De nordiska ländernas regeringar rekommenderas även att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma till rätta med väntetidsproblematiken för barn och unga inom den psykiatriska vården.

Jag ska beröra ytterligare en rekommendation, en tredje viktig fråga, nämligen Deklarationen om nordisk språkpolitik. I deklARATIONEN konstateras att utgångspunkten för den nordiska språkpolitiken är att Nordens språk förblir starka och levande, att de samhällsbärande språken förblir samhällsbärande och att det nordiska samarbetet fortsatt ska bedrivas på de skandinaviska språken.

Visst kan det vara svårt att hänga med i svängarna då en dansk kollega argumenterar för en fråga, men jag är ändå övertygad om att det för Nordiska rådets överlevnad är viktigt att hålla fast vid dessa principer. En av de viktigaste principerna är att det nordiska samarbetet även fortsättningsvis bedrivs på de skandinaviska språken, det vill säga danska, norska och svenska. Detta fastslås i språkdeklarationen. Finska tillhör inte de skandinaviska språken, som bekant är, och därför finns det tolkning också i nordiska sammanhang.

I deklARATIONEN lyfts också upp mångspråkighet och flerspråkighet som självklara inslag i våra samhällen. De nationella minoritetsspråken nämns speciellt i deklARATIONEN, nämligen samiska, kvänska, meänkieli, romani och jiddisch samt finska i Sverige och tyska i Danmark. Man påminner om i deklARATIONEN att nordisk språkpolitik har ett ansvar inför världssamfundet för att i synnerhet de språk som inte är nationalspråk någonstans fortlever och utvecklas och att alla minoritetsspråk kan fortsätta att existera.

Det är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning. Här vill jag påminna om att i Sverige har inte teckenspråket en så stark ställning som de nationella minoritetsspråken, vilket jag anser att teckenspråket borde ha.

Men när det gäller nationella minoritetsspråk finns det en del brister som borde rättas till. Till exempel lever inte Sverige upp till sina åtaganden mot nationella minoriteter när det gäller barnens rätt till modersmålsundervisning i förskolor och skolor. Sverigefinnarna har rätt att tala sitt modersmål i kontakter med myndigheter i endast fem nordliga kommuner, fastän 95 procent av den nationella minoritetsgruppen finsktalande finns utanför förvaltningsområdet.

Mitt eget modersmål finska riskerar att försvinna om inte barnen till finskspråkiga föräldrar får tala och undervisas i modersmålet redan från förskolan. Den nordiska språkdeklarationen avslutas med ett konstaterande: ”De nordiska ministrarna förpliktar sig till att förverkliga de långsiktiga målen i denna deklaration.” Om Norden också framgent ska ses som en föregångsregion när det gäller språkfrågor måste de nationella minoritetsspråkens ställning stärkas även i Sverige.

Anf. 122 LARS WEGENDAL (s):

Herr talman! Vi är alltså framme vid årets debatt om det nordiska samarbetet. För oss som lägger mycket tid och kraft på det parlamentariska samarbetet och på att finna lösningar på gemensamma problem i de nordiska länderna är den här debatten en av de roligaste under året. Tyvärr kan jag samtidigt konstatera att debatten tydligen inte är lika rolig för utrikesutskottets ledamöter, som lyser med sin frånvaro. Det är också roligt att den svenska samarbetsministern är närvarande och är en del av debatten. Det gläder mig särskilt att vi i dagens debatt inte hör den omfattande kritik från moderater och folkpartister som vi har vant oss vid under senare år. Jag tolkar det så att moderater och folkpartister i den nuvarande riksdagen är mer positiva till det nordiska samarbetet än de som representerade dessa partier innan valet.

Se där, herr talman, äntligen har jag funnit något som har blivit bättre sedan den moderatledda regeringen tog över. Att sedan de moderata ledamöterna har röstat för en sänkning av budgeten för det nordiska samarbetet med 3 procent är något som bara de kan förklara.

Herr talman! Det nordiska och det europeiska samarbetet har många likheter. Båda syftar till att vara till nytta för medborgarna och underlätta rörligheten mellan länderna. Båda har en parlamentarisk församling och på ministersidan ett ministerråd. Det innebär att det nordiska samarbetet är ett viktigt instrument i det internationella samarbetet. Men vad som är riktigt roligt, och som det nordiska samarbetet har till skillnad från det europeiska, är den folkliga förankringen. En klar majoritet av de nordiska medborgarna vill till och med bygga ut det nordiska samarbetet. Trots att till exempel medierna inte uppfattar det nordiska samarbetet som viktigt är det starkt förankrat hos våra medborgare. För mig som förtroendevald riksdagsledamot är detta det absolut viktigaste. Det relativt smala, nordiska samarbetet har en starkare folklig förankring än det bredare EU-samarbetet har. Säkert skulle EU kunna lära mycket av det nordiska samarbetet när det gäller förankringen hos medborgarna, trots att förank-

ringen av vårt samarbete är en av de frågor som vi ständigt diskuterar och känner att vi borde kunna göra bättre.

Herr talman! Medborgarnas önskemål är ett gott argument för ett fortsatt och utvecklat nordiskt samarbete. Under senare år har vi inom det nordiska samarbetet arbetat intensivt med att utplåna de gränshinder som fortfarande finns och som också fortfarande uppstår. Att vi så intensivt arbetar med denna fråga har sin grund i att vi alla vill främja integration mellan våra länder. Men vi vill även underlätta vardagen för alla de nordbor som av olika anledningar, arbete, studier eller annat, rör sig över de nordiska gränserna. Gränshinder är en sådan fråga som vi måste fortsätta att arbeta med i den svenska delegationen. Det är också en fråga som berör många, om inte alla, utskott i riksdagen. Jag menar att det vore högst behövt att regeringen och riksdagen i sina förslag och beslut inte bara gör konsekvensanalyser om hur besluten står sig i förhållande till EG-rätten utan också hur de förhåller sig till övriga nordiska länders lagstiftningar. Jag vill påminna om att beslut som fattas i norska Stortinget belyses i detta avseende.

Herr talman! Globaliseringen har under det senaste året varit ett ofta diskuterat tema inom Nordiska rådet. Det program som vi har antagit har till syfte att de nordiska länderna tillsammans ska fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete ger. Globaliseringen innebär att alla de fem länderna och de tre självstyrande områdena ska klara sig i en hård omvärldskonkurrens. I just detta ser vi socialdemokrater att det nordiska samarbetet kan få en ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för de nordiska medborgarna.

Globalisering är naturligtvis både en stor möjlighet och ett hot. På en öppen marknad måste vi naturligtvis skapa regler som förhindrar att länder och företag skaffar sig konkurrensfördelar genom att till exempel utnyttja arbetskraften på ett felaktigt sätt eller genom att förstöra vår gemensamma miljö. Dessa regler fastställer vi i politiska beslut.

Herr talman! Tillsammans kan Norden bli en global vinnareregion. Vi har de allra bästa förutsättningarna att nå dithän. De nordiska länderna placerar sig alltid i täten i internationella undersökningar, oavsett om det gäller ekonomi, jämställdhet, välfärd eller utbildning. Men i samma andetag som jag säger detta måste jag också säga att det nordiska samarbetet inte på något sätt är fulländat. Trots att integrationen i Norden i flera avseenden är djupare än mellan någon annan grupp av länder kvarstår naturligtvis mycket att göra. De sociala trygghetsnäten vi i vanliga fall hyllar fungerar ibland dåligt över landgränserna.

Som jag nämnde tidigare är gränshindersproblematiken fortfarande ett av de högst prioriterade områdena för rådet att arbeta med. Samarbetet kan breddas och fördjupas på många områden.

Jag, som ordförande i Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott, ser möjligheter inom kulturområdet, som ju i grunden är det nordiska samarbetets kärna. Hur kan vi främja en förbättrad språkförståelse mellan våra länders medborgare? Hur kan vi ge utrymme för en möjlighet att se på varandras public service-kanaler på televisionen?

Jag ser också möjligheter på utbildningsområdet, inte minst möjligheten till gemensamma utbildningar till hantverksyrken som håller på att försvinna på ett likartat sätt i alla våra länder. Jag ser också möjlighet till

ett utvecklat forskningssamarbete. Det är ett arbete som påbörjades för några år sedan men som nu bör vara moget för ytterligare ett steg.

Herr talman! Det finns många områden där samarbetsministern bör ha anledning att fördjupa både analysen och diskussionen med sina kolleger i Regeringskansliet. Det är inte helt enkelt, men det är en dialog som vi socialdemokrater bedömer som avgörande för hur det nordiska samarbetet ska gå vidare och vilken nationell förankring regeringen ska ha i detta arbete.

Herr talman! Flera av de synpunkter som jag har valt att lyfta fram i mitt anförande har jag även lyft fram i den enskilda motion som jag har i detta betänkande. Tyvärr har utskottet valt att inte föreslå bifall till denna motion, trots all den klokhet som den motionen innehåller. Jag har inte heller själv tänkt yrka bifall till den eftersom utskottet inte har ställt sig bakom den. Men jag hoppas att den svenska delegationen och kanske till och med samarbetsministern i sitt fortsatta arbete tar till sig några av de punkter som jag har lyft fram.

Jag tänker till exempel på vikten av språkförståelse mellan våra länder och på vikten av att ungdomar får möjlighet till praktik över gränserna genom Nordjobb. Jag tänker kanske till och med på den utredning som jag pläderar för i syfte att öka förståelsen för varför våra fem länder här uppe i norra Norden placerar sig bland de främsta vad gäller konkurrenskraft. Vi är ju ändå bara omkring 25 miljoner människor i denna nordliga region.

Jag yrkar därmed bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 123 KENT OLSSON (m):

Herr talman! Nordens tidiga historia är fylld av krig. Som vår talman Per Westerberg sade i sitt anförande på Skansen i går kan man konstatera att Sverige bröt sig ur den nordiska unionen 1523 för att bilda ett eget rike. Och man kan konstatera att den tidiga historien i Norden var ganska mycket fylld av krig.

Nu har vi fred och samarbete, även om våra känslor då och då, när vi spelar fotboll mot våra grannländer, kan explodera lite häftigt. Men varför har då det nordiska samarbetet kommit att bli så naturligt som det är? Jo, vi har en gemensam historia. Vi har en gemensam kultur. Vi har gemensamma seder. Vi har närbesläktade språk och grannar. Den här uppräknningen skulle kunna fortsätta ganska länge.

Nordiskt samarbete är naturligt för oss. De är våra grannar. Många nordbor bor eller arbetar i grannländerna. 250 000 människor bor och lever i ett annat nordiskt land än där de har sitt medborgarskap. Varje dag pendlar mer än 40 000 personer över gränsen in i ett annat nordiskt land. Det sker vid Öresund, Malmö och Köpenhamn, Bohuslän, Østfold, Värmland, Haparanda och Torneå, för att bara nämna några områden med en gemensam arbetsmarknad.

En stor del av det nordiska samarbetet går ut på och måste gå ut på att underlätta för dessa människor att bo och arbeta i gränsområden och flytta utan bekymmer. Det handlar om att underlätta när det gäller att man ska få kunskap om regler i olika länder och om att underlätta när det gäller gränshindersproblematiken.

Alla regler går inte att ändra. Jag tror att det är viktigt att vi säger det. Alla regler går inte att ändra. Det finns olika majoriteter och olika poli-

tiska åsikter i de nordiska länderna. Men mycket går att lösa och framför allt att upplysa om. Här gör Hallå Norden och de olika nordiska samarbetsorganen i Öresund, Morokulien, Haparanda och Torneå en stor uppgift. Låt mig senare få återkomma till gränshinder och vad som är gjort och kanske också vad som bör göras.

Nordiskt samarbete har, som sagts tidigare i den här debatten, en stark folklig förankring. Opinionsundersökningar visar att det finns ett starkt stöd för det nordiska samarbetet, och man vill att det ska öka ytterligare.

Miljöfrågor och bekämpning av organiserad kriminalitet och gränshindersfrågan är det som anses viktigast att snabbt lösa. Låt mig, från den digra samarbetskarta som vi har, ge ett antal exempel på viktiga samarbetsfrågor.

Gränshinder har jag tidigare nämnt. Jag antar att ministern återkommer till vad som har gjorts och vad som inte har gjorts och vad som kommer att göras – det är förresten väldigt trevligt att se ministern här.

Vi vill stärka Norden i Europa. Vi vill stödja en hållbar utveckling i Arktis och Barents hav. Vi tar fram hur vi nordbor på ett bättre sätt kan dra nytta av globaliseringen. Vi talar om Norden som en global vinnare-region där satsningar görs på forskning och innovation så att Norden förblir en konkurrenskraftig och ledande region också i framtiden.

Klimatfrågan är en oerhört viktig fråga, som nämnts. Det handlar om vad vi gör för att kunna komma till rätta med denna stora fråga som ju på något sätt är en ödesfråga för jorden i framtiden.

Det handlar om Östersjösamarbete som vi har dels i CBSS, dels i den parlamentariska Baltic Sea Parliamentary Conference. Den marina miljön i Östersjön är oerhört viktig. Jag tänker på alla dessa båtar som går i Östersjön med farlig olja och på övergödningssproblematiken. De stora utsläppen av kväve och fosfor måste vi komma till rätta med. Det handlar om sjösäkerheten och också om de satsningar som har gjorts på att försöka få Östersjön klassad som ett PSSA-område, det vill säga ett särskilt utvecklingsområde.

Det handlar om globaliseringen. Vi hör dagligen larmrapporter om den globala uppvärmningen. I det nordiska samarbetet har vi funderat på hur vi i våra fem länder ska kunna dra nytta av varandras forskning och varje lands unika förutsättningar att förse oss med energi på ett sätt som tar hänsyn till miljön.

Tillsammans med våra grannländer sätter vi miljöfrågorna i fokus. Den gemensamma strategin för att slippa konsekvenserna av klimatförändringar är viktig.

Jag tycker också att det är glädjande att regeringen så tydligt visar att man tar gränsproblemen på stort allvar. Det är en ambitiös plan som har lagts fram för att man systematiskt ska beta av problem för problem och på så sätt underlätta för våra medborgare.

Sedan kanske det ska vara slut på alla erkänslor för regeringen, men jag vill till Cristina framföra att vi tycker att initiativet som togs under statsbesöket i Köpenhamn var berömvärd.

På samma sätt som man i EU kan vara lite skeptisk – man sväljer inte allt som kommer från Bryssel – kan man så klart vara skeptisk till en del saker även i det nordiska samarbetet. En del frågor kanske bör utvecklas eller kanske avvecklas.

Varje år gör vi av med 112 miljoner euro. Jag tycker att det finns anledning att kanske se över en del av detta och se om vi inte kan använda en del pengar lite mer effektivt. Från den konservativa gruppen har vi lagt fram ett besparingsförslag inom Nordiska rådet.

Vi bör kanske också se över om rätt typ av verksamhet ligger på den nordiska nivån. Vissa saker som i dag görs under det Nordiska ministerrådet eller Nordiska ministerrådets hatt bör kanske varje enskilt land svara för självt. Men det är väl en fråga, antar jag, som man ser över.

Vi har också konstaterat att man har minskat antalet ministerråd. Det gör också att man får större effektivitet. För oss som är nordiska vänner och ser det nordiska samarbetet som viktigt är det också viktigt att veta att varje krona används på ett bra sätt. Det är nog ingen tvekan om att det är lite för många projekt inom det nordiska samarbetet.

Låt mig avslutningsvis ställa en fråga till ministern.

Jag bor i Bohuslän. Vi har ett nära samarbete mellan Bohuslän och Østfoldsområdet i Norge. Nu sker en digitalisering. I september byter vi i Bohuslän och går över till digital tv. Det innebär att man i Norge inte kan se på svensk tv. När Norge går över till digitalisering ett år senare har man valt ett annat system. Det innebär att man över huvud taget inte kan se respektive länders tv-program.

Jag är medveten om att detta är svårt och att varje land väljer självt. Men det är ingen tvekan om att detta är ett bekymmer för oss nordiska vänner – och framför allt för gränsfolk – som då och då vill se en tv-sändning från Norge. Jag vill höra om samarbetsministern ämnar ta tag i den frågan på något sätt, eller vad som går att göra. Jag är medveten om att det är svårt i det samhälle vi har med många tv-kanaler. Nog vore det skönt om vi som bor i gränstrakterna kunde se på varandras tv-program.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

Jag vill också säga att jag sitter i utrikesutskottet, så några från utrikesutskottet är faktiskt här.

Anf. 124 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! Jag ingår inte i utrikesutskottet, men jag har fått förtroendet att vara med i den svenska delegationen till Nordiska rådet. Det känns bra att vara en av de parlamentariker i den här kammaren som har möjlighet att delta i den direktvalda församlingen för Norden.

Det är första gången som vi har haft möjlighet att här i kammaren diskutera nordisk politik. Man kan tycka att vi gör det alltför sällan. Å andra sidan vet jag att de nordiska frågorna ständigt förekommer i kammaren. Allt fler av de nordiska frågorna blir också integrerade i inrikespolitiken.

Vi konstaterar både från den svenska delegationen för Nordiska rådet och i utrikesutskottets betänkande att vi måste hitta former för att de nordiska frågorna ska förekomma mer i kammaren. Det finns mycket kvar att göra i den saken.

Som flera talare har varit inne på är de nordiska frågorna samtidigt väl förankrade hos den svenska befolkningen. Opinionsundersökningar visar att det finns en bra förankring, men också ett stöd för en utvidgning av det nordiska samarbetet.

Detta är intressant att dagen efter vår egen nationaldag när vi har sjungit nationalsången konstatera att den inte handlar så mycket om Sverige. Det står tydligt: Jag vill leva, jag vill dö i Norden. Det nordiska samarbetet står oss nära.

Det är lite paradoxalt att det nordiska samarbetet är så starkt förankrat jämfört med Europasamarbetet. Det är på felaktiga grunder, tycker jag, ofta kritiserat och har ofta svårt att få den folkliga förankringen och den folkliga supporten.

Det visar att det finns en grundläggande kulturell samhörighet och närhet inom Norden. För mig som Haparandabo – jag är uppvuxen där – är det ganska paradoxalt att se detta. Det var faktiskt EU-medlemskapet som öppnade gränsen mellan Sverige och Finland på ett påtagligt sätt. För oss som växte upp i Haparanda var det i stort sett en vit karta på andra sidan. I och med medlemskapet i EU öppnades möjligheten till en friare gränsövergång där.

Det är en utmaning och ger en större betydelse av det nordiska samarbetet. Det är nu som det nordiska samarbetet ställs på prov. Jag upplever att det från både näringsliv och medborgare i gränstrakterna nu ställs större krav än tidigare på att det ska vara möjligt att röra sig fritt över gränsen.

Det är en viktig utmaning för oss.

Gränsskillnaderna finns. Jag håller med Kent om att det här kanske är ett oöverstigit problem. Det kommer alltid att finnas skillnader mellan våra nationer. Regler måste ständigt omarbetas, och det medför ständigt nya utmaningar. Med en förändrad regel kommer nya utmaningar. Det är också en ständigt pågående uppgift för oss.

Det handlar mycket om regler, men det handlar också mycket om attityder och en grundläggande syn hos myndigheter och andra som har att hantera detta för att försöka hitta praktiska lösningar.

Grensetjänsten i Morokulien och informationstjänsten Hallo Norden är ju positiva exempel. Jag ser fram emot den gränshindersombudsman, eller vad det kan komma att kallas, som ska aktualiseras. Att det ska förverkligas har jag en enskild motion om i dagens betänkande. Det kommer inte att lösa problemet, men det blir en katalysator som kan medverka till att ta bort gränshindren.

Man kan samtidigt säga att vi har kommit en bit på väg – även om det inte är något positivt exempel – när till och med danska fotbollshuliganer kan vara bosatta i Göteborg och agera i hemlandet. Det visar att det är ett alltmer gränslöst Norden.

Jag tror att Norden är viktigt också för Europas utveckling och utvecklingen av EU. Med vårt, kanske tröga, men långvariga samarbete har vi kommit framåt på speciella områden. Det kan också vara en förebild för utvecklingen av det europeiska samarbetet.

Det är viktigt att vi också möter globaliseringen och bejakar globaliseringens möjligheter. Vi har all anledning att samarbeta i Norden kring globaliseringens möjligheter. Vi kan också gå före när det gäller demokrati och sociala rättigheter och visa att det går att kombinera en hög ekonomisk tillväxt med respekt för de sociala rättigheterna och, inte minst, med respekt för miljön och de begränsningar som det sätter.

I det nordiska samarbetet är det självklart med miljön som en utmaning. Det gäller vårt gemensamma hav – Östersjön – som vi har att hantera, och också klimatfrågan.

Barents och inte minst uppvärmningen av Arktis är en termometer på hur det står till. Den snabba uppvärmningen av Arktis är en varningssignal för hur klimatförändringarna kommer att kunna påverka oss. Det gäller att se till att den positiva utveckling som nu sker i Barentsområdet blir en hållbar utveckling och att de fantastiska resurser som finns i Barentsområdet tas till vara på ett långsiktigt hållbart sätt.

Herr talman! Det nordiska samarbetet har många utmaningar. Det gäller inte minst språket och kulturen. Elin Linna var inne på vikten av att vi behåller det skandinaviska språket som gemensamt språk i det nordiska samarbetet. Samtidigt är det en stor utmaning eftersom vi har fått exempel på att engelska är det gemensamma språket i Ungdomens Nordiska Råd. Jag vet av egen erfarenhet att när nordiska ungdomar träffas är det inte skandinaviska man pratar – det är engelska.

Herr talman! Det är en utveckling som kommer men det är också en utmaning för oss att i den miljön slå vakt om de skandinaviska språken.

Med det yrkar jag bifall till utrikesutskottets förslag.

Anf. 125 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Herr talman! Jag vill hälsa samarbetsministern välkommen till kamraren. Det är trevligt att få diskutera nordiska frågor. Många av oss har under några år varit engagerade i nordiska frågor. En del är nya i debatten. Det är väldigt trevligt, tycker jag.

Precis som Stefan Tornberg vill jag tala lite grann om gårdagen, den 6 juni, då vi firade Sveriges nationaldag som ska vara en symbol för Sverige som en fri, demokratisk och oberoende nation. Vi har dock en lång historia med våra nordiska grannländer.

Inom Norden delar vi en unik värdegemenskap. Många av oss förstår varandras språk. Vi är vana att samarbeta med varandra helt enkelt, och våra samhällen och politiska system är uppbyggda på liknande sätt.

Tre av de fem nordiska länderna är i dag medlemmar i EU. De andra två, Norge och Island, har ett nära samarbete med EU genom EES-avtalet. Och för några veckor sedan firade vi att det var 50 år sedan EU grundades. Syftet var att förhindra krig på den europeiska kontinenten.

När Nordiska rådet bildades 1952 var det ett uttryck för samma behov som många andra europeiska stater kände i andra världskrigets skugga – behovet av att hitta stabila och fungerande former för samarbete med sina grannländer. För de nordiska länderna var det naturligt att söka sig till varandra. Flera viktiga beslut som underlättat integrationen mellan våra länder togs redan under Nordiska rådets första år. Exempel på detta är den nordiska passunionen men också den gemensamma nordiska arbetsmarknaden.

I dag bor det 24,7 miljoner människor i Norden. Nordiska rådet har 87 medlemmar som representerar fem länder och tre självstyrande områden.

Finlands tidigare statsminister Paavo Lipponen lanserade 1997 inom EU begreppet den nordliga dimensionen för samarbetet med våra närområden. Nordiska rådet antog vid sin session i Stockholm 1999 ett utta-

lande om Norden och den nordliga dimensionen. Med detta har EU:s fokus i många avseenden flyttats upp till vår region i norr.

Det är angeläget, tycker jag och Kristdemokraterna, att hävda en nordisk identitet inom EU. Men den nordliga dimensionen handlar också om att få med nordvästra Ryssland i det europeiska samarbetet. Det samarbete som Nordiska rådet utvecklar med nordvästra Ryssland kan bli en katalysator i utvecklingen av den nordliga dimensionen, som ska syfta till att främja säkerhet, stabilitet och hållbar utveckling i hela regionen. Den ska också bidra till ekonomisk och social utveckling och därigenom förhoppningsvis minska skillnaderna i levnadsstandard samt minska miljöhoten och förebygga eller avvärja andra hot såsom gränsöverskridande kriminalitet, vilket jag kommer in på lite senare.

Herr talman! Människohandel för sexuella ändamål, så kallad trafficking, är i dag ett stort problem i Europa där sexhandeln har ökat dramatiskt under de senaste åren. Verksamheten blir alltmer organiserad och hänsynslös. Varje år tvingas uppskattningsvis minst en halv miljon kvinnor i Europa in i prostitution och trafficking på grund av fattigdom, missbruk och bristfällig utbildning. Denna industri omsätter årligen enorma belopp. Enligt FN:s uppskattning som jag tittade lite närmare på handlar det om mellan 35 och 49 miljarder kronor.

Bekämpande av trafficking i Norden och dess närområde har under lång tid varit en viktig och prioriterad fråga för Nordiska rådet. Men här återstår mycket arbete. Arbetet mot trafficking måste föras på flera nivåer samtidigt. Straffen för förövarna måste bli strängare, och temporära uppehållstillstånd, riktad stöd och skydd måste snabbt komma kvinnorna till del. Uppsökande verksamhet bör också igångsättas så att utsatta kvinnor får stöd i de länder som de sålts till, och de så kallade beskyddarna måste åtalas. Insatser måste även sättas in där, så att kvinnorna får stöd och hjälp när de återvänder hem.

Människohandeln är en gränsöverskridande verksamhet. Respekten för människovärdet kräver att vi genom internationellt samarbete och genom nordiskt samarbete bekämpar trafficking med alla medel. Det handlar om att skydda kvinnornas mänskliga rättigheter. Jag har en förhoppning om att vi i dag från samarbetsministern får höra något om det arbete som pågår mellan ministrarna i just denna fråga.

Herr talman! Varje år flyttar eller pendlar mer än 40 000 människor mellan de nordiska länderna. Tidigare talare har varit inne på den frågan. Omkring 250 000 människor med nordiskt medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land. Det är ganska många. Ett sådant exempel, som också nämnts tidigare, är Öresundsregionen, där Öresundsbron, som jag hade möjlighet att åka över för inte så länge sedan, har inneburit en kraftig ökning av antalet gränspendlare mellan Danmark och Sverige. Ungefär en femtedel av den nordiska utrikeshandeln sker med andra nordiska länder. Nordens välstånd bygger alltså till stora delar på handelsutbytet mellan våra länder.

Dessvärre finns det fortfarande byråkratiska hinder som försvårar för människor att röra sig inom Norden. Det kan till exempel gälla skatteproblem, när man har haft inkomst på ena sidan om gränsen och varit folkbokförd på den andra sidan. Det har också gällt problem med beskattning av fastigheter och fordon, rätten att tillfälligt övernatta på arbetsplatsen utan att få sin bil beslagtagen och rätten att passera en nor-

disk landgräns med sin tjänstebil. Smärre justeringar har gjorts, men problematiken är långt ifrån löst för gränspendlare. Här måste krafttag tas för att man ska hitta lösningar.

Under året har frågan om behovet av en ombudsmannainstitution för att driva på arbetet med avskaffandet av onödiga gränshinder diskuterats inom Nordiska rådet. Och där ser jag fram emot att det kommer att läggas fram ett förslag vid rådets höstsession.

Avslutningsvis ska jag säga något om kulturområdet eftersom jag också har förmånen att få vara i Nordiska rådets kulturutskott. Kulturen är ett viktigt profilområde inom det nordiska samarbetet. Under året har det nordiska samarbetet genomgått ett större reformarbete som innebär att en rad kulturinstitutioner läggs ned. Kulturarbetet kommer i stället att kanaliseras via tidsbegränsade program. Reformen ska nu göra det möjligt att fördela mer resurser direkt till kulturfältets aktörer. Det är nu viktigt att utskottet och Nordiska rådet noga följer denna förändring och detta arbete inför framtiden.

Från parlamentariskt håll är det viktigt att vi verkar för att de nordiska länderna har en samlad syn på den nordliga dimensionen. Och här vill Kristdemokraterna vara med och ta ett aktivt ansvar så att det nordiska i den nordliga dimensionen verkligen stärks. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 126 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Här kommer en katt bland hermelinerna. Jag är nämligen ordinarie ledamot i utrikesutskottet men inte ledamot i Nordiska rådet. När jag insåg att jag skulle bli en katt bland hermelinerna frågade jag snabbt min kollega Jan Lindholm om vi skulle byta plats i debatten. Men vi kom överens om att vi inte skulle göra det. Det kan vara bra att någon med ett utifrånperspektiv på betänkandet också uttalar sig.

När jag läste betänkandet kopplade jag väldigt snabbt till det som vi faktiskt lever med på kommunal nivå, det nordiska samarbetet på kommunal nivå som också finns väldigt väl förankrat bland alla våra kommuner, skulle jag tro. Vi träffar representanter från alla våra vänorter en gång per år. Vi äter middagar tillsammans och hittar på någon kulturell aktivitet. Vi har idrotsevenemang, och ungdomarna reser mellan länderna och är med i olika tävlingar och så vidare. Detta är väldigt positivt, särskilt för alla ungdomar som får åka till olika länder och vara med i olika sammanhang.

Det senaste mötet som jag var med på i min kommun var förra året när vi hade ett vänortsmöte där olika politiska företrädare var med. Man diskuterade vad vi ska ha dessa vänortsmöten till. Vad fyller de för funktion? Det fanns en viss kritik, ungefär samma kritik som framförs i en moderat motion enligt vilken man vill lägga ned Nordiska rådet.

Det fanns de som ansåg att man kanske skulle sluta med vänortssamarbetet. Det var i synnerhet Danmark som var rätt kritiskt till vänortssamarbetet över huvud taget eftersom man tyckte att det bara var någon form av fernissa som man ägnade sig åt för att man skulle göra det och hade gjort så i så många år. För danskarna var EU-samarbetet viktigare.

Man kan fråga sig om man ska lägga ned någonting därför att det är gammalt och för att det finns något annat i stället. Eller ska man utveckla det vi har och som har varit framgångsrikt i så många år mellan våra

Norden

kulturer i Norden? Det är inte bara kultur och idrott som har varit kännetecknande för det nordiska samarbetet. Det är också vår lagstiftning, som till stor del är likartad i våra nordiska länder på många områden just på grund av Nordiska rådet och det samarbete vi har haft där.

Det är naturligtvis viktigt att vi fortsätter vårt nordiska samarbete, och det på alla nivåer. Norden är vår närmaste marknad. Norden är våra närmaste grannar. Åt andra hållet har vi utöver de nordiska länderna också Östersjöländerna, som någon talade om här. Det är viktigt att vi jobbar också i den regionen och använder oss av de kanaler vi har för att umgås med våra nära grannar. I EU-samarbetet är ju inte Norden eller Östersjön den mest prioriterade regionen. Man prioriterar Medelhavsområdet och det tidigare västra Västeuropa, där inte vi ingår. Det är mycket fokus på Medelhavet och mycket fokus på väst. Om vi ska kunna göra oss gällande i EU-samarbetet är det viktigt att vi i många fall kan vara enade här uppe i vårt område.

Det är flera som har talat om de nordiska språken här. Jag minns när jag gick i skolan. Då fick vi alla på högstadiet lära oss en del nordiska språk. Vi skulle lära oss förstå danska och norska. Det här har man tagit bort. Våra ungdomar lär sig inte längre detta i dag. Det är synd. Varför ska man inte få lära sig att förstå och läsa danska och norska i dag?

För ungdomar är det självfallet mycket enklare att ta till engelska. De får ju inte heller lära sig något annat. Eventuellt skulle man kunna återinföra detta – att vi åtminstone ska lära oss förstå de andra språken.

Vi har pratat om gränshindersarbetet. Gunilla Tjernberg var inne på en del av de komplikationer som finns nere i Öresundsregionen med skatter och annat. I vintras var jag i Skåne och talade med vänner och släktingar där nere. De tog upp just frågan om problemet med alla som flyttar till Malmö från Köpenhamn och arbetar i Köpenhamn men bor i Malmö eller runt om i Skåne. De betalar skatt i Danmark men har dagis, besöker kvinnojourer etcetera i Skåne – i Malmö.

Samtidigt finns det någon form av överenskommelse i dubbelbeskattningsavtalet som innebär att Sverige får tillbaka 200 miljoner kronor per år. Men de pengarna går till staten och inte till Malmöregionen. Det här är någonting som ni i Nordiska rådet borde kunna ta upp och diskutera i det forum som ni har till hands där, när ni träffar alla olika länder. Hur ska vi lösa problemet med de gränshinder som de olika dubbelbeskattningsavtalen innebär?

Det här med konstiga regler är någonting som inte bara vi i Norden drabbas av. Även i andra EU-länder är det ungefär samma sak. Det finns lite olika avtal mellan olika länder. Att flytta härifrån Sverige till England till exempel kan vara jättekrångligt om man ska slippa betala skatt i båda länderna. För en svensk som bor i England och sedan ska flytta tillbaka är det svårt att få börja betala skatt i Sverige igen. Vi har många olika sådana krångligheter mellan våra länder. Det är märkligt att vi efter så många år inte har lyckats lösa problemen ens med våra allra närmaste grannar – Danmark i det här fallet.

Jag överlåter de lite mer interna diskussionerna om Nordiska rådet till Jan Lindholm och yrkar härmed bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(forts. 17 §)

Kammaren beslutade kl. 16.45 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SkU22 Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling)

Punkt 1 (Skatt på trafikförsäkringspremier)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v)

3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

128 för res. 1

17 för res. 2

140 avstod

64 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

148 för utskottet

124 för res. 1

17 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 82 m, 27 c, 20 fp, 19 kd

För res. 1: 106 s, 18 v

Avstod: 17 mp

Frånvarande: 24 s, 15 m, 2 c, 8 fp, 5 kd, 4 v, 2 mp

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU13 Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m.

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Utskottets lagförslag)

Eftersom regeringens lagförslag under denna punkt innebar överlåtelse av förvaltningsuppgift till utländsk stat måste beslutet fattas i den ordning som föreskrevs i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen, vilket krävde att riksdagens beslut skulle fattas antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av

förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 4 § andra stycket skulle beslutet fattas genom omröstning.

Votering:

288 för bifall

1 avstod

60 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att *minst tre fjärdedelar* av de röstande hade röstat ja. Kammaren hade således bifallit utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 82 m, 27 c, 21 fp, 19 kd, 17 v, 17 mp

Avstod: 1 v

Frånvarande: 25 s, 15 m, 2 c, 7 fp, 5 kd, 4 v, 2 mp

Carina Moberg (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

NU15 Lag om strukturfondspartnerskap

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU17 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU17 Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet

Punkt 1 (Förslag om avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

152 för utskottet

106 för res. 1

30 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 27 c, 21 fp, 19 kd, 3 v, 1 mp

För res. 1: 106 s

Avstod: 14 v, 16 mp

Frånvarande: 24 s, 16 m, 2 c, 7 fp, 5 kd, 5 v, 2 mp

Elina Linna (v) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Utredning gällande högskolebehörighet)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

164 för utskottet

19 för res. 2

101 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 4 s, 81 m, 27 c, 20 fp, 18 kd, 14 mp

För res. 2: 1 s, 18 v

Avstod: 99 s, 1 kd, 1 mp

Frånvarande: 26 s, 16 m, 2 c, 8 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 5 (Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet)

1. utskottet

2. res. 5 (v)

Votering:

150 för utskottet

18 för res. 5

121 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 82 m, 27 c, 21 fp, 19 kd

För res. 5: 18 v

Avstod: 104 s, 17 mp

Frånvarande: 25 s, 15 m, 2 c, 7 fp, 5 kd, 4 v, 2 mp

Punkt 9 (Urvalsgruppen för sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet)

1. utskottet

2. res. 9 (v, mp)

Votering:

148 för utskottet

35 för res. 9

106 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 27 c, 21 fp, 19 kd

För res. 9: 18 v, 17 mp

Avstod: 106 s

Frånvarande: 24 s, 16 m, 2 c, 7 fp, 5 kd, 4 v, 2 mp

Punkt 12 (Meritvärdering)

1. utskottet

2. res. 12 (v)

Votering:

149 för utskottet

18 för res. 12

123 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 82 m, 27 c, 21 fp, 19 kd

För res. 12: 18 v

Avstod: 106 s, 17 mp

Frånvarande: 24 s, 15 m, 2 c, 7 fp, 5 kd, 4 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Norden

17 § (forts. från 15 §) **Norden** (forts. UU3)

Anf. 127 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag gläder mig åt att få delta i mandatperiodens första nordiska debatt. Jag har under mina första åtta månader som nordisk samarbetsminister med tillfredsställelse kunnat konstatera att intresset för det nordiska samarbetet är stort. Inte minst har jag märkt det då jag under vintern och våren har besökt flera av våra gränsområden.

En kall och blåsig vinterdag i januari besökte jag Haparanda för att delta i ett seminarium om gränshinder men också om gränsregional utveckling. Det frostiga vädret stod i alla fall i skarp kontrast till det heta engagemang i frågorna som fanns i salen. Jag har också, herr talman, haft förmånen att besöka både gränserna vid Öresund och Värmland i samma ärende.

Jag vill i min första nordiska debatt säga att jag uppskattar samarbetet med Nordiska rådets svenska delegation. Den konstruktiva anda som jag tycker mig märka i delegationens syn på de nordiska frågorna känns viktig och riktig. Jag ser fram emot ett gott samarbete också i framtiden, inte minst inför det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet nästa år, 2008.

Låt mig inledningsvis peka på några viktiga händelser och beslut inom det nordiska samarbete som har varit det gångna året.

Att det nordiska utbildningsprogrammet Nordplus genom de nordiska utbildningsministrarnas beslut nu utvidgas till de baltiska länderna är en stor framgång för det nordisk-baltiska samarbetet.

Att Nordiska ministerrådet äntligen har kunnat öppna sitt kontor i Kaliningrad är även ett viktigt steg framåt. Det stora intresse för Norden och för våra olika institutioner och samarbetsprogram som vi kan märka från Kaliningradbornas sida visar att kontoret behövs och kommer att göra stor nytta.

Jag vill också säga några ord om reformprocessen inom Nordiska ministerrådet. En ny och enklare struktur för kultursamarbetet är på gång. Nu står samarbetet inom social- och hälsofrågor på tur. Jag är säker på att vi också där ska finna en effektivare samsamarbetsstruktur.

Många viktiga steg har tagits mot ett förnyat nordiskt samarbete, men reformarbetet är inte slut. Det ska och måste fortsätta för att Nordiska ministerrådet ska bli den moderna och effektiva organisation som vi behöver.

Herr talman! Riksdagsledamöternas engagemang i de nordiska frågorna är stort. Det gläder mig. Jag har tagit del av ledamöternas motioner, och jag vill här passa på att säga några ord om dem.

Frågan om hur riksdagen bör hantera nordiska frågor var bland annat Elin Linna inne på i sitt anförande. Den har som vanligt i dessa sammanhang rests. Den diskussionen bör givetvis i första hand föras mellan de nordiska parlamenten. Jag vill bara för min och regeringens del understryka att vi inte har några planer på att föreslå att Nordiska rådet läggs ned.

Det är klart att en 55-årig institution som Nordiska rådet måste reformeras och förändras i takt med tiden. Men så länge rådet lägger vikt vid att förnya sitt arbete och är lyhört för utvecklingen i omvärlden är jag säker på att rådet kan fortsätta att utgöra en värdefull länk mellan de nordiska länderna och mellan parlamenten.

Nordiskt samarbete kring globalisering har också tagits upp i motioner. Vårt beroende av omvärlden ökar. Utmaningarna men också möjligheterna blir allt större. Genom att samarbeta med våra grannländer förbättrar vi också förutsättningarna att möta utmaningarna och ta till vara globaliseringens fördelar.

Jag håller med Lars Wegendal om att det är viktigt att beakta det nordiska samarbetets särskilda styrkor. Anpassningsförmåga och flexibilitet är två av Nordiska ministerrådets mest centrala tillgångar.

Det är bra att globaliseringen tas upp i den nordiska kretsen. Vi ska föra vidare detta synsätt under vårt ordförandeskap. Låt oss bara inte glömma att globaliseringen är en så stor och avgörande fråga att den varken kan eller ska begränsas till ett nationellt eller nordiskt perspektiv.

Herr talman! Att ta bort gränshinder är kanske Nordiska ministerrådets viktigaste uppgift och ett högst relevant mål för det nordiska samarbetet. Allians för Sverige gick till val på att bryta utanförskapet. Att undanröja hinder innebär att det blir lättare för människor att utnyttja möjligheterna på arbetsmarknaden i våra grannländer.

På gränshinderområdet når vi hela tiden små framgångar. Men vi vill gå vidare. En förutsättning är att vi kontinuerligt arbetar för att stärka våra redan goda relationer med våra nordiska grannländer.

För en månad sedan deltog jag i statsbesöket i Danmark. Temat för besöket var det gränsregionala samarbetet vid Öresund. Det var ett önskemål från alla inblandade parter som planerade inför detta statsbesök. Bland annat antogs en deklaration som innebär att vi förstärker samarbetet i gränsregionen.

Våra kontakter med Finland och Norge är också utmärkta och intensiva och pågår på många olika håll.

Det starka bandet mellan Sverige och Island bekräftades då Fredrik Reinfeldt besökte Reykjavik.

Inom Regeringskansliet har vi startat ett arbete med att se hur vi praktiskt kan identifiera, dokumentera och undanröja gränsbarriärer. Parallellt sker en dialog med Finland, Norge och Danmark i dessa frågor.

Som jag inledningsvis sade har jag under våren besökt tre av Sveriges gränsregioner och på plats tagit del av både invånarnas och företagarnas erfarenheter. Trots att dessa tre regioner ofta handskas med liknande problem har de många gånger hittat olika vägar att lösa dem.

I Haparanda möttes jag av optimism och tillförsikt. Det nyöppnade Ikeavaruhuset är både ett resultat av det starka gränsregionala samarbetet och en injektion till en ännu mer fördjupad integration i området.

I Öresund har integrationen över gränsen kommit en bra bit på väg. Antalet gränspendlare ökar för var dag. Jag brukar säga att varje gång jag frågar har det ökat med tusen stycken. Regionen har potential att bli en av de starkaste tillväxtregionerna i Europa. Naturligtvis är jag som skåning speciellt glad över denna utveckling. Det kan jag inte låta bli att säga.

Jag hoppas att vi med hjälp av den arbetsgrupp som tillsatts av Sven Otto Littorin, arbetsmarknadsministern, och hans danska kollega kan komma med konkreta resultat.

Över gränsen mellan Sverige och Norge finns en lång tradition av samarbete. Utvecklingen i regionen är mycket positiv, och när jag i mars besökte Eda kommun fick jag ta del av Grensetjänstens betydelsefulla arbete, och det pragmatiska sätt man arbetar över den svensk-norska gränsen är inspirerande. Jag tror att vi har mycket att lära därifrån.

Herr talman! När Sverige tar över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2008 kommer gränshindersfrågorna naturligtvis att ligga högt upp på prioriteringslistan. Det svenska ordförandeskapet bereds just nu inom Regeringskansliet. En central aspekt är hur vi kan verka för att stärka Nordens konkurrenskraft. Att bryta utanförskapet i samhället är regeringens övergripande prioritering och kommer givetvis att avspeglats i ordförandeskapet och i Nordiska ministerrådet.

Jag vill också ta upp klimatfrågan, den kanske allra mest centrala framtidsfråga som vi har att hantera. Här i Norden har vi med vår teknologiska kompetens och stora miljöengagemang goda förutsättningar för att leda utvecklingen mot ett mer klimatvänligt samhälle.

Samarbetet inom kultur, utbildning och forskning är det nordiska samarbetets paradgrenar. Dessa områden har under senare år moderniserats och reformerats i sin struktur. Vi vill under vårt ordförandeskap lyfta fram samarbetet också inom dessa viktiga områden.

Som statsministern nämnde i regeringsdeklarationen ska Norden och Östersjöregionen vara Europas starkaste tillväxtområde. Vi vill utveckla våra relationer i Östersjöområdet. Här kan Nordiska ministerrådet spela en betydelsefull roll, och denna vision vill vi ska prägla den nya strategi för Nordiska ministerrådets samarbete med de baltiska länderna och Ryssland som vi ska besluta om under 2008.

För oss är det också viktigt att se Norden i ett europeiskt sammanhang. Inte minst aktualiseras detta eftersom Sverige är ordförande i EU 2009. Vi vill verka för en nära koppling mellan det nordiska samarbetet och utvecklingen inom den europeiska unionen.

I grund och botten handlar det nordiska samarbetet om att skapa bättre förutsättningar för våra länders invånare att leva, arbeta, studera och röra sig i regionen. Vi som bor i Norden är i ett globalt perspektiv på många sätt lyckligt lottade. Men vi har också ett ansvar mot oss själva och mot kommande generationer att ta till vara de här goda förutsättningarna. Det är bland annat därför som jag tycker att det är så viktigt att vi fortsätter att utveckla det nordiska samarbetet.

Herr talman! Jag tänkte först sluta där, men jag vill bara göra några korta kommentarer till de frågor jag har fått. Jag vet att jag har dragit över någon minut på talartiden.

Elina Linna! Finska språkets betydelse är viktigt. Det har kommit önskemål, faktiskt också från Finland, att man ska kunna få använda det finska språket mer i det nordiska samarbetet. Jag tror att det är viktigt att vi har ett gemensamt språk så vi kan förstå varandra. Men självklart ska det finska språket också finnas med som en självklar del i det nordiska samarbetet. Alla kan inte tala svenska. Det är viktigt.

Sedan handlade det om Elina Linnas reservation och om hur vi ska kunna redovisa från regeringen de rekommendationer som Nordiska rådet har beslutat om. Vi har redan en diskussion om detta, kan jag säga. Vi diskuterar hur detta ska kunna ske. Vi är medvetna om behovet. Jag ber att få återkomma. Men vi funderar faktiskt redan på hur detta ska gå till.

Till Kent Olsson om möjligheterna att från Bohuslän kunna se norsk tv efter digitalisering vill jag säga att det naturligtvis handlar om rättigheter, och det handlar om kostnader. Men jag kan konstatera med glädje att många av kabeloperatörerna i dag också gräver ned nordiska kanaler i sitt utbud. De gräver inte bara ned dem i marken utan erbjuder de nordiska kanalerna i sitt tv-utbud. Jag tar med mig denna fråga till kulturministern.

Över huvud taget när det gäller för gränsländerna att kunna se varandras tv vet jag att det finns en diskussion och att man arbetar på detta. Kulturministern har sagt att vi ska fortsätta att diskutera detta i en konstruktiv anda mellan de nordiska länderna.

Gunilla Tjernberg! Jag kan säga när det gäller trafficking att såväl jämställdhets- som justitieministrarna arbetar intensivt med att bekämpa människohandel. Särskilda medel har avsatts när det gäller det här och i Nordiska ministerrådets budget. Jag vill också påminna om att det i Östersjöstaterna pågår ett intensivt arbete med att motarbeta trafficking.

Det var tre av de frågor jag fick. Jag kanske har missat någon. Jag hoppas att jag inte har gjort det.

Anf. 128 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Jag tackar statsrådet för det glädjande beskedet att regeringen inte har några planer på att lägga ned Nordiska rådet. Det trodde jag inte heller för den delen, men det är ju bra att det kommer in i protokollet.

Det lät också positivt med rekommendationerna, att man från regeringens håll tänker följa upp dem på ett bättre sätt. Då ska jag fortsätta med en rekommendation som heter 24/2006. Den handlar om nabolands-tv efter digitaliseringen. Det är inte bara i Bohuslän. Mina känslor finns ju både i Finland och i Sverige. Jag vet att i Finland fungerar det inte

heller. Digitaliseringen ska vara genomförd i slutet av augusti. De som har kvar analoga kanaler kan se svensk tv men inte de som har digitala kanaler. Enligt den här rekommendationen ska de nordiska ländernas regeringar säkra att de nordiska public service-kanalerna ingår i programutbudet när digital-tv införs.

Det handlar väldigt mycket om språkförståelse och om förståelse för varandras kulturer och länder, det som vi har kommit överens om. Det är förödande om tv-rutan blir mörk.

Anf. 129 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Det tycker jag också. Vi har tv som ett medium där vi kan utbyta kultur, språk och utbildning. Det är en väldigt viktig kanal, som jag ser det, för att vi ska behålla och förhoppningsvis utveckla den nordiska kulturen och samverkan. Jag sade också i mitt inlägg att det är en fråga som handlar både om rättigheter och kostnader. Just när det gäller rekommendationen 24/2006 så vet jag att kulturministern i ett frågesvar – det var till Hans Wallmark, om jag inte missminner mig – svarade att hon är helt medveten om situationen. Men jag vet att hon också i det frågesvaret skrev att vi gemensamt ska försöka lösa det här på nordisk nivå.

Jag utgår från att det som sägs där är riktigt, och alla är klart medvetna om problematiken. Men jag har också förstått att man är klart medveten om att man vill lösa det här på något sätt och lösa det på nordisk nivå. För det är ett viktigt medium.

Anf. 130 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Men tiden är knapp i och med att digitaliseringen genomförs i länderna totalt. Så om det inte löses inom de närmaste månaderna blir det svart i rutan.

Jag tackar ministern för kommentarerna när det gäller finska språkets ställning i nordiska sammanhang. Men min fråga var också utifrån finska språkets ställning som ett nationellt minoritetsspråk i Sverige. Jag råkar sitta i medborgarutskottet i Nordiska rådet. Där är ju mänskliga rättigheter och minoriteternas rättigheter frågor som vi diskuterar. Sverige har ju inte haft en nationell minoritetspolitik så länge – lagstiftningen trädde i kraft först 2000. Det är tyvärr så att undervisningen på och i finska språket har minskat i skolorna i Sverige. De finsktalande barnen fick bättre undervisning i sitt modersmål innan den nationella minoritetsstatusen trädde i kraft. Det är ett problem, och det är ont om tid, eftersom nationella minoriteter inte har så stort värde om det inte finns ett språk som bär minoritetens identitet.

Anf. 131 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Jag vet att det på Utbildningsdepartementet finns en språkkonvention under behandling. Där finns även dessa frågor med. Det finns, har jag förstått, ett önskemål om att utvidga möjligheterna för finsktalande i Stockholmsregionen och Mälardalen, och jag vet att denna fråga bereds i Regeringskansliet.

På tal om Finland har vi från svensk sida också blivit uppmärksammad på det svenska språkets ställning i Finland. Det svenska språket är inte längre obligatoriskt för studenter. Detta har kanske gjort att man har mindre fokus på det svenska språket i Finland, och det har också upplevts som ett problem.

Jag kan bara instämma i Elina Linnas åsikter om språkets betydelse och att vi ska kunna leva och bo på olika sidor om gränserna. Vi ska kunna ta del av varandras tv och medier och förstå varandra och kunna prata med varandra. Det vore hemskt om vi började isolera oss.

Anf. 132 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Jag vill ställa några frågor kring det nordiska samarbetet. Det finns en del som behöver förtydligas ytterligare lite grann.

När det gäller tv-rättigheterna har vi i Nordiska rådet jobbat väldigt intensivt med just den frågan, och vi har just nu en diskussion med organisationen Copy-Dan som satsar 20 miljoner kronor i Danmark för att informera danskarna om de nordiska kanalerna. Precis som ministern säger handlar det om att de kabel-tv-bolag och andra som kan lägga in detta i sitt utbud måste få ut informationen till medborgarna så att de direkt kan köpa tjänsten från bolagen.

Att vi ska kunna förmå de nordiska public service-bolagen till detta tror jag tyvärr inte på längre. Det handlar om en alldeles för hög kostnad och en för liten tittarskara. Det skulle kosta alldeles för mycket pengar för staten, och det handlar förstås också om upphovsrätt och annat.

När det gäller kultursamarbetet är jag bekymrad. Ministern har där ett arbete att göra i Regeringskansliet – att förmå de nordiska kulturministrarna att träffas. Det är en sak att man organiserar om och minskar antalet ministerråd och så vidare, men man måste också tillse att ministrarna tycker att det är roligt och intressant att träffas och diskutera dessa frågor. Annars kommer det aldrig att bli något bra nordiskt samarbete.

Anf. 133 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Det är mycket som handlar om tv. Jag förstår och vet att det är väldigt betydelsefullt. Det är därför vi ofta kommer in på det.

Jag bor i Skåne och skulle nyligen se på ett tv-program från Danmark. Vi hade också nyss gått över till digital-tv, och jag fick inte in Danmark. Jag brukar alltid få in danska ettan och tvåan, även om det snöar lite grann. Nu gick det inte, och när jag tittade vad jag hade för operatör såg jag att det danska utbudet inte fanns med. Jag blev väldigt besviken och upprörd.

Vi måste självklart ha en god information, och frågan är som sagt vem som kan informera om detta på bästa sätt. Låt oss diskutera vidare hur det här ska göras. De som bor i gränsområdena inte minst måste upplysas om var det bästa utbudet finns så att de inte gör som jag och beställer fel och därmed inte kan se till exempel på dansk tv.

Informationen är alltså viktig och vem som ska stå för den ska vi diskutera. Jag träffar Nordiska rådet här nästa vecka. Låt oss fortsätta diskutera där!

När det handlar om kulturen har jag inte hört att ministrarna inte skulle träffas tillräckligt mycket eller inte ha roligt eller ta upp intressanta frågor. Jag får väl fråga kulturministern om vad som har hänt eller inte har hänt.

Anf. 134 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Bekymret är alltså när man lägger om hela kultursamarbetet och en av grunderna är att kulturministrarna ska fatta beslut och de sedan inte träffas. Om de ställer in möte efter möte är det naturligtvis ett bekymmer som måste hanteras. Men nog om detta.

När det gäller språkförståelsen är det ett problem att unga människor i dag inte förstår varandra över de nordiska gränserna. Det måste man ta på allvar. Detta är en fråga inte minst för Stockholmsregionen eftersom det i de utredningar som Kulturfonden har gjort har konstaterats att problemen är störst mellan ungdomar i Stockholm och Köpenhamn. Mellan dem är förståelsen minst. Man bör faktiskt titta på detta lite djupare.

Jag är även intresserad av ett besked om hur ministern funderar när det gäller arbetet med Västnorden. Vi pratar väldigt mycket om Östersjön och det samarbete som sker gentemot Baltikum. Det är jätteviktigt, men vi får inte tappa bort Västnorden. Det är lätt gjort. Fundera lite grann kring hur man kan få in även dem i resonemangen kring Baltikum!

Avslutningsvis vill jag säga något om ordförandeskapet 2008. Vi har haft ordförandeskapet tidigare, och då har oftast regeringen haft en dialog om innehållet i ordförandeprogrammet med den svenska delegationen. Jag skulle uppskatta om ministern i detta sammanhang kunde säga att vi självklart ska ha den dialogen innan programmet spikas definitivt.

Anf. 135 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Jag börjar med språkförståelsen och konstaterar att när jag gick i skolan fick vi i alla fall lära oss de nordiska nationalsångerna – den danska, norska och så vidare. Jag vet faktiskt inte hur mycket man lär sig om respektive lands språk i skolan i dag. Låt mig föra den frågan och de tankarna vidare till Utbildningsdepartementet och höra vad som ingår!

Jag vet att man i Skåne ofta lägger in danska på schemat som tillval i skolan. Inte minst ungdomar i Skåne åker ju över och arbetar mycket i Danmark. Vi måste naturligtvis ha en språkförståelse för att få den här naturliga integrationen, så den frågan tar jag med mig.

När det gäller programmet för Nordiska ministerrådet kan jag redan nästa vecka när vi ses beskriva de stora dragen, trots att programmet inte är fastställt. Låt mig få beskriva hur vi tänker och vilka programpunkter vi tänker lägga fokus på, så får jag höra reaktionen. Sedan går vi vidare.

Anf. 136 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Det är alldeles utmärkt att Norden diskuteras i Sveriges riksdag. Det handlar inte endast om ett geografiskt område, en sida i skolans världsatlas, utan om allas vår närmiljö. Det nordiska är vårt hem och vårt arv. Ibland kan man i debatten rent av uppfatta det som en livsstil.

Herr talman! Låt mig först själv få avslöja en del geografiska detaljer som hos mig har skapat ett särskilt intresse för det nordiska. I dag bor och lever jag i det Skåne som fram till sent 1600-tal var en del av Danmark. För inte längre tid än 300–350 år sedan genomfördes en då hård försvenskingsprocess. Öresund var något som innan detta band samman och höll ihop.

Även om mitt hjärta i dag finns i Skåne hämtar rötterna näring i Norrbotten, precis som Stefan Tornberg. Med delar av släkten från Tornedalen blickade jag under mina första år ut över Tornedalsälven. Haparanda var det svenska svaret på förlusten av handelsstaden Torneå efter det krig 1808–1809 som i Finland betecknas som rikssprängningen. Tornedalsälven var också något som band samman och höll ihop.

Det går kanske att nu tala om en renässans för en rörlighet och ett utbyte som paradoxalt nog var vanligare och mer omfattande några hundra år tillbaka i tiden än under 1900-talet. De gränser som dragits med mänsklig hand genom fredstraktater och överenskommelser korsas numera av nyfikna och driftiga medborgare och företag. Genom utbyte, samarbete och genom att pröva det som finns på andra sidan uppstår nya tankar, idéer och innovationer. I spåren kommer nya företag, kulturella uttryck och rent av familjer.

Av den anledningen är jag glad över den svenska regeringens och statsrådet Cristina Husmark Pehrssons ambitiösa arbete med att undersöka vilka gränshinder som finns mellan Sverige och Finland i Tornedalen, mellan Sverige och Danmark i Öresundsområdet samt mellan Sverige och Norge i bland annat Värmland.

Perspektivet i detta viktiga arbete är den enskilda människans. Hur är det att som individ arbeta i ett land, bo i ett annat och ha egendom i ett tredje? Hur fungerar de sociala systemen? Är lagstiftningen en hjälpande hand eller ett hinder?

Under statsrådet Cristina Husmark Pehrssons värdskap har hearingar genomförts. Själv hade jag förmånen att delta i både den hearing som genomfördes i ett snöigt Haparanda i januari och i den hearing som genomfördes någon månad senare i Malmö.

Just den praktiska dimensionen på rådande gränshinder har framhävt. I Haparanda – som nu genom Ikeaetableringen pulserar av framtidstro och skapandets energi – beskrevs vad som händer när två städer i två länder är på väg att växa samman. Det är en mängd dokument som produceras av myndigheter på båda sidor av en älv, som egentligen ska binda samman i stället för att skilja åt. Det kan handla om polis och andra myndigheter som med befälsledning har svårt att verka på andra sidan gränsen. Även om brottslingen, liksom miljöutsläpp, inte känner gränser tvingas ibland de rättsvårdande organen att göra halt.

De stora mängder kontanter som omsätts i det växande butikslivet i Haparanda, med Ikea som flaggskepp, kan inte enkelt återföras till Torneå och Finland genom att eurosedlarna sätts in på banken 800 meter österut. En upptäckt gjordes av regler som tvingar svenska bevakningsfirmor att föra pengarna till Luleå, 135 kilometer västerut, för insättning eftersom det finns en gräns som skiljer åt. Sedan ska väl pengarna tillbaka till Finland via flygfrakt till Stockholm och Helsingfors innan de åter kan nå finska Lappland 800 meter bort från Ikeaetableringen i Haparanda.

I Öresundsområdet har Sydsvenska Industri- och Handelskammaren beskrivit problemen i den lilla boken *Historien om Lisa*. Hon vill jobba men stöter på ett antal hinder. Dansk praktikplats kan inte betalas med svensk ersättning. Man får inte stämpla upp till heltid om halvtidsjobbet ligger på den danska sidan av Öresund. Svenska bemanningsföretag kan inte hyra ut personal till Danmark. Om Lisa lyckas få jobb i Danmark måste den danske arbetsgivaren betala de svenska arbetsgivaravgifterna om hon arbetar extra i Sverige. Nya problem uppstår om Lisa blir förälder med Kalle. Detta sker samtidigt som, glädjande nog, allt fler pendlar över Sundet. Varje månad kan en ny ökning iakttas. Statsrådet sade att varje gång hon frågar är det tusen fler som pendlar över Sundet. I Danmark finns många jobb som speciellt lockar unga, och i Sverige finns bra boendemöjligheter till vettiga priser som attraherar.

En särskild form av nordiskt utbyte kan idrotten sägas vara. Island har vi tagit till våra hjärtan efter gårdagens svenska seger med 5–0. För någon dag sedan väckte – precis som har påpekats i debatten – matchen i Köpenhamn mellan Sverige och Danmark stor uppståndelse. Det talande, herr talman, var kanske inte det jämna läget fram till dess en åskådare sprang in på planen och förstörde matchen, utan att just denne dansk bodde på andra sidan Öresund i Göteborgsområdet. Det visar, om inte annat, hur arbetsmarknadsregionerna blir allt större och fördjupas.

Herr talman! Nordiskt utbyte blir lätt högstämda tal och vackra formuleringar. För att Norden ska fyllas med ett för medborgarna riktigt innehåll gäller det att man i politiken hela tiden funderar på hur det ska kunna vara enklare att bedriva affärsverksamhet i exempelvis Tornedalen och hur Lisa och Kalle ska kunna bo och verka på ett naturligt sätt på båda sidor om Öresund. Det handlar också om hur det egna betalkortet ska kunna användas i ett annat lands affärer, om uttagsavgifter i bankomater, om infrastruktur och utbildning.

Avslutningsvis vill jag berätta något om Nordiska rådets höstsession i Köpenhamn. Ett av de ärenden som då diskuterades var samexistens med den kloke och välformulerade prins Hassan av Jordanien som huvudtalare. Trist nog markerade Dansk folkeparti mot att en representant för det muslimskt dominerade Mellanöstern deltog. Just den typen av brutalisering som Dansk folkeparti representerade är det viktigt att vi alla är tydliga emot.

Kulturell och etnisk samexistens är några av de viktigaste utmaningar vi står inför under denna vår gemensamma och delade samtid. Vad vi ständigt blir påmind om är hat, oförsonlighet och misstänksamhet. I det globala samhället behövs röster som talar om balans, moderation och förståelse. Vi i Norden har alla förutsättningar att vara en av samexistensens röster. Det ska vara en röst som vill försöka förstå men också ange försoningens väg. Jag tror att vi kan göra detta förhållandevis enkelt med hjälp av vår gemensamma förankring i historia, tradition och kultur. Samexistens är att leva i fred och harmoni men också i glädje över mångfald. Det handlar om kulturer men också om religioner. Även om Norden är ett sekulariserat område är vi påverkade av vår gemensamma historia och delade identitet.

Herr talman! Öresund är nu på väg att åter bindas samman i en region, precis som Tornedalsälven förenar och Norge och Sverige binds samman av berg och skogar. Detta är vårt gemensamma Norden. Det är

mer än ett kartblad. Det är ett område för kultur och utveckling, för företagande och ett gott liv. Låt oss i Nordens alla länder och självstyrande områden göra det ännu enklare att vara nordbor.

Vid Nordendebatten om ett år finns det all anledning att hoppas på att det går att redovisa hur ytterligare ett par konkreta vardagsproblem för oss nordbor har åtgärdats. Vi ska ge svar på Lisas och Kalles frågor. Vi ska ge svar till butiksägarna i Tornedalen. Vi ska ge svar till de boende på gränsen mellan Sverige och Norge.

Norden

Anf. 137 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! För att lösa många av de problem vi står inför, för att berika varandra materiellt, kulturellt och intellektuellt är internationella möten och överenskommelser oerhört betydelsefulla. Vi har bland annat FN och EU, men vi har också den nordiska samverkan och det nordiska samarbetet, ett samarbete inom Nordiska rådet som har pågått sedan 1952 och som innefattar inte enbart de nordiska länderna utan också de självstyrande områdena Grönland, Färöarna och Åland.

Vi har redan här i dag, herr talman, hört om det intensiva arbete som pågår för att få en lösning när det gäller de gränshinder som försvårar rörligheten för nordbor. Men vi har också hört om de inre gränshindren och hur vi kan överbrygga där kulturer och religioner blir barriärer. Det är viktigt att arbeta med ökad förståelse, som Hans Wallmark var inne på.

Som nyvald i Nordiska rådet blev jag oerhört glad över att se hur klimatfrågorna lyftes upp på agendan. Jag var också mycket glad åt att statsrådet Cristina Husmark Pehrsson särskilt nämnde klimatfrågan i sitt anförande. Vid ett av tillfällena var miljöministrarna samlade tillsammans med oss parlamentariker i miljö- och naturresursutskottet, och det var ett otroligt berikande möte.

Det pågår ett intensivt arbete och intensiva ansträngningar där vi med gemensamma krafter ska bidra till Östersjöns återhämtning. I de här ansträngningarna – det är det som är så unikt med Nordiska rådet, som jag har upplevt det – inbegrips också länder som inte tillhör Nordiska rådet. Jag kan bara nämna Ryssland, som är en viktig part i de här överläggningarna och det här arbetet. Läget i Östersjön är allvarligt, därför är miljö- och naturresursutskottets arbete med att driva på de olika ländernas regeringar också oerhört betydelsefullt.

En annan fråga som också har beröring med miljön är alla de forskningsinsatser som sker i Polartrakterna. De rön som har kommit fram vid forskningen i Arktis och i Antarktis har faktiskt legat till grund för bland annat FN:s klimatpanels, IPPC:s, rapporter. Sammantaget är det över tusen forskare från ett 60-tal länder som ingår i det här arbetet, och här finns Nordiska rådet med som en part. Medel får vi från många länder, från många källor och forskningsbudgetar.

Men det som är så fascinerande är att forskarna lyckas att miljontals år tillbaka i tiden få fram spår av hur den ekologiska situationen har sett ut. Med det här kan man alltså arbeta vidare och även visa på vilka insatser som krävs.

Detta är uppmärksammas insatserna särskilt med Polaråret. Det handlar om både livsbetingelser och forskning.

Herr talman! Andra talare har belyst så många olika områden. Jag har bara velat koncentrera mig på de miljöfrågor som har behandlats. Men utöver det som jag har nämnt har givetvis andra miljöfrågor också tagits upp. De har handlat om energi, om sjötransporter, utsläpp av avfall till sjöss och drivmedelsfrågor. Med detta har jag bara velat framhålla vikten av, som jag känner det, att Nordiska rådet finns med och att Nordiska rådet får arbeta med så många viktiga frågor. Det är en viktig samarbetslänk.

Med detta yrkar jag bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 138 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Som siste talare kan man säga att det mesta redan är sagt så det kanske är onödigt att gå upp i talarstolen. Men som nyvald ledamot i Nordiska rådet vill jag i alla fall prova på den här debatten.

Jag har snabbt insett att det nordiska samarbetet har varit oerhört viktigt, att det fortfarande är viktigt, och jag tror att det för lång tid framöver kommer att vara mycket viktigt. Vi har hört många prata om just gränskonflikter, arbetsmarknadsregioner som växer och människor som väljer att bilda familj över nationsgränserna. Det gäller i och för sig även utanför Norden, men vi har många sådana problem som vi har jobbat med. I Öresundsregionen har den nya bron betytt att problem som har funnits i årtionden i andra delar av landet har lyfts fram. Det är viktigt, självklart är det viktigt.

Men som ledamot i *natur- og resursudvalget*, som det står i papperen eftersom det är danskarna som håller i det hela, tänkte jag att jag skulle fokusera lite grann på just de frågorna. Det jag tycker har varit mest intressant under den tid jag har fått vara med hittills är att man beslöt att ge årets miljöpris till en klimatforskare som heter Bogi Hansen. Jag har varit med vid två tillfällen när han har hållit föreläsningar på Nordiska rådets sammanträden, vilket har varit oerhört intressant.

Jag skulle önska att jag kunnat ha med mig bilder och visa er. Det är någonting som jag tycker att riksdagen skulle utveckla, att man kunde få använda de här projektionsytorna för att visa och illustrera. Han har många intressanta bilder men framför allt en kurva som visar hur koldioxidhalten i atmosfären har förändrats så långt tillbaka som man kan komma genom isborrkärneprover i Arktis.

Jag har för mig att det är de fem senaste nedisningsperioderna man kan se. Det som vi lever i kallas för mellanistid. Där visar det sig hur koldioxidhalten har varierat i atmosfären mellan 180 och 280 ppm. Det som har hänt de senaste knappa hundra åren, när vi befinner oss i en period där det borde vara 280 ppm, är att halten har ökat till 380 ppm i stället, vilket är en enorm skillnad. Det är lika stor skillnad som mellan en mellanistid och en istid fastän åt fel håll, så att säga.

Det spelar ingen roll vad vi tycker om andra fakta, ansvar och allt det. Det är liksom fakta, hårdvaluta, som jag tycker att vi skulle ha som utgångspunkt för diskussionerna.

Det jag ser med Nordiska rådet är att vi har oerhört unika förutsättningar i de här länderna att göra någonting åt klimatfrågorna. Jämfört med andra delar av världen har vi helt fantastiska förutsättningar.

Det är svårt för Sverige att ensamt baxa EU framåt i den här frågan. Där ser jag Norden som en enorm resurs. Vi har andra förutsättningar.

Norge med sin vattenkraft, Danmark med sin vindkraft och vi med bioenergi, som också finnarna har, och Island med sin geotermiska energi kan visa på alternativ. Vi skulle tillsammans kunna baxa EU framåt. Det behövs så enormt mycket. Bara i morse hörde jag på nyheterna att man har fått nya rapporter om hur det ser ut med torskbeståndet utanför Island. Haven är utfiskade. Åkerjordarna är utarmade. Skogarna räcker inte som råvara för industri och energi samtidigt.

Vi kommer med de här problemen att få ett ökat tryck på oss när det gäller klimatflyktingar från de fattiga länderna i världen. Det måste vi liksom förbereda. Jag tror att vi har speciella möjligheter att använda oss av Nordiska rådet, av det nordiska samarbetet som ett exempel. Därigenom kan vi få EU med på vagnen så småningom, för det här är en fråga som är global. Jag tror att det är bra att börja med det nordiska om man ska jobba globalt. Det var min vinkling på detta.

Anf. 139 HANS WALLMARK (m) replik:

Herr talman! Jag tyckte att det var oerhört intressant att Jan Lindholm nämnde just Bogi Hansen som pristagare. Även jag påverkades starkt av de anföranden jag lyssnat på. Bägge tillfällena som du refererade till tycker vi har gett viktig information. Även om den har varit alarmistisk har den inte varit alarmerande. Han har påpekat att det fortfarande finns möjligheter att göra någonting åt det. Det finns fortfarande tid för handling.

Jan Lindholm räknade upp vattenkraft i Norge, vindkraft i Danmark och bioenergi i Sverige. Dessutom sade du bioenergi i Finland. Men det intressanta med Finland är dessutom att man nu har fattat beslut om och håller på att bygga sin nästa kärnkraftsreaktor. Det är ännu mer intressant därför att den finska regeringen numera består av miljöpartister, centerpartister, företrädare för det finska samlingspartiet, som är Moderaternas systemparti, och Svenska folkpartiet. Jag har förstått att man i Finland nu också tänker föra en diskussion om att detta kanske inte blir den sista reaktorn, utan *en* reaktor och att man möjligtvis kommer att fatta beslut om en kärnkraftsutbyggnad redan under den här mandatperioden.

När vi diskuterar Bogi Hansen, påverkas av en klimatdebatten och räknar upp de olika energislag som finns i de olika nordiska länderna tycker jag att det är tråkigt att Jan Lindholm så lättsinnigt glömmer bort kärnkraftsutbyggnaden i Finland.

Anf. 140 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Herr talman! Kärnkraften står i dag för 4 procent av mänsklighetens totala energiförsörjning. Trots det är det bara 62 procent av det bränsle som behövs i kärnreaktorerna som vi bryter varje år. Resten tar vi från nedmonterade kärnvapen. Den nedmonteringsprocessen beräknas pågå åtta år ytterligare, och sedan är den reserven slut. Då måste vi hitta nya källor för att skaffa fram bränsle till de redan existerande kärnkraftverken.

Om man nu ser kärnkraften som ett alternativ för framtida energiförsörjning skulle vi behöva, med tanke på att vi behöver mer energi, inte bara tjugodubbla den kärnkraftspark vi har i dag utan ytterligare öka den. Vi vet att de kända reserver som i dag betraktas som brytvärda räcker i 100 år för den nuvarande kärnkraftsparken, och ska man ha mer bränsle

än för 100 år framåt måste man ta till fyndigheter som har betydligt lägre halter än i dag. Det innebär enormt mycket större kostnader och framför allt oerhört mycket större miljöingrepp.

Då hamnar vi i en konflikt med andra ekologiska saker, nämligen jordbruksmarken. Vi behöver producera för att få mat, energi och bioråvara till industrin och så vidare. Ska man förstöra hundratals kvadratmil av marken för att komma åt uran, när det ändå är en så kortsiktig resurs? Den är nästan lika kortsiktig som oljan, i det perspektivet att den skulle vara ett alternativ för energiförsörjningen.

Därför betraktar inte jag kärnkraften som någonting som behöver vara med i diskussionen när vi diskuterar långsiktigt hållbara lösningar.

Anf. 141 HANS WALLMARK (m) replik:

Herr talman! Vi kanske inte ska föra det här alltför långt till en energipolitisk diskussion, även om alla förutsättningar för det finns efter Jan Lindholms förra inlägg.

Dock vill jag bara poängtera att det som verkligen är den nordiska dimensionen i detta är att just Norden utgör en gemensam energimarknad, som inte är fullt ut påhängd på den europeiska utan är lite grann av en egen energimarknad. Det innebär att när Finland får sin nästa kärnkraftsreaktor någonstans runt 2010 kommer det att vara ett positivt inflöde för hela den nordiska energimarknaden, inte bara Finland.

Därför kommer vi att påverkas på ett positivt sätt om Finland under den innevarande mandatperioden fattar ett beslut om byggande av ytterligare en kärnkraftsreaktor i Finland.

Just energiproblematiken, herr talman, visar också att vi verkligen har en nordisk dimension. Jag utesluter inte det Jan Lindholm lyfte fram, nämligen att vi har vind i Danmark, vatten i Norge och bioenergi i Sverige. Men till det vill jag i Nordendebatten bara i all ödmjukhet påpeka att vi ska vara glada åt att Finland också offensivt nu har markerat behovet av kärnkraft. Jag tror att deras beslut kan vara nyttigt att studera för oss, allra helst som det är en så intressant regering som nu styr i Helsingfors, nämligen bestående av Centerpartiet, Samlingspartiet, Svenska folkpartiet och inte minst Miljöpartiet.

Anf. 142 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Herr talman! Det kan naturligtvis ses som intressant. Man kan säkert se det så, men man kan mena olika saker med det.

För min del är kärnkraften en parentes. Jag tror att det mycket väl kan visa sig att när den finska reaktorn är klar är det inte säkert att vi är så intresserade av att köpa elektricitet från den. Dels sjunker produktionspriset på vindkraftsbaserad el, dels visar det sig att kalkylen för reaktorn inte håller. Jag har för mig att den, enligt de senaste uppgifterna, ska ha blivit ungefär dubbelt så dyr som enligt de kalkyler man har. Var priserna hamnar beror på hur mycket den finska staten tänker gå in och subventionera.

Men visst är energi en väldigt viktig politisk fråga. Vi har byggt upp ett nät för att på Nordpool kunna handla med el mellan de nordiska länderna, och det är naturligtvis också någonting som stärker oss. Det är en viktig fråga.

Jag kan se att vi i framtiden kommer att ha betydligt större behov av att mellan de nordiska länderna bygga upp kapaciteten för att kunna överföra el mellan länderna. Det beror delvis på att ett av de viktiga alternativen för transportsektorn i framtiden kommer att vara elektricitet som energikälla även till fordonsdrift. Då kommer behovet av elektricitet att öka. Jag hoppas för min del att den energin då ska vara baserad på vindkraft, vågkraft och bioenergi.

Det kommer förhoppningsvis även att gälla geotermisk energi, som jag tycker är väldigt intressant. Det har visat sig att Island genom att ha ett överskott på den energikällan nu har lyckats dra till sig en stor del av den europeiska aluminiumindustrin. Islänningarna är inte så glada i det, därför att det förorenar, men det är en intressant effekt av att ha tillgång till billig energi. Vi kanske kan använda den energin i övriga Nordens transportsektor så småningom.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 juni

2006/07:1310 Hållbart fiske

av Karin Granbom (fp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:1311 Saklig grund för betygskraven

av Hans Wallmark (m)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:1312 Möjlighet för sjukpensionärer att återinträda på arbetsmarknaden

av Margareta Cederfelt (m)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:1313 Utvecklad arbetsskadeförsäkring

av Margareta Cederfelt (m)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:1314 Anslag till enskilda organisationer

av Carina Hägg (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:1315 Unifems framtid

av Carina Hägg (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1316 Kärnkraftssäkerheten

av Peter Jeppsson (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1317 Bemötande gentemot oskyldig

av Krister Hammarbergh (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1318 Bruka med biologisk mångfald på ett hållbart sätt genom fäbodbruk

av *Per Svedberg* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:1319 Fäbodarna och den biologiska mångfalden

av *Per Svedberg* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1320 Kvinnokommissionen 2008

av *Carina Hägg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 juni.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 juni

2006/07:1265 Marknadsföring av Sverige som turistresmål

av *Patrik Forslund* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1283 Internationella kultur- och idrottsevenemang i Sverige

av *Lars Wegendal* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 7 juni

2006/07:1215 Spioneri och nationell säkerhet

av *Carina Hägg* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1216 Hattbrottsutbildning på polishögskolan

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1217 Ny Säpochef

av *Carina Hägg* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1223 Skuldsatta barn

av *Eva Sonidsson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:1227 Ordningsstörningar vid idrottsevenemang

av *Lars Wegendal* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1231 Handeln över gränserna inom EU

av *Eva Sonidsson* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

**2006/07:1244 Hatbrott och hedersrelaterade brott i polisutbildning-
en**

av *Karl Gustav Abramsson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1248 Kameraövervakning

av *Lars Johansson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

**2006/07:1254 Ratificering av Europarådets konvention mot männi-
skohandel**

av *Tina Acketoft* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

**2006/07:1255 Säkerställande av Östersjöprojekt mot människohan-
del**

av *Tina Acketoft* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1260 Öppen budgivning vid fastighetsaffärer

av *Elisabeth Svantesson* (m)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:1261 Avskiljande av domare i Högsta domstolen

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1262 Observatörsstatus för RFSL i FN

av *Ewa Björling* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1263 Myndigheters hantering av elektronisk skräppost

av *Eliza Roszkowska Öberg* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1264 Regler för F-skattsedel

av *Anna König Jerlmyr* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1266 Arkivering av medborgarkommissionens källmaterial

av *Allan Widman* (fp)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1267 Ringa hot mot tjänsteman

av *Patrik Forslund* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1268 Skolfartygens framtid

av *Lars Hjälmered* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1269 Den nya polisutbildningen

av *Tina Acketoft* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1270 Ändringar inom polisutbildningen

av *Désirée Pethrus Engström* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1271 Turkiets stundande EU-medlemskap och de mänskliga rättigheterna

av *Bodil Ceballos* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1272 Frystorkning av avlidna

av *Lena Hallengren* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:1273 Krav på alkohol efter rattfylla

av *Karin Svensson Smith* (mp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1274 Ryssland och Europakonventionen

av *Johan Linander* (c)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1275 Miljöansvar för den som kontrollerar en verksamhet

av *Bodil Ceballos* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1276 Hatbrott och jämställdhet i polisutbildningen

av *Ulf Holm* (mp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1277 Juridiska ombud

av *Anita Brodén* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1278 Pneumokockvaccinering av barn

av *Margareta Israelsson* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

**2006/07:1279 Kommunalt avfallsbolag och lagen om offentlig upp-
handling**

av *Gunvor G Ericson* (mp)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:1280 Projektet Utvecklat förarprov

av *Annelie Enochson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1281 Upprustning av infrastrukturen i Kalmar län

av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1282 Personaltätheten i fritidshemmen

av *Lena Hallengren* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:1284 Införselkvoter

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:1285 Moms på ljudböcker

av *LiseLotte Olsson* (v)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1286 Rasism och diskriminering i tidig ålder

av *Luciano Astudillo* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:1287 Män som är våldsamma

av *Elisebeht Markström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1288 Framtiden för Gotsam

av *Christer Engelhardt* (s)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:1289 PSA-tester

av *Caroline Helmersson-Olsson* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:1290 Minskat rattfylleri

av *Per Lodenius* (c)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1291 Bråk vid Moskvas Pridefestival

av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1292 Skyddande av fornminnen

av *Nikos Papadopoulos* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:1293 Bevakningsbranschen

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1294 Kontakter med Frankrike i frågan om barnsexturism

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1295 Avvisningar till Turkiet

av *Kalle Larsson* (v)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:1296 Skattekontoren i Vilhelmina och Lycksele

av *Karl Gustav Abramsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1297 Schablonmässig produktivitetsberäkning

av *Ulla Andersson* (v)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1298 USA och Irakflyktingarna

av *Kalle Larsson* (v)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:1299 Nedläggningen av Alfabassan i Olofström

av *Peter Jeppsson* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:1300 Behovet av polisutbildning

av *Phia Andersson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1301 Minskning av den offentliga sektorn

av *Ulla Andersson* (v)
till finansminister Anders Borg (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 12 juni.

Prot. 2006/07:121 20 § Kammaren åtskildes kl. 18.05.
7 juni

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.50,
av andre vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 121 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

1 §	Justering av protokoll.....	1
2 §	Ledighet.....	1
3 §	Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	1
4 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
5 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	3
6 §	Hänvisning av ärende till utskott.....	4
7 §	Förnyad bordläggning.....	4
8 §	Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling).....	4
	Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU22	4
	Anf. 1 LAILA BJURLING (s)	4
	Anf. 2 HELENA LEANDER (mp).....	4
	Anf. 3 ANNICKA ENGBLOM (m)	5
	Anf. 4 CARINA MOBERG (s)	5
	Anf. 5 EGON FRID (v)	6
	Anf. 6 JAN LINDHOLM (mp).....	7
	(Beslut fattades under 16 §.).....	7
9 §	Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m.	8
	Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU13	8
	(Beslut fattades under 16 §.).....	8
10 §	Lag om strukturfondspartnerskap.....	8
	Näringsutskottets betänkande 2006/07:NU15	8
	(Beslut fattades under 16 §.).....	8
11 §	Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen	8
	Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU17	8
	(Beslut fattades under 16 §.).....	8
12 §	Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet	8
	Utbildningsutskottets betänkande 2006/07:Ubu17	8
	Anf. 7 MIKAEL DAMBERG (s)	8
	Anf. 8 ROSSANA DINAMARCA (v).....	11
	Anf. 9 MATS PERTOFT (mp).....	14
	Anf. 10 GUSTAV BLIX (m).....	16
	Anf. 11 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	17
	Anf. 12 GUSTAV BLIX (m) replik	18
	Anf. 13 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	18
	Anf. 14 GUSTAV BLIX (m) replik	19
	Anf. 15 MIKAEL DAMBERG (s) replik	19
	Anf. 16 GUSTAV BLIX (m) replik	20
	Anf. 17 MIKAEL DAMBERG (s) replik	20
	Anf. 18 GUSTAV BLIX (m) replik	20
	Anf. 19 MATS PERTOFT (mp) replik.....	21
	Anf. 20 GUSTAV BLIX (m) replik	21
	Anf. 21 MATS PERTOFT (mp) replik.....	22

Anf. 22 GUSTAV BLIX (m) replik	22
Anf. 23 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c)	23
Anf. 24 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	24
Anf. 25 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	24
Anf. 26 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	24
Anf. 27 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	24
Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	25
Anf. 29 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	25
Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	26
Anf. 31 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	27
Anf. 32 MATS PERTOFT (mp) replik	27
Anf. 33 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	27
Anf. 34 MATS PERTOFT (mp) replik	27
Anf. 35 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	28
Anf. 36 ULF NILSSON (fp)	28
Anf. 37 MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	31
Anf. 38 ULF NILSSON (fp) replik	31
Anf. 39 MIKAEL DAMBERG (s) replik.....	32
Anf. 40 ULF NILSSON (fp) replik	33
(forts. 14 §).....	33
Ajournering.....	33
Återupptagna förhandlingar	33
13 § Frågestund	33
Anf. 41 ANDRE VICE TALMANNEN	33
<i>Regeringens politik och jämställdheten.....</i>	<i>34</i>
Anf. 42 VERONICA PALM (s).....	34
Anf. 43 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	34
Anf. 44 VERONICA PALM (s).....	34
Anf. 45 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	35
<i>EG-domen om privatimporterad alkohol.....</i>	<i>35</i>
Anf. 46 ULF HOLM (mp).....	35
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m)	35
Anf. 48 ULF HOLM (mp).....	36
Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (m)	36
<i>USA:s inställning till globala klimatprogram .....</i>	<i>37</i>
Anf. 50 JACOB JOHNSON (v)	37
Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	37
Anf. 52 JACOB JOHNSON (v)	37
Anf. 53 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	38
<i>Könsfördelningen i kommunala nämnder och styrelser .....</i>	<i>38</i>
Anf. 54 EVA FLYBORG (fp).....	38
Anf. 55 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	38
Anf. 56 EVA FLYBORG (fp).....	39
Anf. 57 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	39

<i>Säkerheten vid större idrottsevenemang</i>	39	Prot. 2006/07:121
Anf. 58 KJELL ELDENSJÖ (kd).....	39	7 juni
Anf. 59 Kulturminister LENA ADELSON		
LILJEROTH (m).....	39	
Anf. 60 KJELL ELDENSJÖ (kd).....	40	
Anf. 61 Kulturminister LENA ADELSON		
LILJEROTH (m).....	40	
<i>Mäns våld mot kvinnor</i>	40	
Anf. 62 KRISTIN ORETORP (c).....	40	
Anf. 63 Integrations- och jämställdhetsminister		
NYAMKO SABUNI (fp).....	40	
Anf. 64 KRISTIN ORETORP (c).....	41	
Anf. 65 Integrations- och jämställdhetsminister		
NYAMKO SABUNI (fp).....	41	
<i>Amnesti i samband med avskaffandet av förmögenhetsskatten</i>	41	
Anf. 66 FREDRIK OLOVSSON (s).....	41	
Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (m).....	42	
Anf. 68 FREDRIK OLOVSSON (s).....	42	
Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (m).....	42	
<i>Bolagsskatter</i>	43	
Anf. 70 KARL SIGFRID (m).....	43	
Anf. 71 Finansminister ANDERS BORG (m).....	43	
Anf. 72 KARL SIGFRID (m).....	43	
Anf. 73 Finansminister ANDERS BORG (m).....	44	
<i>Säkerheten vid Sellafield</i>	44	
Anf. 74 JAN LINDHOLM (mp).....	44	
Anf. 75 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	44	
Anf. 76 JAN LINDHOLM (mp).....	44	
Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	45	
<i>Andelen kvinnor i bolagsstyrelser</i>	45	
Anf. 78 BERIT HÖGMAN (s).....	45	
Anf. 79 Integrations- och jämställdhetsminister		
NYAMKO SABUNI (fp).....	45	
Anf. 80 BERIT HÖGMAN (s).....	46	
Anf. 81 Integrations- och jämställdhetsminister		
NYAMKO SABUNI (fp).....	46	
<i>Finansieringen av Citybanan</i>	47	
Anf. 82 PIA NILSSON (s).....	47	
Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (m).....	47	
Anf. 84 PIA NILSSON (s).....	47	
Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m).....	48	
<i>Lastbilstrafiken och utsläppen</i>	48	
Anf. 86 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	48	
Anf. 87 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	48	
Anf. 88 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	49	
Anf. 89 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	49	
<i>Den ekonomiska situationen för studenter med barn</i>	49	
Anf. 90 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c).....	49	

Anf. 91 Finansminister ANDERS BORG (m)	50
Anf. 92 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	50
Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (m)	50
<i>Sms-lånen</i>	51
Anf. 94 MONICA GREEN (s)	51
Anf. 95 Finansminister ANDERS BORG (m)	51
Anf. 96 MONICA GREEN (s)	51
Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (m)	52
<i>Förhandlingarna om de globala klimatmålen</i>	52
Anf. 98 CARL B HAMILTON (fp)	52
Anf. 99 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	52
Anf. 100 CARL B HAMILTON (fp)	53
Anf. 101 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	53
Anf. 102 ANDRE VICE TALMANNEN	53
14 § (forts. från 12 §) Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet (forts. UbU17).....	53
Anf. 103 EVA JOHNSSON (kd)	53
Anf. 104 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	55
Anf. 105 EVA JOHNSSON (kd) replik	55
Anf. 106 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	56
Anf. 107 EVA JOHNSSON (kd) replik	56
Anf. 108 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	57
Anf. 109 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	59
Anf. 110 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	60
Anf. 111 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	60
Anf. 112 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	60
Anf. 113 MIKAEL DAMBERG (s) replik	61
Anf. 114 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	62
Anf. 115 MIKAEL DAMBERG (s) replik	62
Anf. 116 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	63
Anf. 117 MATS PERTOFT (mp) replik	63
Anf. 118 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	63
Anf. 119 MATS PERTOFT (mp) replik	64
Anf. 120 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	64
(Beslut fattades under 16 §.)	65
15 § Norden	65
Utrikesutskottets betänkande 2006/07:UU3	65
Anf. 121 ELINA LINNA (v)	65
Anf. 122 LARS WEGENDAL (s)	67
Anf. 123 KENT OLSSON (m)	69
Anf. 124 STEFAN TORNBERG (c)	71
Anf. 125 GUNILLA TJERNBERG (kd)	73

Anf. 126 BODIL CEBALLOS (mp)	75	Prot. 2006/07:121
(forts. 17 §)	76	7 juni
Ajournering	77	
Återupptagna förhandlingar	77	
16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	77	
SkU22 Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling)	77	
TU13 Rapportering av händelser inom civil luftfart m.m.	77	
NU15 Lag om strukturfondspartnerskap	78	
KU17 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen	78	
UbU17 Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet	78	
17 § (forts. från 15 §) Norden (forts. UU3)	80	
Anf. 127 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	80	
Anf. 128 ELINA LINNA (v) replik	83	
Anf. 129 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	84	
Anf. 130 ELINA LINNA (v) replik	84	
Anf. 131 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	84	
Anf. 132 LARS WEGENDAL (s) replik	85	
Anf. 133 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	85	
Anf. 134 LARS WEGENDAL (s) replik	86	
Anf. 135 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	86	
Anf. 136 HANS WALLMARK (m)	86	
Anf. 137 ANITA BRODÉN (fp)	89	
Anf. 138 JAN LINDHOLM (mp)	90	
Anf. 139 HANS WALLMARK (m) replik	91	
Anf. 140 JAN LINDHOLM (mp) replik	91	
Anf. 141 HANS WALLMARK (m) replik	92	
Anf. 142 JAN LINDHOLM (mp) replik	92	
(Beslut skulle fattas den 14 juni.)	93	
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	93	
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	94	
20 § Kammaren åtskildes kl. 18.05	98	

Prot. 2006/07:121
7 juni

Tryck: Elanders, Vällingby 2007